

Bærekraftsrapport

Namsos kommune

2023



Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon

Om denne rapporten

Hva menes med bærekraft?

Oversikt over innhold og metodikk

2. Namsos kommune

Om kommunen

Arbeid med bærekraft

Suksesshistorie

Statsforvalterens hovedbilde

3. Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

4. Kartlegging av materialer

5. Innbyggerundersøkelsen

6. Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft

Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer

Rød tråd i plan og styringssystem

Oversikt tilskudd og virkemidler

Oversikt kunnskapsgrunnlag



1

Introduksjon

- Om denne rapporten
- Hva menes med bærekraft?
- Oversikt over innhold og metodikk

Om denne rapporten

I arbeidet med FNs bærekraftsmål peker regjeringen på kommunene som en av de viktigste aktørene i arbeidet for å nå bærekraftsmålene. Så langt har det ikke blitt etablert felles standarder for hvordan kommunene og fylkene bør organisere arbeidet med bærekraftsmålene, i tillegg til at vurdering av måloppnåelse er utfordrende uten et felles måle- og rapporteringsverktøy.

Felles bærekraftsnettverk i Trøndelag

For å styrke arbeidet med bærekraftsmålene i kommunene i Trøndelag, har fylket invitert kommunene til å bli med i et bærekraftsnettverk. Mange kommuner i Trøndelag er med i det regionale bærekraftsnettverket, som skal bidra til kunnskaps- og erfaringsutveksling.

Rapporten skal gi et overblikk over nåsituasjonen i kommunen

Bærekraftsnettverket ønsket å få utarbeidet en rapport som gir kommunene et kunnskapsgrunnlag for å vurdere kommunens status innen FNs bærekraftsmål. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å vite hvor man står, og hvilket utviklingsbehov man har.

Kunnskapsgrunnlaget skal gi en oversikt over hvordan kommunen ligger an med bærekraftsarbeidet, basert på etablerte måleindikatorer innen FNs bærekraftsmål. Kunnskap kan gjøre det lettere for innbyggere, næringsliv, organisasjoner og akademia å bidra til bærekraftig utvikling. Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.

Rapporten er utarbeidet av PricewaterhouseCoopers (PwC) som har vært ansvarlig for planlegging av rapporten, datainnsamling og fremstilling av funn.



Hva menes med bærekraft?

Brundtland-kommisjonen introduserte begrepet bærekraftig utvikling i FN-rapporten «Vår felles fremtid» i 1987. Rapporten definerte begrepet bærekraft som “en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov”¹. Bærekraft handler om balanse mellom økonomisk fremgang, sosial rettferdighet og miljøbeskyttelse, samt å sikre en fremtid som tar hensyn til både dagens og fremtidige generasjoners behov. Bærekraft er en utvikling som tilfredsstiller dagens behov uten å ødelegge fremtidige generasjoners mulighet til å tilfredsstille sine behov².

I 2015 ble *Agenda 2030* med 17 bærekraftsmål vedtatt av FNs generalforsamling. Agenda 2030 er verdens handlingsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling, og utgjør det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største nasjonale og globale utfordringer. De 17 målene inkluderer 169 delmål som sier noe om hvilke områder som er særlig viktige, som å utrydde fattigdom og sult, sikre god helse og utdanning til alle, redusere ulikhet i verden og stanse klimaendringene. Agenda 2030 slår fast at det er et felles ansvar å styre utviklingen på en bærekraftig måte. For å nå bærekraftsmålene kreves det en felles innsats fra både myndigheter, sivilsamfunn, privat sektor og academia i alle land³.



1] World Commission on Environment and Development (WCED) (1987) Our Common Future

2] Store Norske Leksikon (2023), Bærekraftig utvikling

3] Regjeringen (2021) Stortingsmelding nr. 40 (2020-2021): Mål med mening

Oversikt over innhold og metodikk

Denne rapporten skal gi en oversikt og en ståstedsanalyse av arbeidet med bærekraft i kommunen. Rapporten er bygd opp og strukturert rundt FNs bærekraftsmål. Dette gir en etablert ramme for å arbeide med bærekraft og sikrer at rapporten hensyntar de ulike dimensjonene ved bærekraft. Rapporten har brukt en kombinasjon av kvantitative og kvalitative metoder og skal belyse:

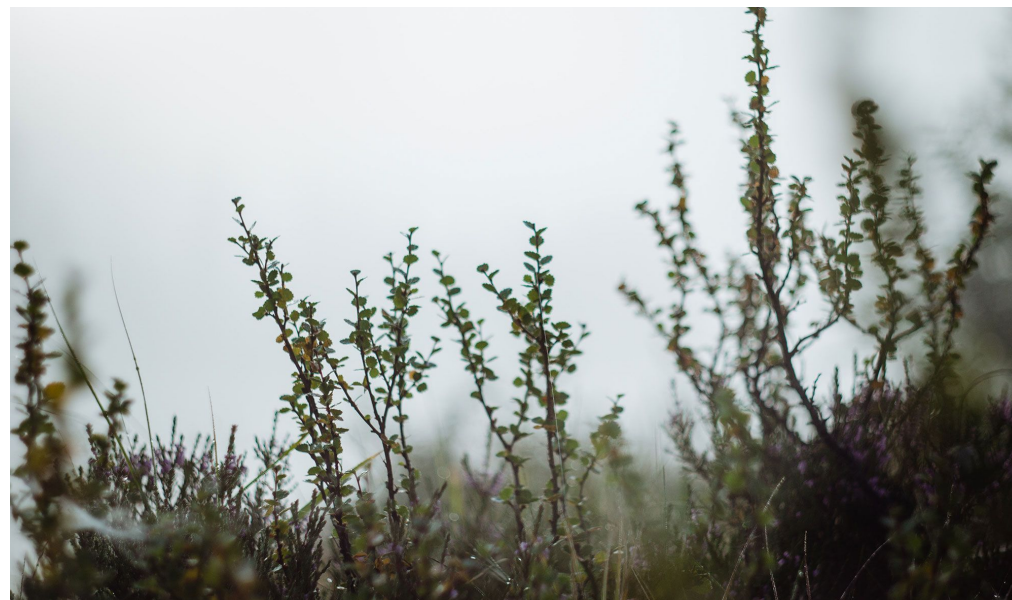
Om kommunen og arbeid med bærekraft: Kapittel 2 gir et øyeblikksbilde av kommunen, gjennom *kommunen i tall*. Videre beskrives kommunens organisering og arbeid med bærekraft, basert på intervjuer og gjennomgang av dokumentasjon. I kapitlet presenteres det en suksesshistorie fra kommunen knyttet til bærekraft, samt en oppsummering av Statsforvalterens kommunebilde.

Ståstedsanalyse: Data for ulike indikatorer knyttet til FNs bærekraftsmål er samlet inn fra offisielle kilder slik som SSB, Miljødirektoratet og DSB. Ståstedsanalysen gir et oversiktsbilde av kommunens prestasjoner innen ulike bærekraftsindikatorer i forhold til hele fylket. Disse dataene er samlet og analysert, og presenteres i kapittel 3.

Kartlegging av materialer: Kartleggingen har som formål å øke forståelsen av materialstrømmene i kommunen. Målet er å identifisere potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer. Analysen tar for seg områdene vann og avløp, avfall og byggeråstoff. Resultatene presenteres i kapittel 4.

Innbyggerundersøkelse: Respons Analyse har gjennomført en innbyggerundersøkelse om bærekraft blant innbyggerne i Trøndelag, på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. I kapittel 5 presenteres utvalgte svar fra undersøkelsen.

Nasjonale og regionale rammer for å arbeide med bærekraft: Kapittel 6 oppsummerer hvilke forventninger man har nasjonalt til bærekraftsarbeidet, en oversikt over regionale planer og strategier, og hvordan dette henger sammen med styringssystemet. Kapitlet viser også til et bibliotek med oversikt over tilskudd og virkemidler mht. bærekraft. Her vil det være endringer år for år utfra hva ulike aktører/myndigheter har som fokusområder. Oversikten er ikke uttømmende. I tillegg presenteres en oversikt over relevante kunnskapsgrunnlag.



2

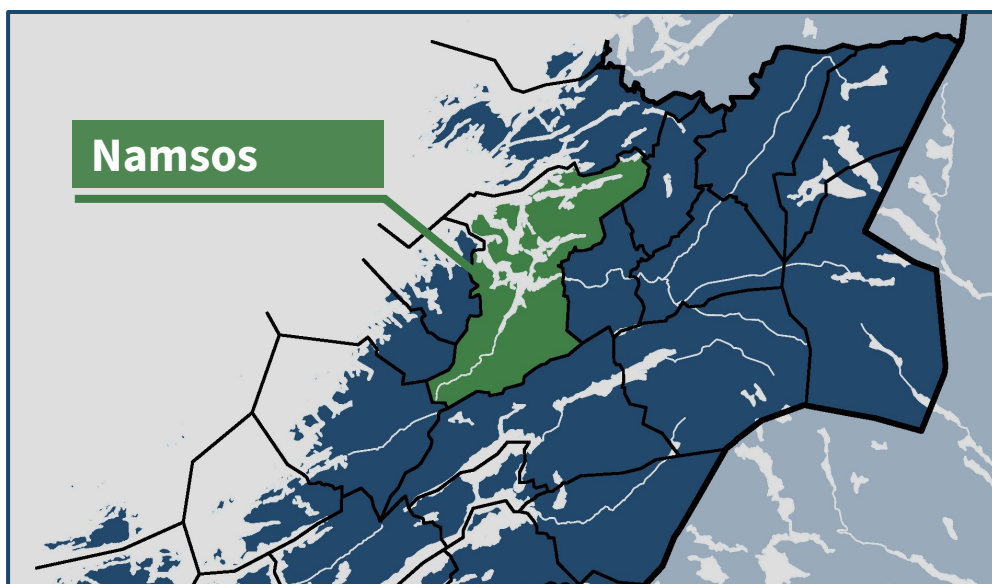
Namsos kommune

- Om kommunen
- Arbeid med bærekraft
- Suksesshistorie fra kommunen
- Statsforvalterens hovedbilde

Namsos kommune i tall

Namsos kommune ligger i nordlige del av Trøndelag, ved Namsens utløp i Namsfjorden. Kommunen ble sammenslått i 2020 av det som da var Namsos, Fosnes og Namdalseid og det ble gjennomført en grensejustering med Nærøy. Omtrent 60 prosent av innbyggerne er bosatt i Namsos by som er administrasjonssenter og regionsenter for Namdal.

Namsos som by vokste frem som utskipningshavn for tømmer og trelast, utviklingen har vært basert på tømmerhandel og sagbruksdrift. Jord- og skogbruket er fortsatt betydelig i kommunen, hvor de viktigste driftsform er storfehold og skogbruk. Andre industrigraner har også vokst frem, eksempelvis næringsmiddelindustri med Synnøve Finden som stor aktør, trevareindustri, verkstedindustri og grafisk produksjon. I tillegg er Namsos en handelsby.



15 117

Innbyggere (2. kvartal 2023)



14 509

Innbyggere, forventet utvikling i 2030



117 547 kroner

Kommunale driftsutgifter per innbygger (2022)



7

Innbyggere per km²
Befolkningstetthet 2022



1373

Pendling ut av kommunen (2022)

1499

Pendling inn til kommunen (2022)

Kommunens arbeid med bærekraft

Organisering

Ansvar for bærekraft ligger hos kommunedirektøren. Namsos kommune har en bærekrafts koordinator som sitter som en del av kommunedirektørens stab og som fungerer sektorovergripende i kommunen.

Planer og samarbeid

Bærekraftsmålene er tatt inn i kommunens planarbeid og inngår som en del av kommuneplanens samfunnsdel (2020-2032).

Prioriteringer

Det er fem prioriterte tema i kommunedelens samfunnsdel. Disse kobles til FNs bærekraftsmål:

- Folkehelse: Namsos kommune skal gjennom arbeid i alle sektorer og i samarbeid med eksterne aktører ivareta og iverksette tilbud og tiltak som fremmer helse og reduserer helseforskjeller. Arbeidet kan bidra til at befolkningen får et liv med flere friske leveår. Folkehelsearbeidet omfatter mye, blant annet utdanning, arbeid, aktiviteter og miljøfaktorer (mål 1, 3, 6 og 10).
- Klima og miljø: Namsos kommune skal være med på omskiftning til et grønt samfunn og være en foregangskommunen innen miljø og klimatiltak. Kommunen skal være offensiv i sin klimapolitikk og målet er å være klimanøytral (netto null utslipp) innen 2030 (mål 7, 11, 12, 13, 14 og 15).
- Innovasjon og infrastruktur og universell utformingen: Utviklingen av Namsos kommune som samfunn og organisasjon skal preges av nytenking. I prosjekter og tiltak i regi av Namsos kommune skal en tenke nytt og nyttig, både innen fysisk utvikling og utforming, og i utvikling av tjenestene. Universell utforming og tilrettelegging for alle grupper i samfunnet, er en selvfølge i Namsos kommune (mål 9).

- Inkludering: Både språkopplæring, praksis og inkludering i fritidsaktiviteter er viktige virkemidler for integrering i Namsos kommune. Arbeid er viktig for alle som vil og kan, og Namsos kommune skal bidra, i samarbeid med andre aktører, til generelt økt sysselsetting, reduksjon i sykefravær og tilrettelegging for at ungdom som ønsker seg lærlingeplass eller å jobb i kommunen skal få det (mål 5 og 8).
- Samhandling: Namsos kommune har lang tradisjon for samarbeid nabokommunene, både gjennom Midtre Namdal region, Midtre Namdal samkommune og gjennom det politiske samarbeidet i Namdal Regionråd. Kommunen vil fortsette det gode samarbeidet i regionrådet, og med andre offentlige og private aktører som kan påvirke samfunnsutviklingen i Namsos kommune. God samhandling med, og økt bestemmelse for innbyggerne i Namsos kommune, skal bidra til at tjenester, prosjekter og tiltak blir så treffsikre som mulig (mål 16 og 17)

Klimabudsjett

Namsos kommune har utarbeidet klimabudsjett siden 2022 og har som mål å være klimanøytral innen 2030.

Klima og miljøplan (2022-2025)

Parallelt med klimabudsjett ble det også utarbeidet en klima og miljøplan som i større grad er beskrivende og retningsgivende. For valg og strategier er det tatt utgangspunkt i utfordringsbildet og informasjon fra Miljødirektoratet, innspill fra workshop og inspirasjon fra andre kommuner.

Klimasårbarhetsanalyse

Kommunestyret vedtok november 2022 en klimasårbarhetsanalyse for Namsos. Denne er første trinn i arbeidet med klimatilpasning. Analysen vurderer hvilken risiko ulike klimahendelser vil kunne ha på liv og helse, ytre miljø og materielle verdier.

Suksesshistorie fra kommunen | Redusert matsvinn var hovedmålet med prosjektet - resulterte også i reduksjon av klimautslipp, reduserte kostnader og bedre ernæring

Bakgrunn

Sentralkjøkkenet ved Namsos leverer mat til sykehjemmet, flere bo- og velferdssenter og til hjemmeboende. Ansatte la merke til overfylte kjøleskap, at leveransen av mat ikke sto i samsvar til antall beboere og deres energibehov, og flere var fortvilte over mengden mat som ble kastet. Med bakgrunn i at Namsos kommune har vedtatt at kommunen skal være med på omstillingen til et grønt samfunn og være en foregangskommune innen miljø og klimatiltak ble det søkt om støtte til prosjektet: Reduksjon av matsvinn i Namsos kommune. Leder for avdelingen ernæring og service ble frikjøpt fra deler av sin stilling for å lede prosjektet når søknaden ble innvilget.

Prosjektet hadde flere målsettinger. Det ene var å redusere matsvinnet og dermed også kommunens klimagassutslipp. For å få til dette var det et mål å etablere bedre rutiner for både håndtering av råvarer, varebestillinger, avbestilling av mat og oppfølging som sikrer riktig mat til riktig bruker.

Tiltak

Det ble jobbet med flere tiltak parallelt:

- næringstette oppskrifter med mindre porsjoner
- holdningsarbeid med fokus på at alle må ta ansvar
- opprettelse av arbeidsgrupper der kjøkken og avdelinger var representert for å bedre samarbeidet og kommunikasjon innad og mellom aktører
- rutiner for avbestilling av mat
- mat-kort for å sikre riktig mat til riktig person
- innkjøp av IT-løsning med mulighet til å lage råvareoversikt basert på faktiske bestillinger og presentere maks- og minimumslager
- kursmateriell i hvordan håndtere rester og gitt undervisning i matkultur for flerkulturelle ansatte for å sikre riktig håndtering av mat
- Varelevering fra Nær Engros ble redusert fra tre til en gang i uken og grønnsaker, meieri og kjøtt levert sammen for å redusere utslipp fra transport

Resultat

Sentralkjøkkenet ved Namsos helsehus har redusert sitt matsvinn med nesten 6 tonn i året. Dette tilsvarer 110 kg per uke, og omtrent 396 kg CO₂-ekvivalenter redusert utslipp per uke. Tiltakene har også førte til reduserte kostnader: På et halvt år ble matinnkjøp redusert med 250.000 kroner.

Å redusere matsvinn startet som et klimasatsprosjekt, men er i dag videreført i daglig drift. Arbeidet har både bidratt til å redusere unødvendig ressursbruk og klimautslipp, samt bedre ernæring og helse for kommunens brukere.

Suksesskriterier

- Blant ansatte har prosjektet ført til økt engasjement og kunnskap om riktig ernæring og matsvinn
- For brukerne har prosjektet bidratt til bedre helse gjennom arbeid med ernæring og mat av kvalitet. Eksempelvis skal alltid to kokker smake på maten før den godkjennes, riktig nedkjøling skal dokumenteres og maten har blitt mer næringsrik. For å bidra til et mer bærekraftig kosthold ble det i menyen innført vegetar-alternativ og alternativ til rødt og bearbeidet kjøtt

Sentralkjøkkenet ved Namsos helsehus har vist hva som er mulig å få til og vi ønsker å bruke resultatene til inspirasjon og læring for andre som driver med tilberedning og servering av mat.



Involvering, ledelsesforankring og tydelige krav er viktig. Vi erfarte lojalitet og engasjement på både godt og ondt. Noen var imot å bruke tid på prosjektet fordi arbeidsdagen allerede var fylt opp med mange oppgaver. Resultatet av kartleggingen av matsvinnet i begynnelsen var imidlertid så voldsomt at de ansatte skjønte at noe måtte gjøres. Erfaringen er at det som er målbart, det gir mening, og synliggjøring med tall har vært viktig.

Statsforvalterens hovedbilde av Namsos kommune (per desember 2022)

Statsforvalteren i Trøndelag¹ peker på at Namsos kommune har god kompetanse og kapasitet på planarbeid, og har gode kunnskapsbaserte prosesser for arbeid med folkehelse og omsorgsarbeid. Kommunens arbeid i regionale klimanettverk og med klimabudsjett og klimasårbarhetsanalyse blir også lagt merke til.

Samtidig peker også Statsforvalteren på flere områder som kommunen har utfordringer eller er sårbar. Dette knytter seg både til fattigdom, folkehelse og barnevern og utdanning

2

Svake områder

Barnevern, Grunnskole

10

Middels områder

Barnehage, Folkehelse, Integrering og bosetting, Kommunal økonomi, Kommunal planlegging, Kommunehelsetjenesten, Landbruk, Miljø og klima, Omsorgstjenestene, Sosialtjenesten

2

Gode områder

Reindrift, Samfunnssikkerhet og beredskap

Styrker og muligheter som trekkes frem:

- God kompetanse og kapasitet på plansiden. Kommunens økonomiske nøkkeltall vurderes som gode, men i økonomiplanen legges det opp til et gjennomsnittlig negativ driftsresultat. Den nye kommunen har jobbet godt med å løfte samfunnssikkerhet og beredskap i sitt arbeid og planverk.
- Kommunen benytter systematisk kunnskap fra oversiktsdokumentet for folkehelse i planprosesser. Gode tjenester til personer med psykiske helseplager og rusavhengighet. Kunnskapsbasert plan for omstilling i omsorgstjenestene og jobber strategisk med kompetanse- og tjenestepanlegging.
- Andel personer med innvandrerbakgrunn i alderen 16-25 som er i utdanning eller har fullført utdanning er under landssnittet, men andelen som er sysselsatt ligger noe over landssnittet.
- Namsos kommune er opptatt av kvalitet i barnehagene og har fokus på kompetanseutvikling.
- Deltar aktivt i regionale klimanettverk og har utarbeidet klimasårbarhetsanalyse og klimabudsjett. Skogforvaltningen er ryddig. Motorferdsel kan komme i konflikt med reindrift, men Statsforvalteren er ikke kjent med at det har ført til konflikt.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

- Høyt antall dispensasjonssaker, tyder på at arealdelplaner ikke er gode nok som styringsdokument.
- Varierende resultat innenfor folkehelse. Andelen uføre, lavt utdanningsnivå og utfordringer i helsetilstand trekker ned. Få ledige listeplasser hos fastlege, noe høy antibiotikabruk og lav vaksinasjonsdekning i kommunen. Krevende demografiutvikling og geografi for helsepersonell.
- Høy andel med innvandrerbakgrunn som bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt og færre 4 åringer som går i barnehage enn landssnittet.
- En barnehage som ikke følger pedagognormen og en med dispensasjon. Svake resultater knyttet til nasjonale prøver. Utfordringer på barnevern over tid.
- Utfordringer med rensekraft på avløp og mangler i saksbehandling for regionale miljøtilskudd, SMIL-tilskudd og tilskudd til avløsning ved sykdom.

1] [Statsforvalteren i Trøndelag](#)

3

Hvordan kommunen møter FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalysen skal gi en oversikt over kommunens utvikling innen FNs bærekraftsmål

Ståstedsanalyse

Ståstedsanalysen skal si noe om hvordan kommunen ligger an i bærekraftsarbeidet, og inkluderer en analyse av en rekke indikatorer som kan knyttes opp mot FNs bærekraftsmål. Analysen skal gi en oversikt over kommunens resultater og utvikling innen hver indikator.

Hva menes med indikatorer?

En indikator er statistikk eller data som brukes for å få forståelse av en tilstand eller en utvikling på et område. Bærekraft er omfattende og komplisert. For å si noe om bærekraft er det viktig å se på utvikling over tid, samt sammenligne med utvikling i sammenlignbare områder. I dette tilfellet sammenlignes kommunen med gjennomsnittet til Trøndelag fylke.

Hvordan måle bærekraft?

Analysen er basert på etablerte indikatorer innen FNs bærekraftsmål. Utvalget av indikatorer har tatt utgangspunkt i anerkjente indikatorer som anbefales for å måle bærekraft, blant annet FNs indikatorsett, EU håndbok "Voluntary Local Review", Mål med mening, KS/SSB taksonomi og United 4 Smart Sustainable Cities. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune er det valgt ut et indikatorsett basert på hvor det finnes god tilgjengelig statistikk for de ulike delmålene. Til sammen har det blitt samlet inn og sammenstilt 71 indikatorer.

Offentlig tilgjengelige data

For å sikre konsistens og høy grad av gjenbrukbarhet er offentlig tilgjengelig informasjon lagt til grunn i analysene. Dette gir et godt sammenligningsgrunnlag på tvers av kommunene i rapportserien. I sammenslåtte kommuner har man tatt utgangspunkt i data fra opprinnelige kommuner og sammenstilt, og evt gjort forutsetninger. Det samme gjelder for data før fylkessammenslåingen. Noen kommuner mangler data på enkelte indikatorer som følge av manglende tallgrunnlag i databasen til kildene (eks. SSB). Dette kan være på grunn av manglende innrapporterte data eller anonymiserte data.

Det tas forbehold om at rapporten ikke gir en fasit på resultater innen bærekraft, men en status for kommunen basert på valgte indikatorer med offentlige tilgjengelige data. Indikatorene bør sees i sammenheng med hverandre, og må ikke stå for seg selv.



71 indikatorer som måler kommunens ståsted innen FNs bærekraftsmål

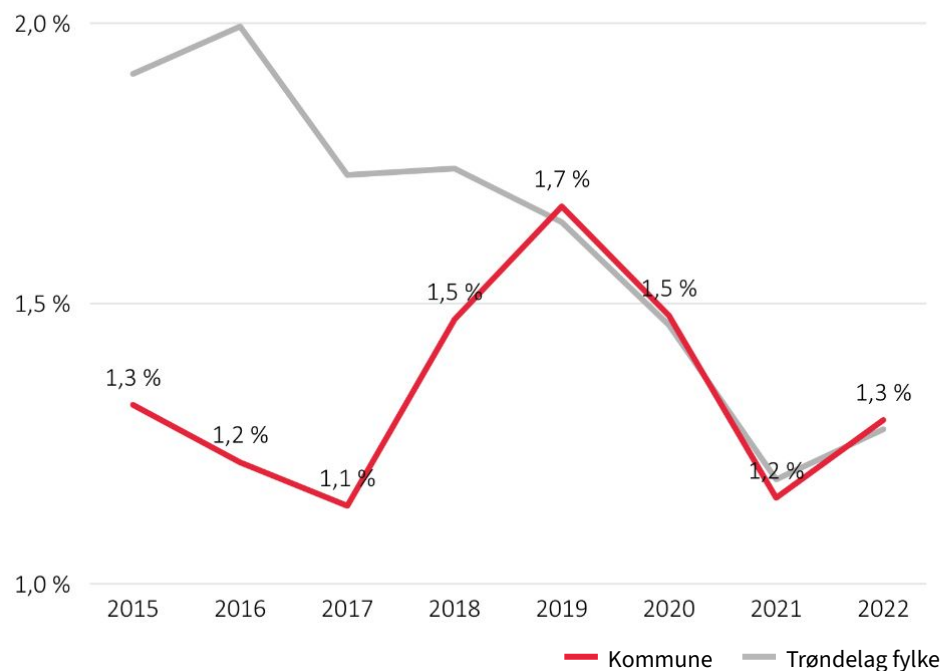




Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.1: Utrydde all ekstrem fattigdom

Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt



Andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt sier noe om hvor stor del av befolkningen som er avhengig av stønad som sin primære inntektskilde. I Namsos kommune har andelen innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt variert, og de siste årene har Namsos kommune fulgt den gjennomsnittlige utviklingen i Trøndelag. I dag er det 1,3 prosent som har sosialhjelp som sin primære inntekt i kommunen.

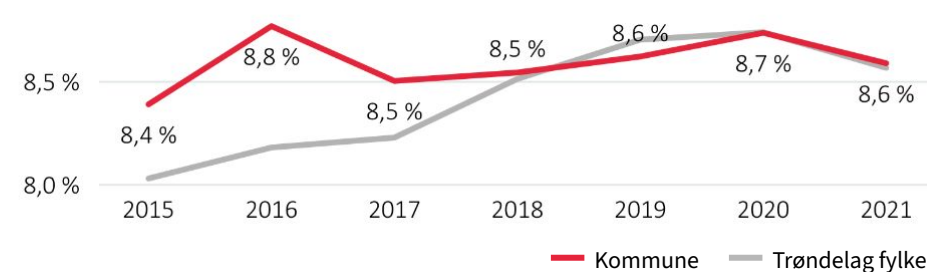
Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt har hatt en negativ utvikling og Namsos kommune ligger over snittet i fylket. Andelen personer med vedvarende lavinntekt har vært mer stabil.

Delmål 1.2: Halvere relativ fattigdom

Andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %



Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt - EU-skala 60 %



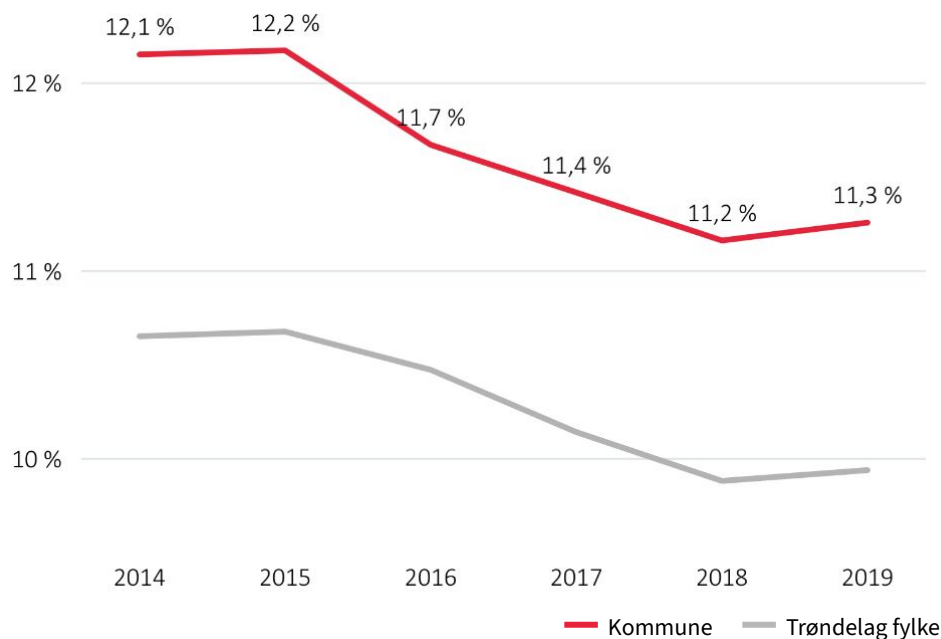
Vedvarende lavinntekt måles ved å slå sammen husholdningens inntekt over en treårsperiode, og dele summen på tre. Dette gir den gjennomsnittlige husholdningsinntekten i treårsperioden, hvor siste årstall for perioden fremstilles i grafen. Inntekten måles ved beregne husholdningens samlede inntekt, etter at skatt er trukket fra. Vedvarende lavinntekt måles ut fra medianinntekten til husholdninger i samme periode, hvor lavinntektsgrensen er på 60 prosent av nasjonal medianinntekt over en treårsperiode, beregnet etter EU-skala. Grensen er ulik for ulike typer husholdninger, hvor 2021-grensen for *enslig forsørger med ett barn* eksempelvis er 327.100 kr og *par med to barn* er 528.400 kr.



Mål 1 - Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

Delmål 1.3: Innføre nasjonalt tilpassede sosiale velferdsordninger

Andel mottakere av stønad til livsopphold

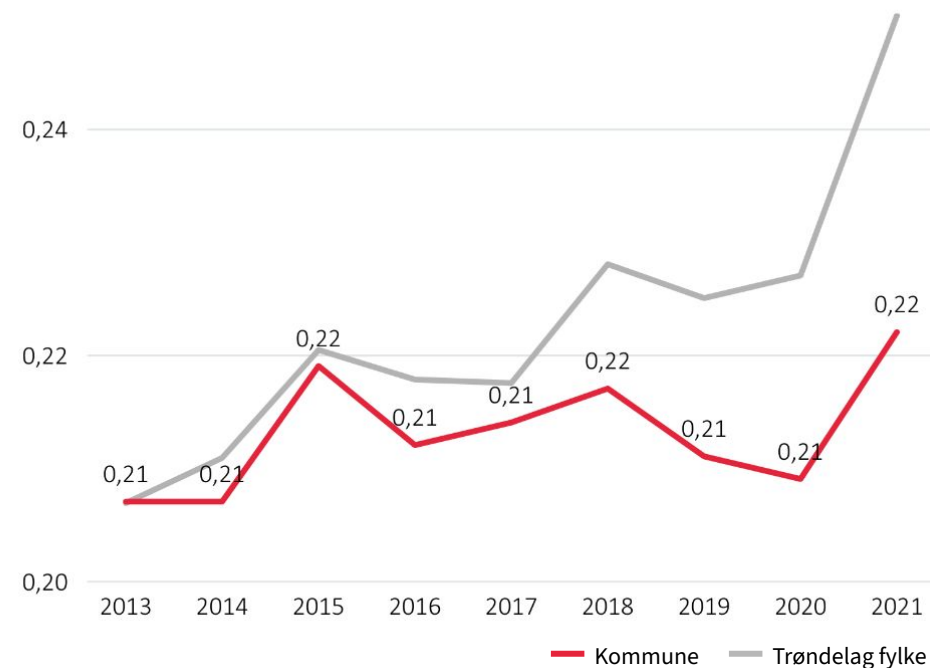


Andel mottakere av stønad til livsopphold viser kun utviklingen fra 2014 til 2019, da det ikke er tilgjengelig data for senere år, men gir likevel en god indikasjon på utviklingen av stønadsmottakere til livsopphold i kommunen.

Analysen viser at stønadsmottakere i kommunen har hatt en nedgang i femårsperioden. Likevel ligger Namsos kommune over snittet i Trøndelag når det gjelder andel stønadsmottakere til livsopphold.

Delmål 1.4: Sikre at alle menn og kvinner har lik rett til økonomiske ressurser og tilgang til grunnleggende tjenester

Inntektsulikhet - GINI¹



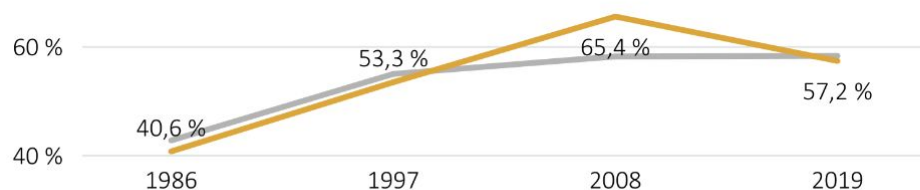
Gini-koeffisienten beskriver inntektsulikhet og varierer fra 0 til 1. Jo større koeffisient, desto større ulikhet. Den tar utgangspunkt i forholdet mellom de kumulative andelen av befolkningen rangert etter stigende inntekt, og den kumulative andelen av inntekten som de mottar. I følge analysen har inntektsulikheten i kommunen vært relativt stabil de siste ti årene, men hadde i 2021 en økning. Konjunktorene til kommunen følger også gjennomsnittet i fylket, men Namsos har mindre inntektsulikhet enn snittet i fylket.



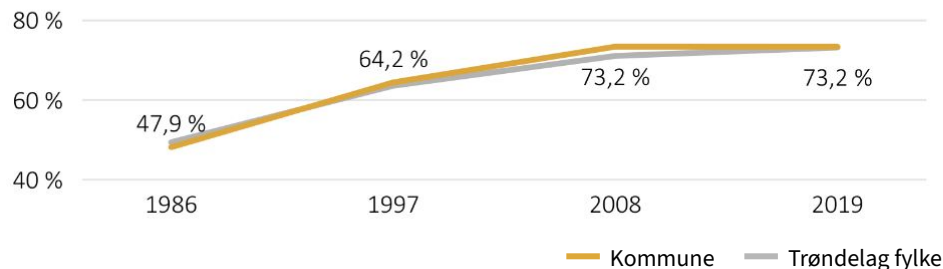
Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.2: Utrydde alle former for feilernæring

Andel voksne kvinner med overvekt og fedme



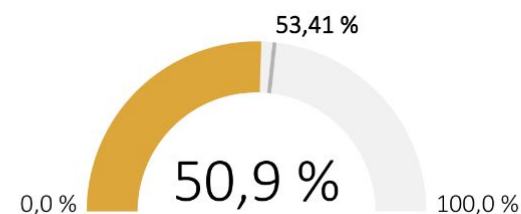
Andel voksne menn med overvekt og fedme



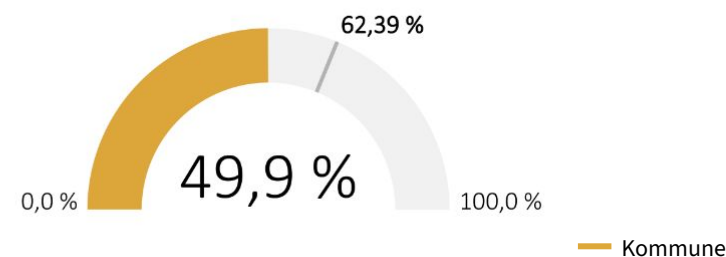
Andel voksne kvinner og menn med overvekt og fedme er målt gjennom Helseundersøkelsen i Trøndelag (HUNT) som er en stor, norsk befolkningsbasert helseundersøkelse som omfatter helseopplysninger og biologisk materiale fra innbyggerne i Trøndelag. Undersøkelsen gjennomføres omtrent hvert tiende år.

For Namsos kommune har trenden med overvekt og fedme holdt seg omtrent i tråd med fylkessnittet. Andelen for både kommunen og fylket har hatt en økning siden 1986.

Andel jenter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken



Andel gutter som spiser frokost før første skoletime 5 dager i uken



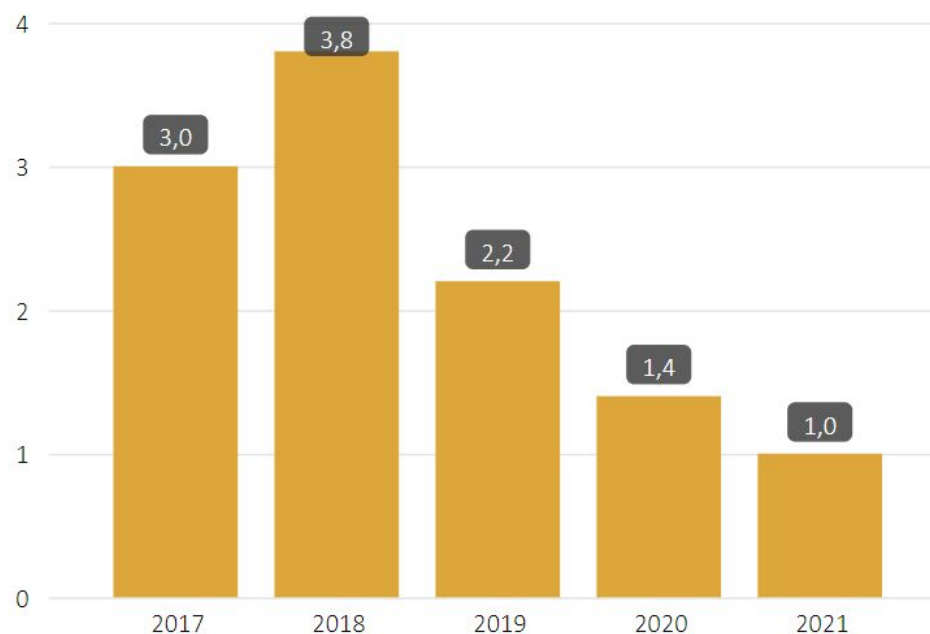
Oversikten viser hvor stor andel av jenter og gutter på ungdomstrinnet som spiser frokost før første skoletime fem dager i uken (2021). For Namsos kommune er andelen dårligere enn fylkesgjennomsnittet, spesielt når det gjelder gutter. I undersøkelsen fra Ungdata deltok 508 elever fra Namsos kommune.



Mål 2 - Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Delmål 2.4: Sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon

Årlig omdisponert dyrket mark til andre formål enn landbruk (dekar)



Kommunene spiller en viktig rolle i å sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon. En måte å måle dette på er å se på hvor mye av kommunens landområde som blir brukt til andre formål enn landbruk.

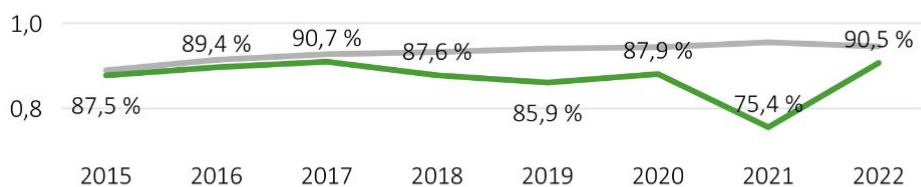
Namsos kommune har hatt relativt lave tall på dyrket mark som er omdisponert til andre formål enn landbruk, og en nedgang i perioden.



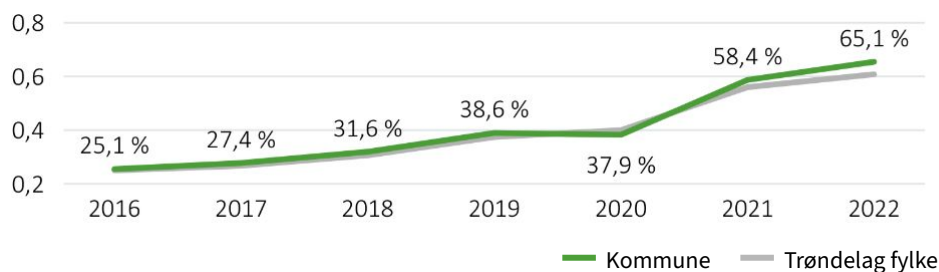
Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.3: Stanse epidemiene av bl.a. aids, tuberkolose, malaria, samt bekjempe hepatitt, vannbårne sykdommer og andre smittsomme sykdommer

Vaksinasjonsdekning blant 16-åringene for difteri, stivkrampe, pneumokokk, meslinger, kikhoste, HPV (kvinner)



Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert



Vaksinasjonsdekningen i Namsos kommune lå på snittet for fylket i 2015 og -16, men har etter 2017 falt. I 2022 har vaksinasjonsdekningen imidlertid steget, hvor kommunen nesten er på fylkessnittet. Når det gjelder andel 65 år og eldre som er influensavaksinert, har denne fulgt fylkessnittet gjennom hele perioden. Andelen har videre økt etter 2020, noe som trolig også kan forklares av koronapandemien.

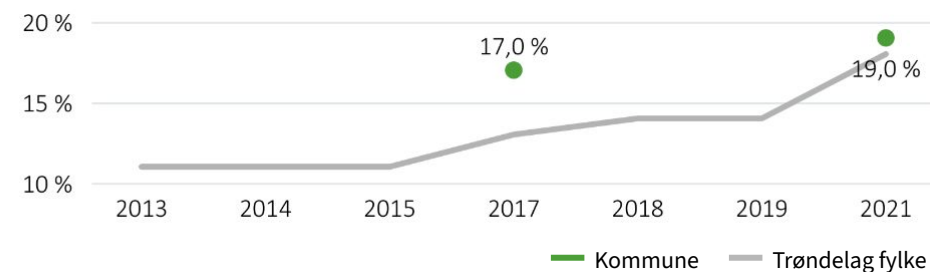
Utviklingen i tidlige dødsfall er målt per 100 000 innbygger for aldersgruppen 0-74 år som et gjennomsnitt over ti-årsperioder. Namsos kommune har hatt en

Delmål 3.4: Redusere prematur dødelighet forårsaket av ikke-smittsomme sykdommer og fremme mental helse

Antall dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker per 100.000 innbygger (0-74 år)



Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager



nedgang i antall tidlige dødsfall forårsaket av ikke-smittsomme dødsårsaker¹ i perioden.

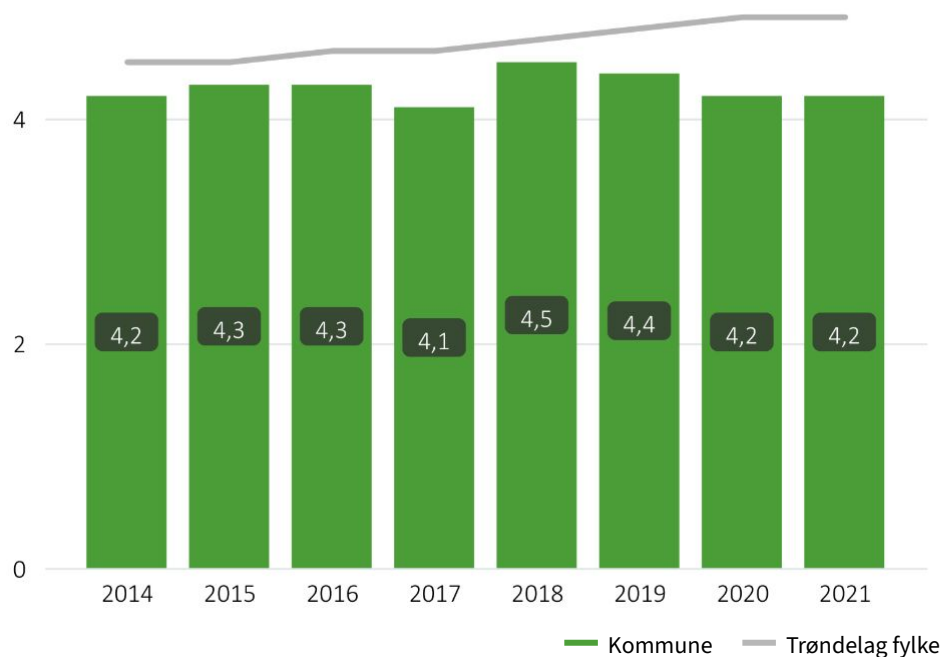
Andel ungdomsskoleelever som har mange psykiske plager viser at Namsos kommune har hatt en økning siden 2017, hvor kommunen nå ligger på snittet for fylket. Trøndelag har også hatt en økning i perioden. Ungdataundersøkelsen gjennomføres med jevne mellomrom i kommunene, hvor data for Namsos kommune kun finnes tilgjengelig i årene 2017 og -19.

¹Ikke-smittsomme dødsårsaker består av diabetes, hjerte- og karsykdommer, KOLS, kreft, selvmord og ulykker.

Mål 3 - Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

Delmål 3.8: Oppnå allmenn dekning av helsetjenester

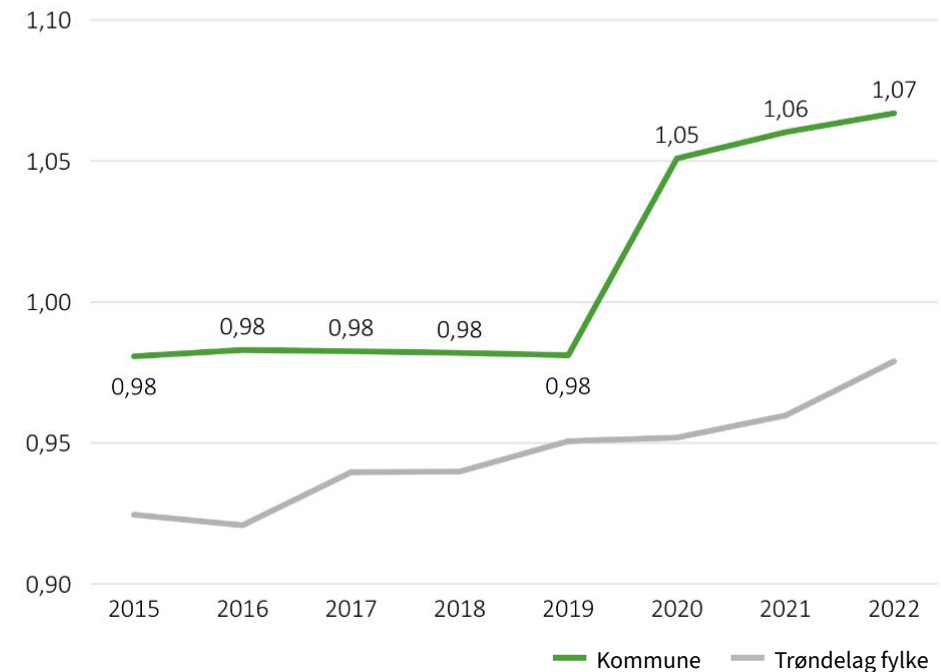
Forskjeller i antall leveår mellom personer med høy og lav utdanning



I [Meld. St. 40](#) (2020-2021) nevnes det at Norge har utfordringer med ulikhet i helse mellom enkeltpersoner og befolkningsgrupper. Disse ulikhetene kommer blant annet til uttrykk i ulik forventet levealder etter utdanning, inntekt og andre sosioøkonomiske kjennetegn. Personer med bare grunnskole kan forvente å leve mellom 5 og 6 år kortere enn personer med høyere utdanning.

Analysen for Namsos kommune viser at forskjellen på levealder mellom personer med høy og lav utdanning har vært relativt stabil i perioden på mellom 4,2 og 4,5 år. Kommunen også litt mindre ulikhet i levealder enn gjennomsnittet for Trøndelag.

Antall fastleger per tusen innbyggere



God fastlegedekning er viktig for å ivareta helsen hos befolkningen. I distrikter kan det være utfordrende å sikre god nok dekning i en spredt bebyggelse, og i byene er det flere pasienter som har behov for fastlege.

Namsos kommune hadde en økning i antall fastleger per tusen innbyggere fra 2019 til 2022. Det har også vært en økning i fylket, men kommunen har økt mer og ligger over gjennomsnittet når det gjelder fastlegedekning.



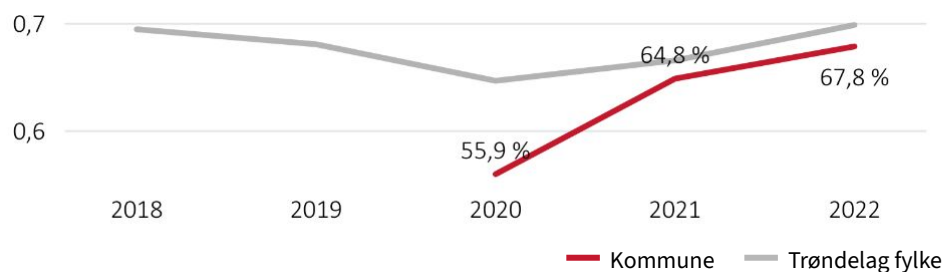
Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (8. trinn)



Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i regning (8. trinn)

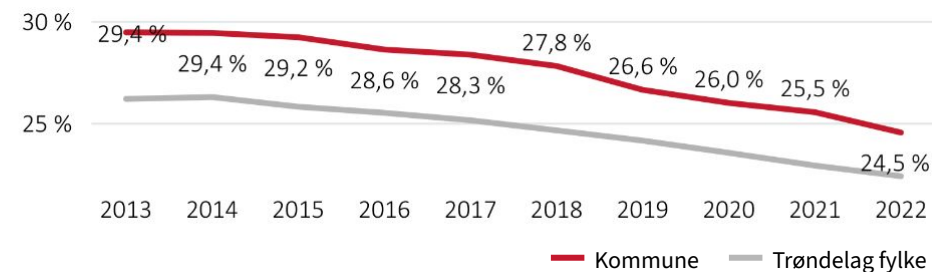


Nasjonale prøver i lesing og regning gir en indikasjon på kompetansenivået i kommunen. For Namsos kommune finnes det kun data for de siste tre årene. Andel barn som har oppnådd grunnleggende kompetanse i lesing (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) i Namsos kommune har hatt en økning fra 2020 og ligger omtrent på snittet for fylket. For grunnleggende kompetanse i regning (mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver, 8. trinn) har kommunen også hatt en økning, men ligger noe under snittet.

Andel personer (15-29 år) som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak (NEET)



Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning



Andel personer 15-29 år som står utenfor arbeid, utdanning og arbeidsmarkedstiltak har variert mellom 9-11 prosent over en tiårsperiode. Sammenligner man med gjennomsnittet for fylket ligger Namsos kommune på snittet for de fleste år, men ligger over i 2022.

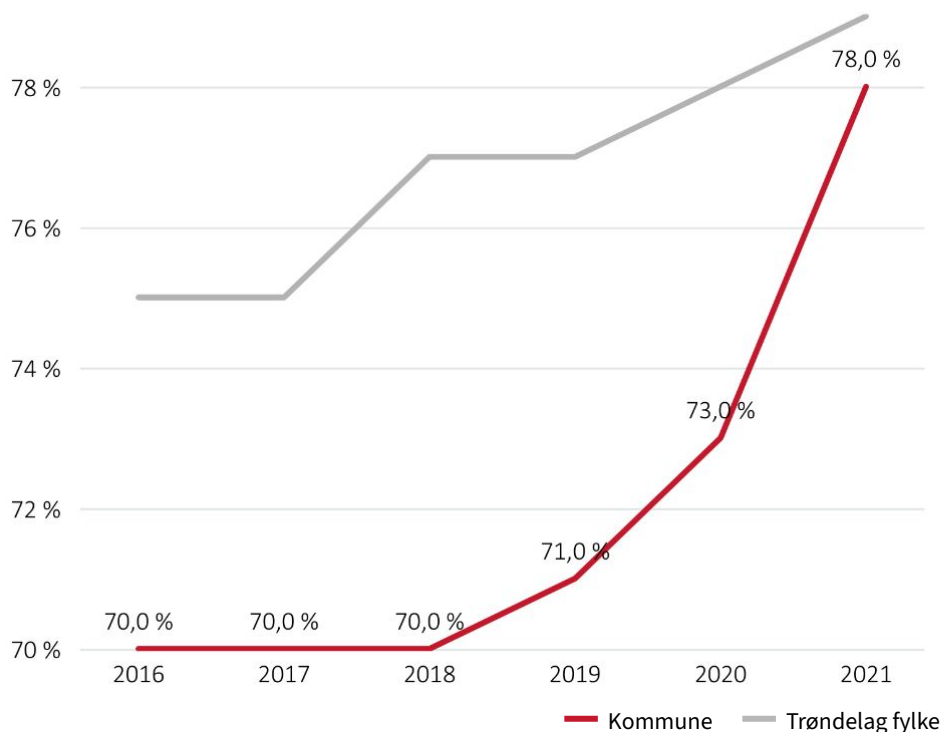
Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning har imidlertid en positiv trend, hvor stadig færre faller inn under denne kategorien. Namsos kommune har likevel en høyere andel som kun gjennomfører grunnskole enn snittet.



Mål 4 - Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle

Delmål 4.1: Sikre at alle jenter og gutter fullfører gratis og likeverdig grunnskole og videregående opplæring

Andel elever som fullfører videregående opplæring etter fem/seks år



Hvor mange elever som fullfører videregående opplæring viser i hvilken grad kommunen evner å sikre at befolkningen får grunnleggende kompetanse. Analysen viser at Namsos kommune har hatt en vekst i andel elever som fullfører videregående skole etter fem/seks år fra 2019-2022. I 2022 hadde kommunen en fullføringsgrad på 78 prosent, men dette er likevel under snittet for Trøndelag.

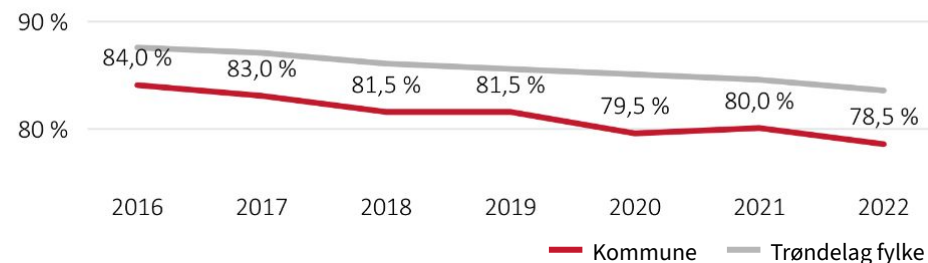
Delmål 4.2: Sikre alle jenter og gutter mulighet for god tidlig utvikling og omsorg og tilgang til førskole

Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning



Delmål 4.a: Etablere og oppgradere utdanningstilbud som er barnevennlige

Andel barn som oppgir at de trives på skolen (5-10. trinn)



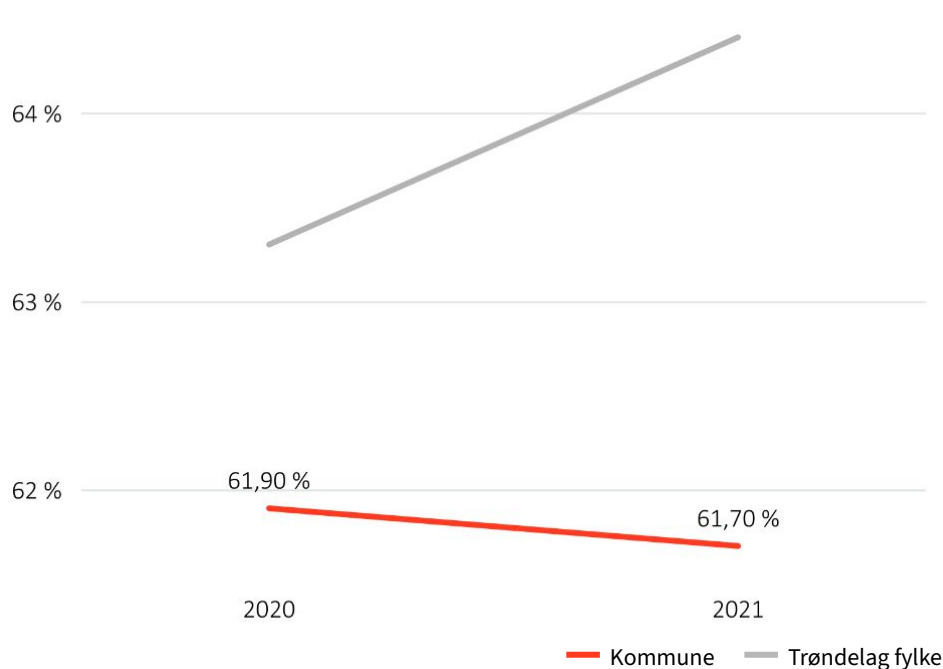
Andel barnehageansatte med pedagogisk utdanning sier noe om kommunens evne til å sikre kompetent arbeidskraft. I Namsos kommune har denne vært relativt stabil og jevnt på snittet for fylket, mens den i 2022 ligger litt over snitt.

Når det gjelder andel barn som opplever at de trives på skolen, er det en negativ trend fra 2016-2022. Det er også færre som oppgir at de trives på skolen i Namsos kommune, enn snittet i Trøndelag over alle år.

Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.4: Anerkjenne og verdsette ubetalt omsorgs- og husarbeid

Andel fedre som tar ut hele fedrekvoten*



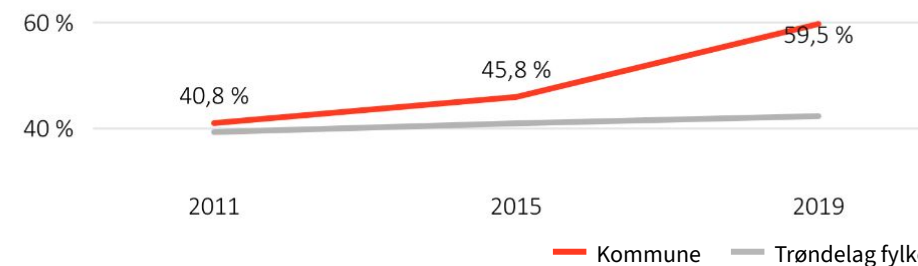
Andelen fedre som tar ut fedrekvoten varierer har hatt en svak nedgang i Namsos kommune fra 2020 til 2021. Sammenlignet med snittet for fylket ligger Namsos kommune med en lavere andel fedre som tar ut fedrekvoten.

Delmål 5.5: Sikre kvinner fullstendig og reell deltakelse og like muligheter til ledende stillinger

Andel kvinnelige ledere (20-66 år)*



Andel kvinnelige kommunestyrerepresentanter



Andelen kvinnelige ledere i alderen 20-66 år har også hatt en svak nedgang fra 2020 til 2021, og kommunen har en lavere andel enn fylkessnittet.

Andelen kvinnelige kommunestyrerepresentanter har gått opp gjennom de siste tre valgperiodene i Namsos kommune. I siste måling var andelen kvinnelige representanter hele 59,5 prosent, sammenlignet med snittet for fylket som lå på 42 prosent i 2019.

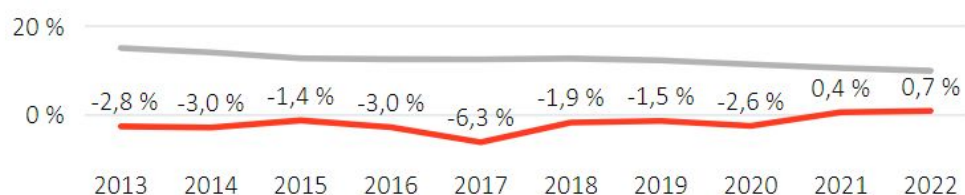
* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder andel fedre som tar ut fedrekvoten og andel kvinnelige ledere.

1] SSB 09293, 2] SSB 09293, 3] SSB 01182

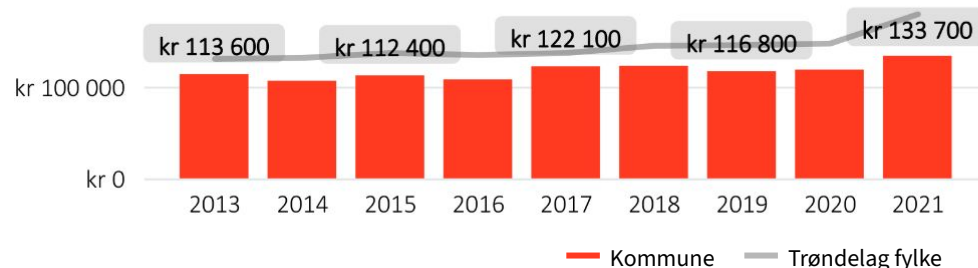
Mål 5 - Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling i samfunnet

Delmål 5.a: Lik rett til økonomiske ressurser og muligheter for kvinner

Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, menn og kvinner (15-74 år)



Forskjell i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner



Kjønnsbalanse mellom sysselsatte med innvandrerbakgrunn, viser forskjellen mellom sysselsatte menn relativt til sysselsatte kvinner med innvandrerbakgrunn i kommunen. I Namsos kommune har andelen variert, hvor de negative verdiene viser at kommunen har hatt perioder hvor det er flere sysselsatte kvinner enn menn. Gjennomsnittet i fylket har flere sysselsatte menn.

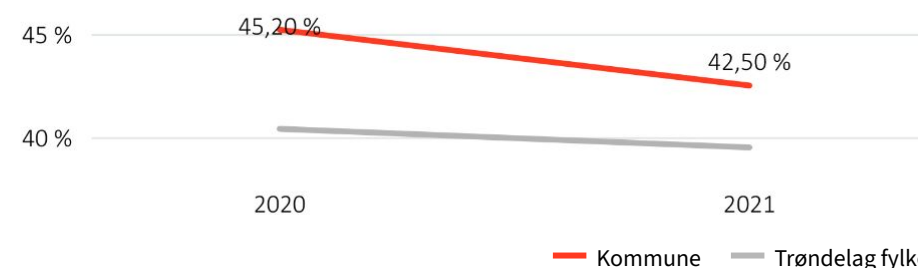
Ulikheten i gjennomsnittlig bruttolønn mellom menn og kvinner beregnes av *gjennomsnittlig lønn for menn minus gjennomsnittlig lønn for kvinner*.

* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder andel kvinner i arbeidsstyrken og andel sysselsatte kvinner som jobber deltid.

Andel kvinner (20-66 år) i arbeidsstyrken*



Andel sysselsatte kvinner (20-66 år) som jobber deltid*



Lønnsulikheten i kommunen har økt totalt sett, hvor menn tjener mer enn kvinner. Det er likevel mindre ulikhet i lønn i Namsos kommune, enn snittet i Trøndelag.

Arbeidsstyrken er definert som summen av alle lønnstakere, selvstendig næringsdrivende og arbeidsledige, i alderen 20-66 år. Dette inkluderer også f.eks. studenter som har deltidsarbeid ved siden av studiet. Andel kvinner 20-66 år i arbeidsstyrken har hatt en svak nedgang i Namsos kommune. Kommunen har en lavere andel kvinner i arbeidsstyrken, og en høyere andel kvinner i deltidsstillinger sammenlignet med fylket.



Mål 6 - Sikre bærekraftig vannforvaltning, tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle

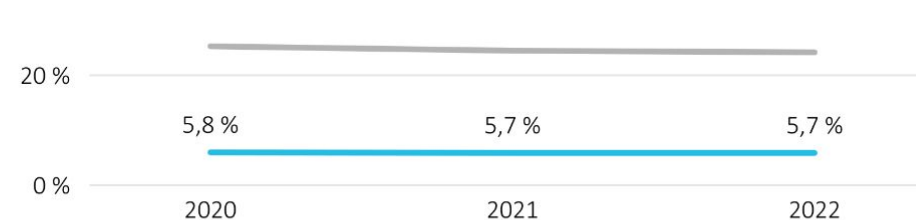
Delmål 6.1: Sørge for at alle har tilgang til rent drikkevann

Andel fornyet kommunalt ledningsnett*



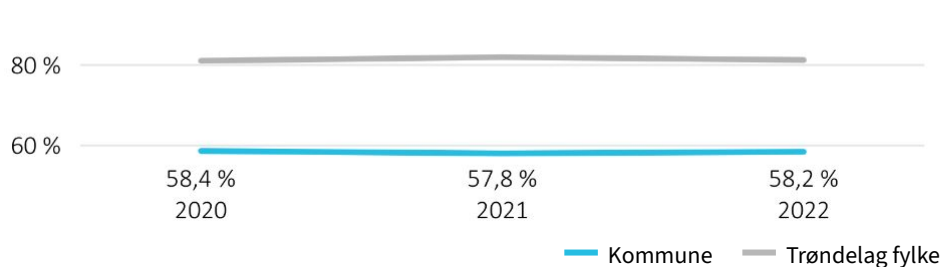
Delmål 6.4: Bedre utnyttelsen av vann og sikre bærekraftig uttak av og tilgang til ferskvann

Andel produsert drikkevann som går til spille pga lekkasjer i ledningsnettet*



Delmål 6.3: Bedre vannkvaliteten gjennom reduserte utslipp, økt rensing og gjenbruk av spillvann

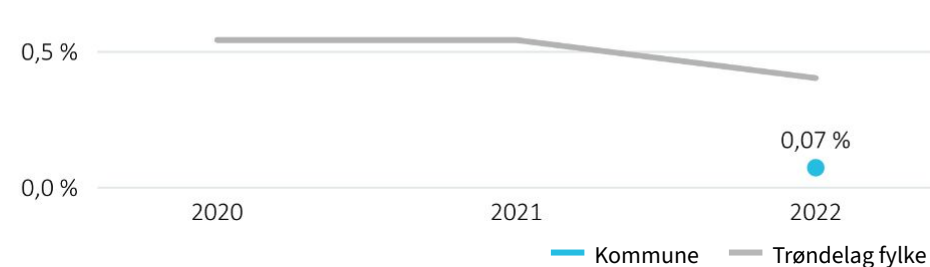
Andel av befolkning tilknyttet kommunal avløpstjeneste*



Andel fornyet kommunalt ledningsnett i Namsos kommune har jevnt over vært lavere enn fylkessnittet.

Likevel har Namsos kommune relativt lite drikkevann som går til spille på grunn av lekkasjer, hvor de her ligger under gjennomsnittet.

Andel fornyet kommunalt spillvannsnett*



Ser man på andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste, ligger Namsos med en lavere andel enn fylket. Tilknytningen har også vært stabil i kommunen de siste tre årene.

Når det gjelder fornyet kommunalt spillvannsnett, tyder det på at kommunen ikke har rapporterte data på dette.

* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder samtlige indikatorer.

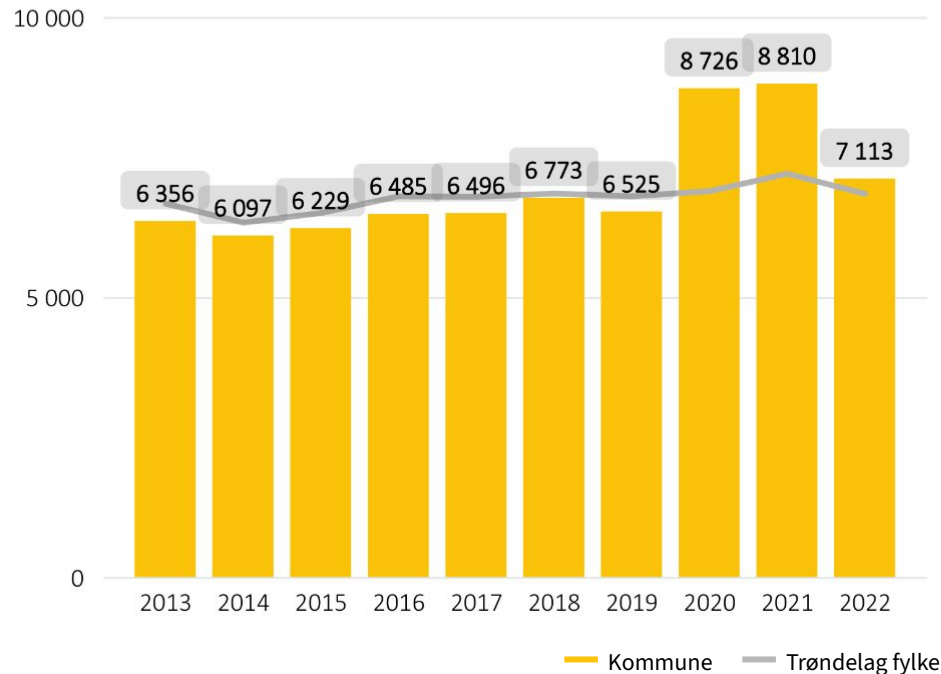
1] SSB 13143, 2] SSB 11787



Mål 7 - Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

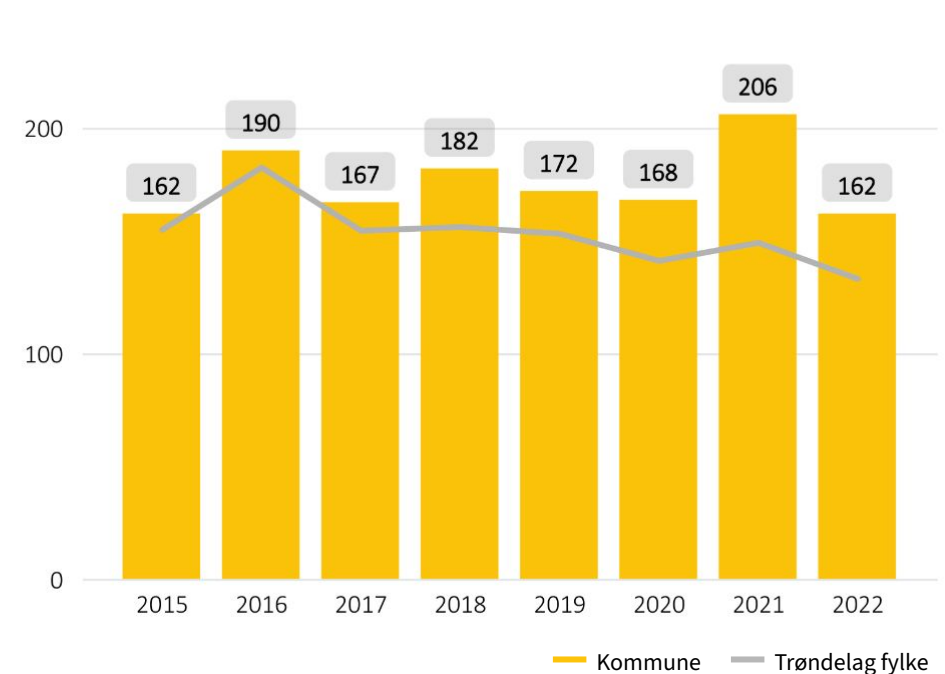
Delmål 7.3: Få forbedringen av energieffektivitet på verdensbasis til å gå dobbelt så fort

Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger per innbygger (kWh)



Energieffektivitet blir stadig et viktigere tema i debatten om knapphet på energiresurser. Nettoforbruk av elektrisk kraft for husholdninger i Namsos kommune har vært relativt nært gjennomsnittet for Trøndelag de fleste år, bortsett fra 2020 og 2021. Dette kan kanskje forklares av koronapandemien hvor befolkningen tilbringte mer tid i egne hjem. I 2022 har forbruket likevel vært høyere enn for ti år siden, noe som kan tyde på at husholdninger generelt har økt forbruket.

Energibruk per kvm eid areal i kommunale formålsbygg (kWh)



Namsos kommune sitt energiforbruk per kvadratmeter eid areal i kommunale formålsbygg er høyere enn snittet, og viser at kommunen har noe å hente på energieffektivisering i egne bygg. Det er også noe variasjoner fra år til år, men dette kan være naturlige variasjoner over år og man ser ingen tydelig trend på endring i energibruk.



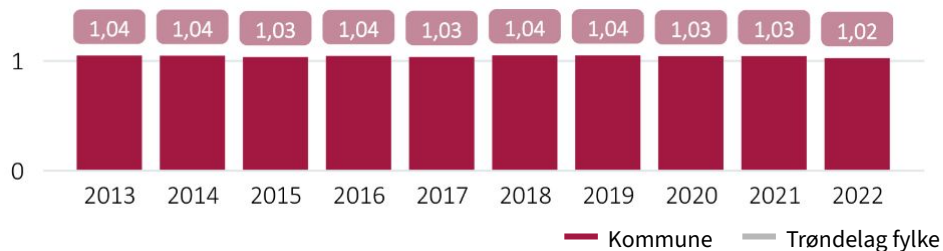
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.1: Opprettholde en økonomisk vekst per innbygger som er i samsvar med forholdene i de respektive landene

Andel av befolkningen som er sysselsatt



Sysselsettingsbidrag

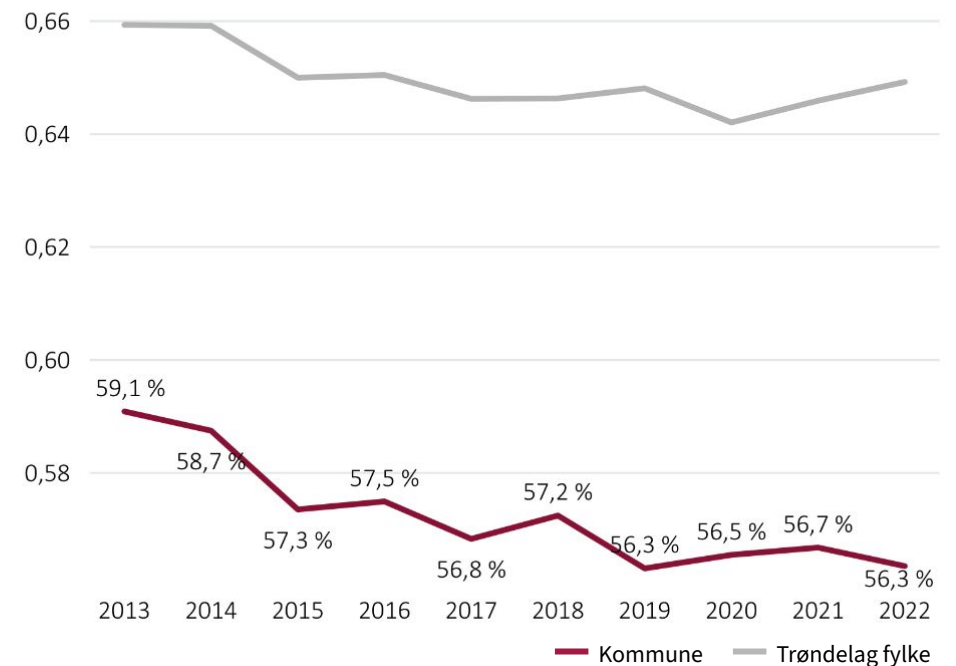


Økonomisk vekst har sterk korrelasjon med bærekraftig utvikling. Økonomisk vekst skaper et økonomisk mulighetsrom og motiverer aktører til å tenke langsiktig. Andel av befolkningen som er sysselsatt og sysselsettingsbidraget er brukt som indikatorer for dette målet.

Namsos kommune har hatt en økning i andel av befolkningen som er sysselsatt etter 2020. Dette henger sammen med utviklingen i fylket, men kommunen har en lavere sysselsettingsgrad enn gjennomsnittet i fylket.

Delmål 8.2: Øke den økonomiske produktiviteten gjennom diversifisering, teknologisk fremgang og innovasjon

Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak



Sysselsettingsbidraget er regnet ut ved å dele antall sysselsatte etter arbeidssted på antall sysselsatte etter bosted. Dette gir innsikt i hvordan kommunens økonomiske situasjon blir påvirket av pendling. I Namsos kommune har bidraget holdt seg relativt stabilt, og har holdt seg over 1. Dette betyr at kommunen bidrar til arbeidsplasser utover egen befolkning.

Andelen av sysselsatte som jobber i det private er en indikator på økonomisk diversifisering og potensiell innovasjonsgrad i kommunen. For Namsos kommune er denne lavere enn fylket, og trenden er synkende.



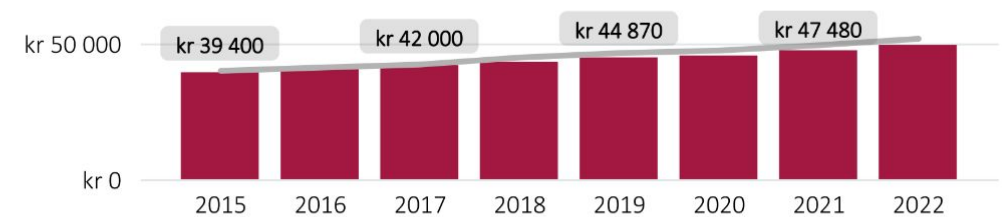
Mål 8 - Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

Delmål 8.5: Oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom

Sysselsetningsrater for unge

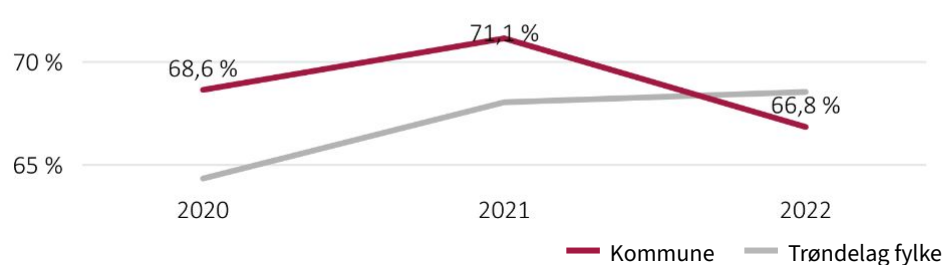


Gjennomsnittlig lønn per måned

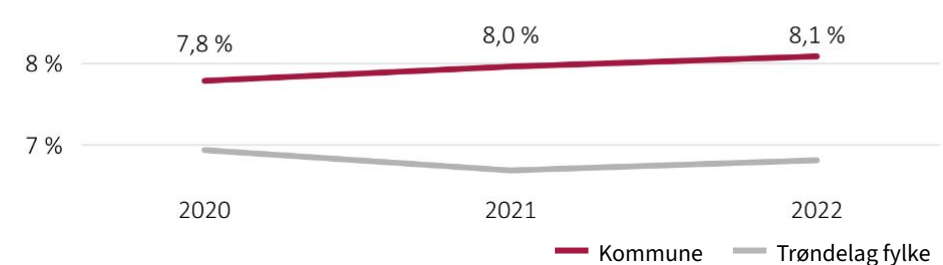


Delmål 8.8: Beskytte arbeidsrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere

Sysselsetningsrater for innvandrere*



Lønnstakere med legemeldt sykefravær i prosent av lønnstakere i alt*



Sysselsetting er en viktig indikator på produktivitet og er avgjørende for langsiktig velferd i samfunnet og for innbyggerne. Analysen har målt sysselsetningsgrad for unge, innvandrere, og gjennomsnittlig lønn per måned.

Sysselsetningsgraden blant unge i Namsos kommune ligger over snittet i fylket, og trenden er økende. Sysselsetningsgraden blant innvandrere i kommunen falt etter 2021, og ligger nå lavere enn snittet for fylket.

Gjennomsnittlig lønn per måned har økt årlig, og ligger omtrent på nivå med resten av fylket, som også har hatt en økning de siste 7 årene.

Legemeldt sykefravær er en indikator på sykefraværet i arbeidsstokken. I Namsos kommune har denne økt, og kommunen har en høyere andel lønnstakere med legemeldt sykefravær enn fylkessnittet.

* Indikatoren baserer seg på andelsdata, noe som gjør det utfordrende å slå sammen datagrunnlaget før kommunesammenslåing. Gjelder sysselsetningstater for innvandrere og lønnstakere med legemeldt sykefravær

1] SSB 07984, 2] SSB 11607, 3] SSB 12852, 4] SSB 12448

Mål 9 - Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og innovasjon

Delmål 9.3: Øke tilgangen til informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Andel av befolkning med tilgang til fast bredbånd, hastighet ≥ 30



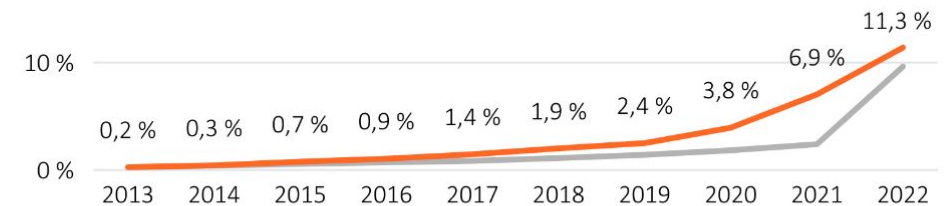
Andel av befolkning med tilgang til mobildata, hastighet ≥ 30



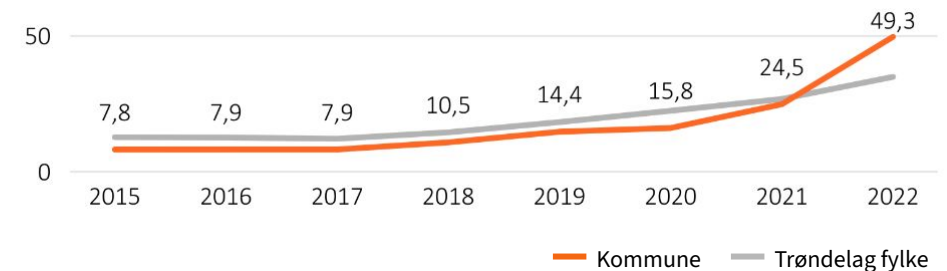
Tilgang til internett er viktig for at folk skal ha tilgang til oppdatert informasjon og være i stand til å kommunisere effektivt. Denne indikatoren ble målt ved å se på andelen av befolkningen som er knyttet til internett via bredbånd og mobildata. I Namsos kommune har 99,4 prosent av innbyggerne tilgang til fast bredbånd, og 97,8 prosent har tilgang til mobildata. Dette er lavere enn gjennomsnittet i fylket.

Delmål 9.4: Oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig

Andel elbiler av alle personbiler



Antall ladepunkt for elbiler per 10 000 innbyggere



Elektrifisering av transportsektoren spiller en nøkkelrolle i å sørge for at næringslivet blir mer bærekraftig på lang sikt. For dette målet ble andel elbiler og antall ladepunkter per 10 000 innbyggere målt. Namsos kommune har de siste årene hatt en høyere andel elbiler enn gjennomsnittet i fylket. Ladeinfrastruktur er også mer utbredt i kommunen enn i Trøndelag som helhet, noe som vil tilrettelegge godt for den forventede veksten i andel elbiler.



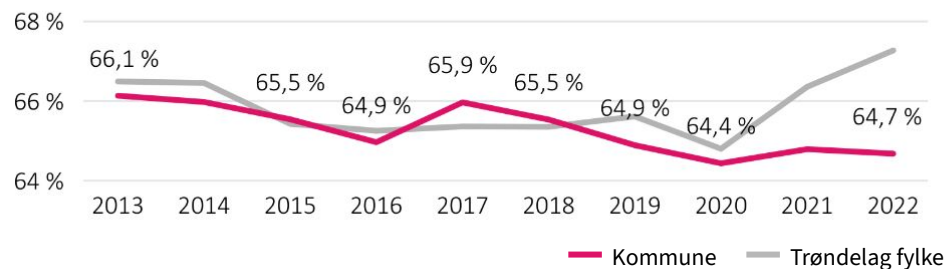
Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.2: Sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle

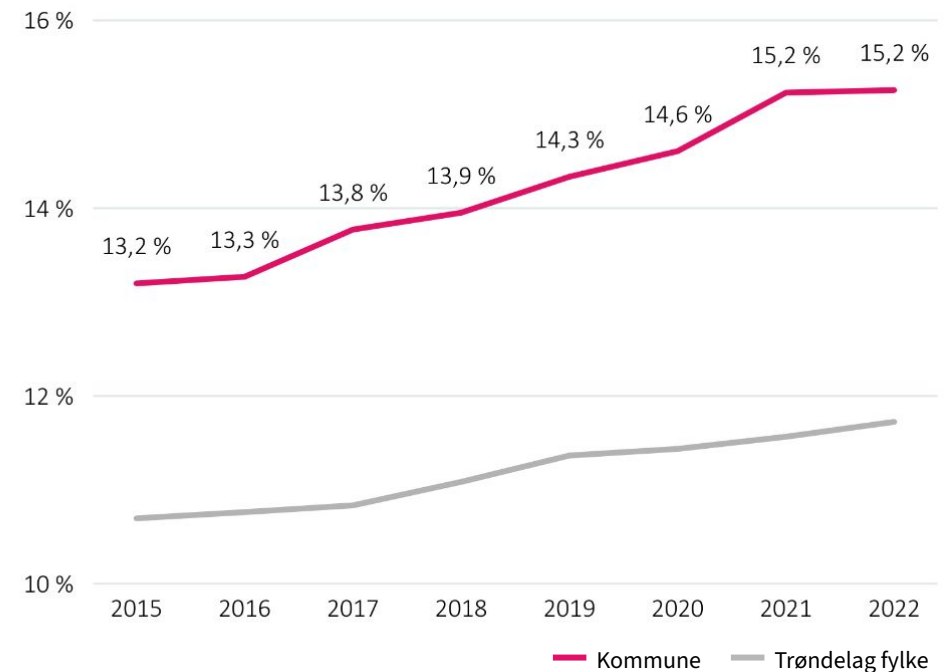
Syssettingsandel for menn (15-74 år)



Syssettingsandel for kvinner (15-74 år)



Uføretrygdeandel (18-67 år)



Ulikhet utgjør en utfordring i kampen mot fattigdom globalt. I Norge er det relativt små inntekts- og levekårsforskjeller sammenlignet med andre land. Likevel har ulikhetene mellom fattig og rik økt siden 1980-tallet.

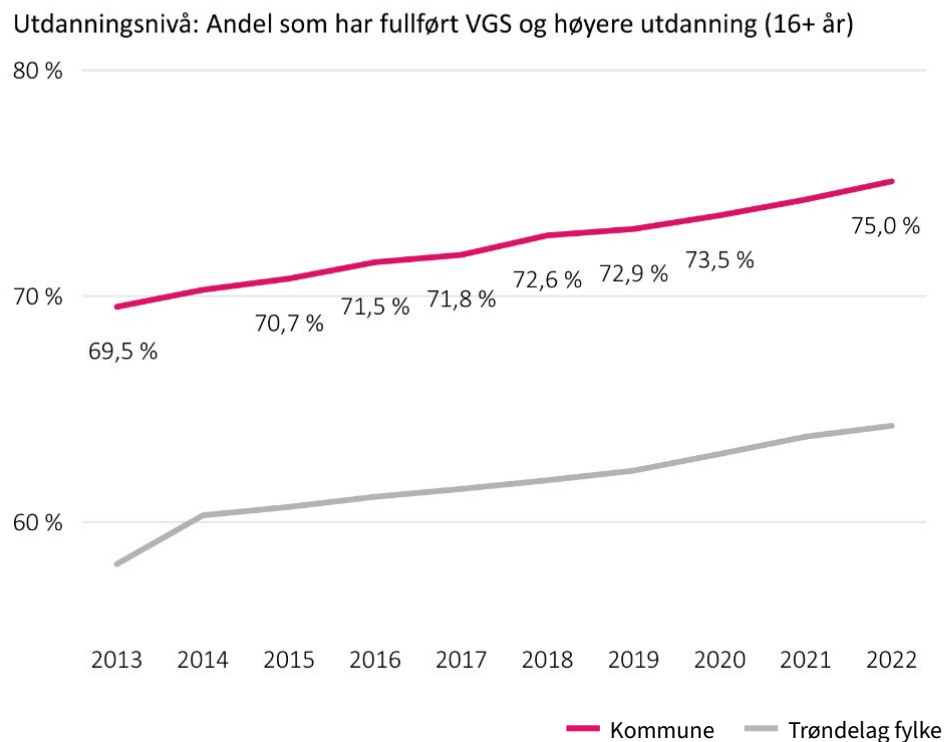
Syssettingsandelen for menn i alderen 15 til 74 år har vært lavere enn fylkesgjennomsnittet de siste ti årene. Når det gjelder syssettingsandel for kvinner i samme alder har andelen i perioder vært på nivå med snittet i fylket, men dagens nivå ligger under snittet.

Når det gjelder uføretrygdeandel hos personer i alderen 18-67 år, ligger Namsos kommune over gjennomsnittet for Trøndelag. Andelen har vært økende de siste årene, i likhet med Trøndelag. Både Namsos kommune og fylkessnittet er også høyere enn andelen for landet forøvrig, som lå på 10 prosent i 2022.

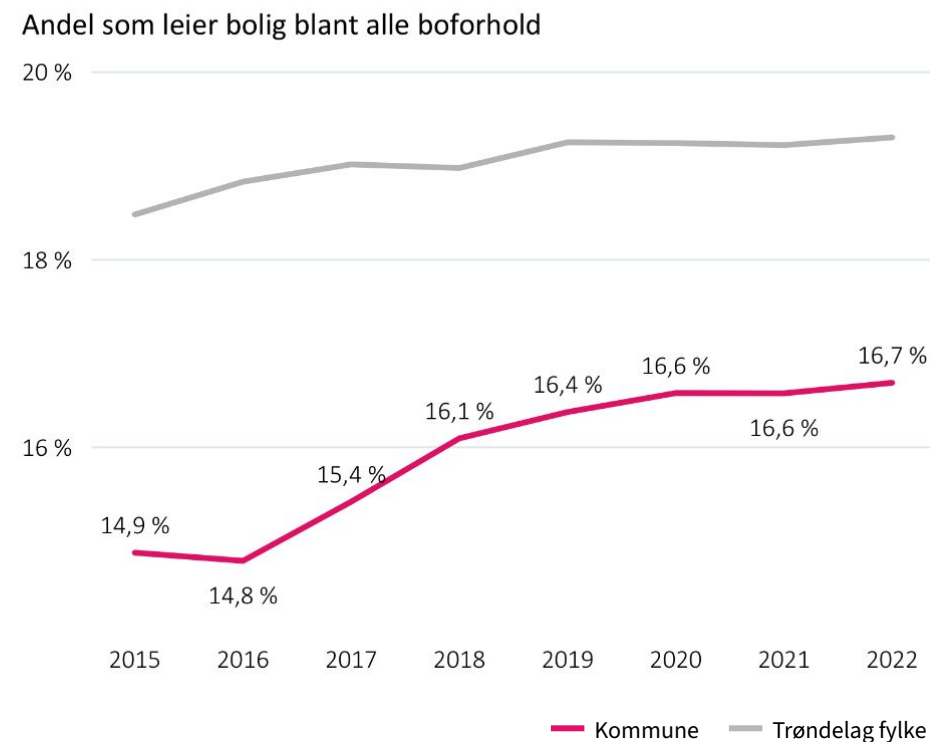


Mål 10 - Redusere ulikhet i og mellom land

Delmål 10.3: Sikre like muligheter og redusere forskjeller i levekår



Et jevnt, høyt utdanningsnivå i befolkningen kan bidra til å redusere fremtidig ulikhet blant annet i lønn og levekår. Andelen som har fullført videregående opplæring, fagskoleutdanning eller universitet- og høgskoleutdanning i Namsos kommune har økt jevnt de siste ti årene, og vært høyere enn fylkesgjennomsnittet i perioden. Denne trenden er synlig både for kommunen, men også for fylket som helhet.



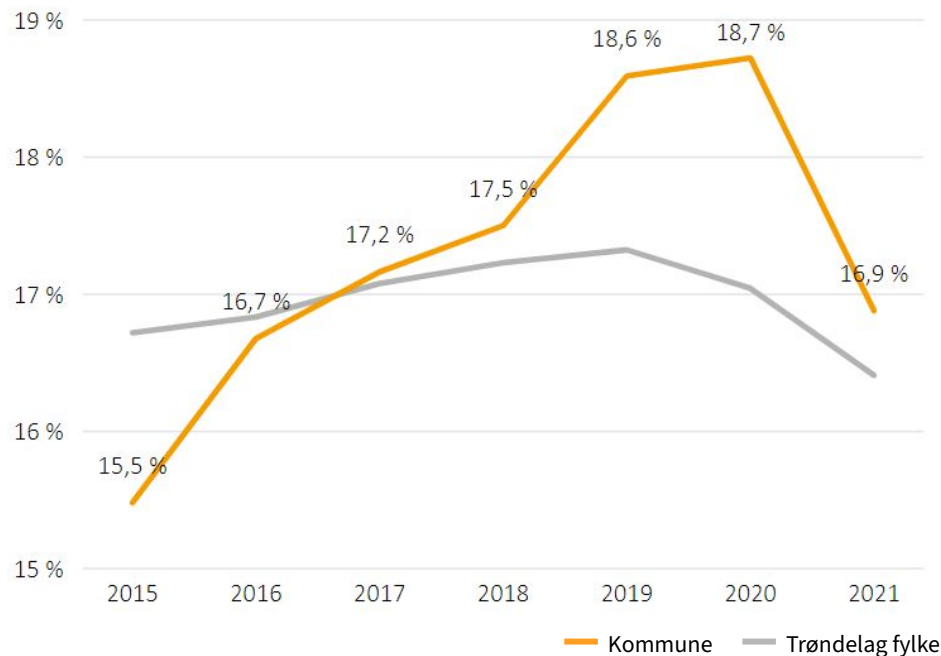
Boforhold påvirker også hvor ulikt et samfunn er, hvor andel personer som eier vs. leier kan si noe om bosituasjonen i kommunen. Andelen personer som leier bolig i Namsos kommune har vært lavere enn snittet for fylket. Årsaker til dette gapet kan eksempelvis være ulikheter i boligtilbud, boligpriser, utleiepriser m.m. De siste årene har også andelen personer som leier i Namsos kommune steget.



Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.1: Sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger grunnleggende tjenester

Andel barn som bor trangt (0-17 år)

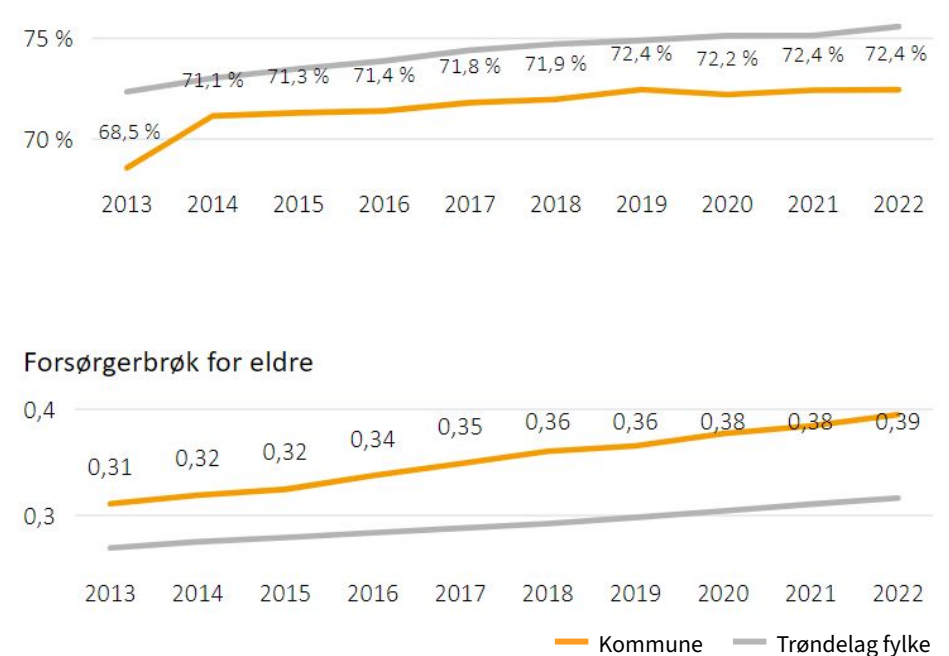


Et barn som bor trangt bor i en bolig hvor det er under 25 kvm per person eller at det er et eller færre rom per person. I perioden etter 2015 hadde Namsos kommune en økning i andel barn som bor trangt, men nivået tok seg betraktelig ned fra 2020 til 2021. Fremdeles er andelen høyere enn fylkesgjennomsnittet.

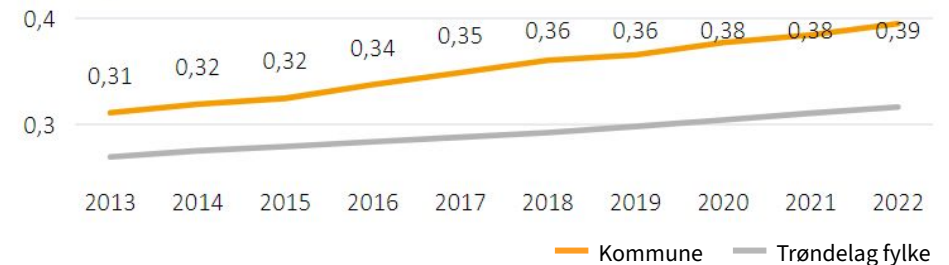
I Namsos kommune bor en høyere andel av befolkningen i tettbygde strøk enn i spredtbygde strøk. Andelen som bor i tettbygde områder har økt jevnt i løpet av de siste ti årene, i likhet med snittet i Trøndelag.

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Andel av befolkningen som bor i tettbygde strøk



Forsørgerbrøk for eldre



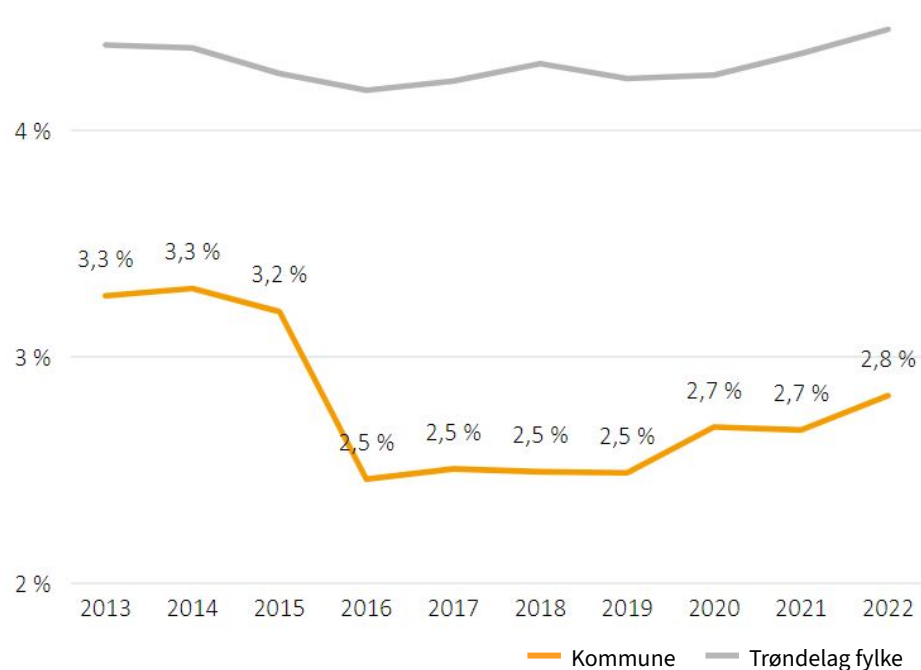
Forsørgerbrøken sier noe om hvor mange personer i eldre der man ofte er ferdig med sin yrkesaktive periode (65 år og eldre) relativt til antall personer i normalt yrkesaktiv alder (20-64 år). Forsørgerbrøken i Namsos kommune er høyere enn fylkesgjennomsnittet, noe som indikerer at kommunen har en mindre andel personer i yrkesaktiv alder enn gjennomsnittet i Trøndelag. Forsørgerbrøken i kommunen har økt jevnt de siste ti årene, i likhet med Trøndelag. Dette er i tråd med den helhetlige demografiske utviklingen hvor vi stadig blir flere eldre.



Mål 11 - Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Delmål 11.3: Styrke inkluderende og bærekraftig urbanisering

Grønne områder som andel av totalt bebyggt areal



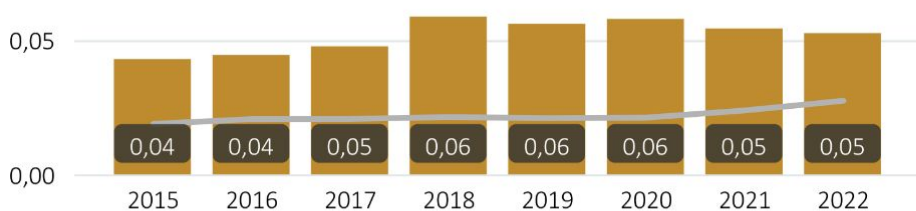
Med økende urbanisering av samfunnet er det viktig å ta hensyn til grønne områder i samfunnsplanlegging og forvaltning. Grønne områder defineres i dette tilfellet som park, grav- og urnelund, lekeplass, fornøylespark og idretts- og sportsområder.

Andel grønne områder av totalt bebyggt areal i Namsos kommune ligger under fylkesgjennomsnittet, men kommunen er inne i en økende trend.

Mål 12 - Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

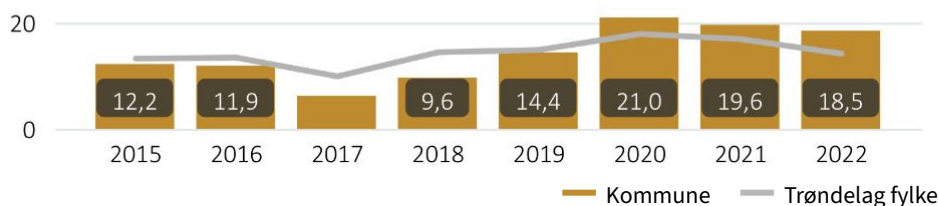
Delmål 12.3: Halvere matsvinn per innbygger

Tonn matavfall per årsinnbygger



Delmål 12.4: Oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av kjemikalier og alle former for avfall

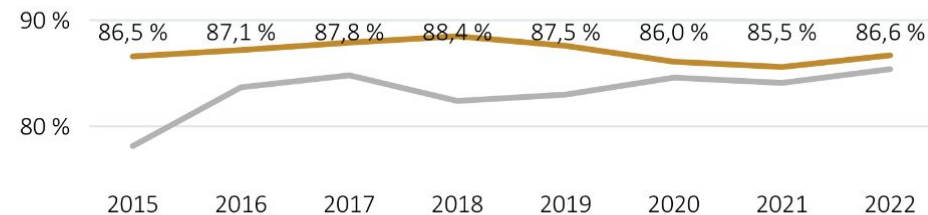
Farlig avfall fra husholdningene per årsinnbygger (kg)



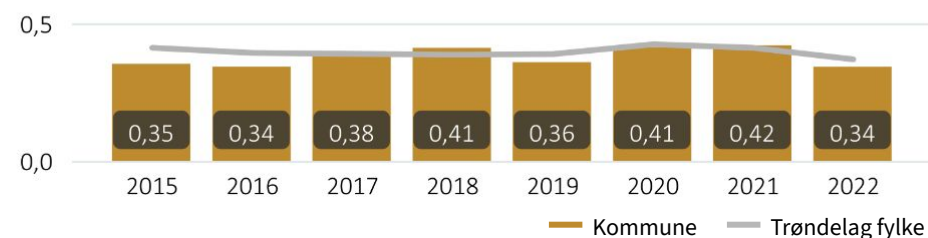
Avfall er en god indikator på hvor bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre innbyggerne i en kommune har, siden det også representerer det som skjer oppstrøms i verdikjeden. Avfall analyseres per årsinnbygger for å ta høyde for kommuner som eksempelvis har mange hytter, slik at avfallsmengden per innbygger blir mest mulig korrekt. Årsinnbyggere er definert som fastboende pluss fritidsboliger dividert med 3.

Delmål 12.5: Redusere avfallsmengden betydelig gjennom forebygging, reduksjon, materialgjenvinning og ombruk

Gjenvinningsgrad for husholdning



Tonn husholdningsavfall per årsinnbygger



Namsos kommune har jevnt over hatt en større mengde matavfall per årsinnbygger, sammenlignet med gjennomsnittet i fylket. Når det gjelder husholdningsavfall har kommunen holdt seg omtrent på snittet til fylket. De siste tre årene har kommunen hatt en høyere andel farlig avfall enn snittet.

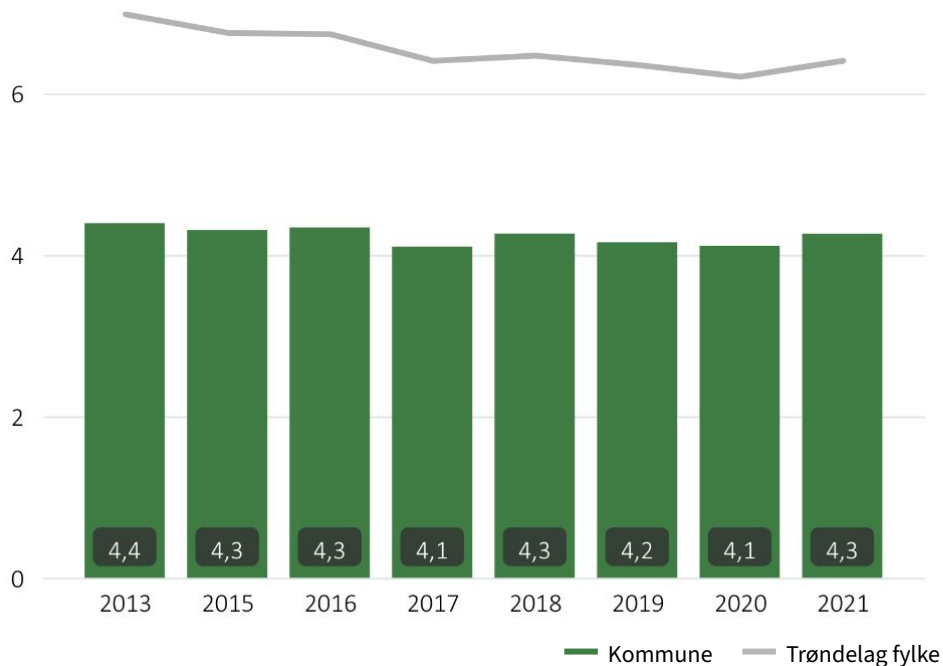
Selv om kommunens gjenvinningsgrad har vært relativt stabil i perioden, er den også høyere enn fylkegjennomsnittet i alle årene.



Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Delmål 13.2: Innarbeide tiltak mot klimaendringer i politikk, strategier og planlegging på nasjonalt nivå

Utslipp av tonn CO₂-ekvivalenter per innbygger



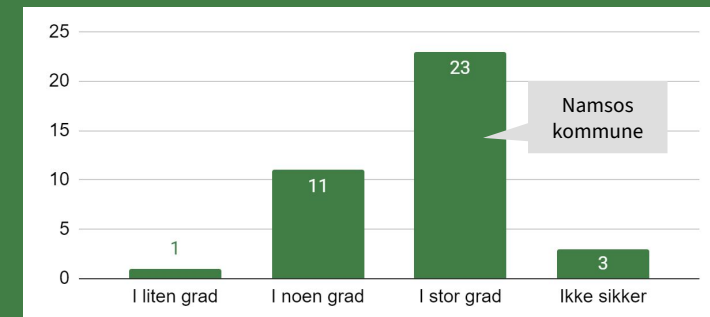
Utslipp av klimagasser er det som bidrar mest til klimaendringer, og utslipp av CO₂ ekvivalenter per innbygger er derfor den viktigste indikatoren for å måle en kommunes påvirkning på klimakrisen. Dataen omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grense.

Siden 2013 har klimagassutslipp per innbygger vært stabil i Namsos kommune. Sammenlignet med resten av fylket har kommunen et lavere utslippstall per innbygger.

Delmål 13.3: Styrke enkeltpersoners og institusjoners evne til å motvirke, tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer

Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging

I hvilken grad blir økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer tatt hensyn til i kommunal planlegging (plan- og bygningsloven)?



— Kommune

Vi ser allerede konsekvensene av klimaendringer. For å redusere risiko og sårbarhet må kommuner legge til rette for at enkeltpersoner og institusjoner evner å tilpasse seg og redusere konsekvensene av klimaendringer. Planlegging er det viktigste verktøyet som kommunen kan bruke for å sikre seg dette. DSB gjennomfører *Kommuneundersøkelsen* årlig hvor blant annet dette er et tema som blir adressert. I Namsos kommune har økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene **i stor grad** blitt tatt hensyn til i kommunal planlegging.



Mål 13 - Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Klimaregnskap

Nedenfor vises kommunens utslippsstatistikk over direkte utslipp fra Miljødirektoratet. Tilgjengelig data finnes på *Trøndelag i tall*.

64,324

tonn CO₂-ekvivalenter

Endring i utslipp (tonn CO₂-ekv)
2009 - 2021 i Namsos

-4 %

Endring %

-2,633

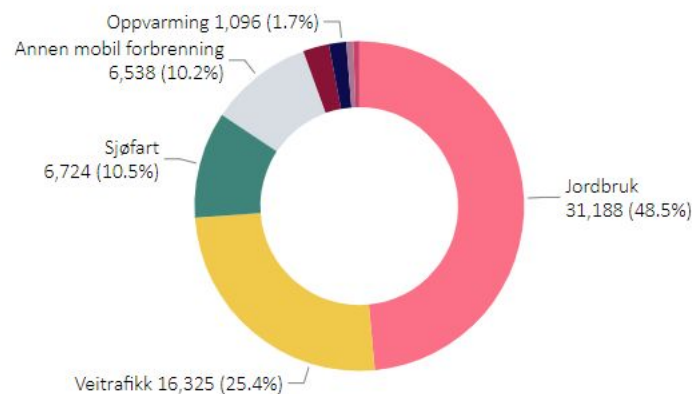
Endring tonn

Utslippskilde

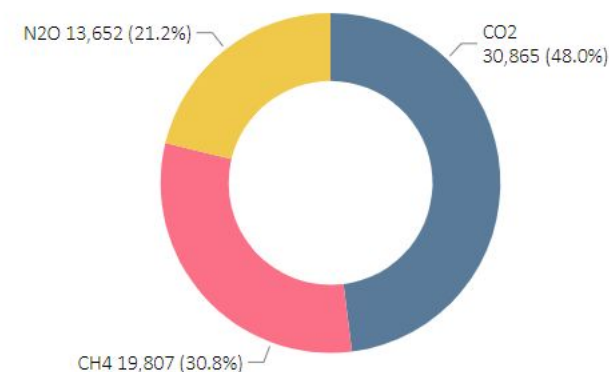
Utslipp (tonn
CO₂-
ekvivalenter)

Fordøyelsesprosesser husdyr	14,584
Jordbruksarealer	8,834
Gjødselhåndtering	7,770
Tunge kjøretøy	7,378
Personbiler	6,368
Jordbruk	2,041
Varebiler	1,807
Passasjer	1,675
Avløp	1,604
Total	64,324

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) per sektor i Namsos i 2021



Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) i Namsos i 2021 per klimagass



Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) 2009-2021 i Namsos

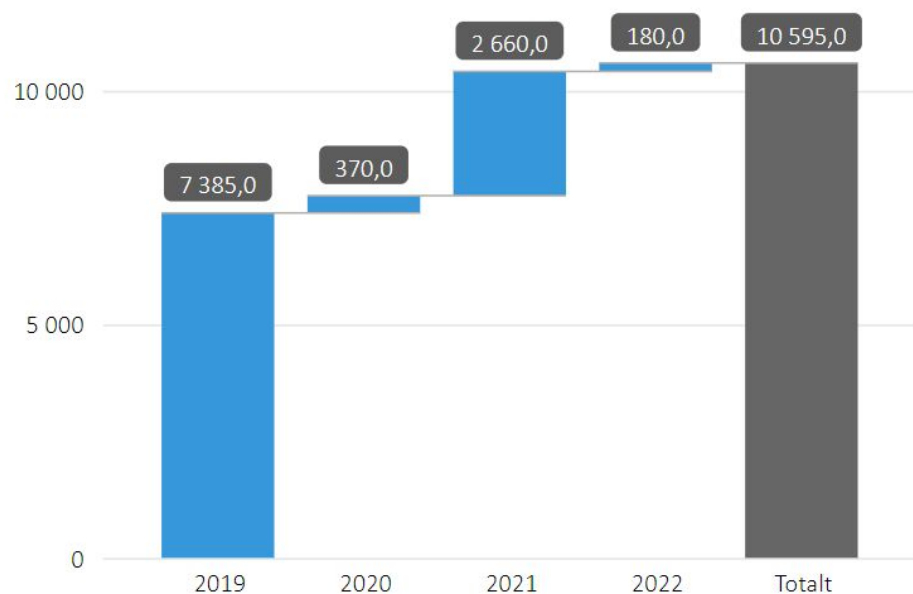




Mål 14 - Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Delmål 14.1: Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning

Antall kg avfall innsamlet i ryddeaksjoner

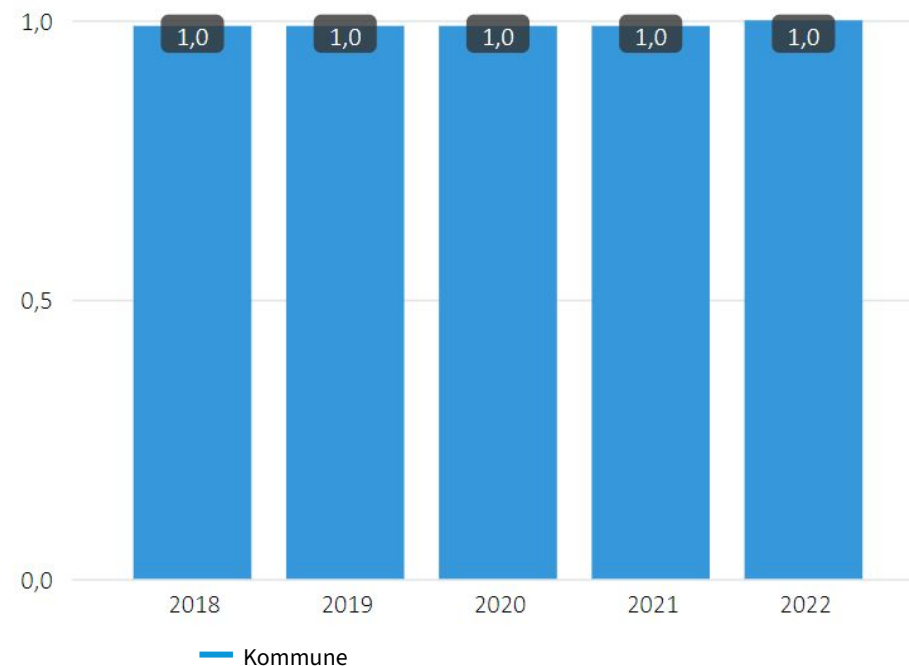


Havet er en av Norges viktigste naturressurser, og det er derfor avgjørende å verne om det, og å sørge for at vi bruker det på en bærekraftig måte.

For å redusere havforurensning er det viktig både å redusere mengden utslipp av materialer, og rydde i eksisterende forurensning. Indikatorene som er benyttet for å måle dette er antall kg innsamlet avfall fra ryddeaksjoner og vernet areal til havs. I Namsos kommune har det totalt blitt samlet inn 10,6 tonn avfall fra ryddeaksjoner siden 2019.

Delmål 14.5: Bevare minst 10 prosent av kyst- og havområdene

Vernet areal til havs (km²)



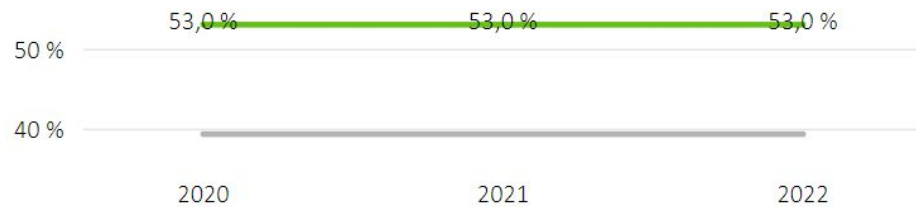
For Namsos kommune utgjør vernet areal til havs en størrelse på 1 km². Dette har holdt seg rundt samme nivå for hele femårsperioden.



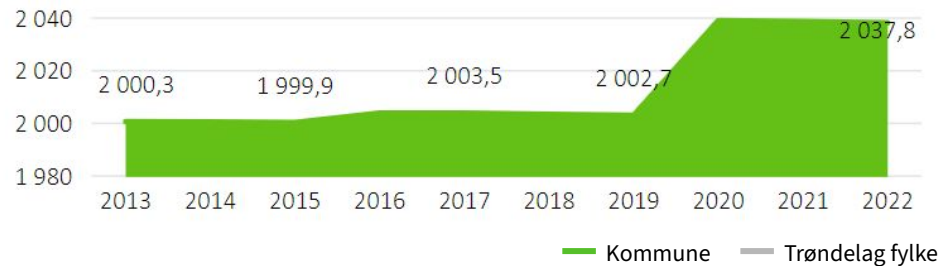
Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer

Delmål 15.1: Bevaring, gjenoppretting og bærekraftig bruk av land- og ferskvannsbaserte økosystemer

Andel skog av totalt arealbruk



Endring i ubebygde areal (km²)¹



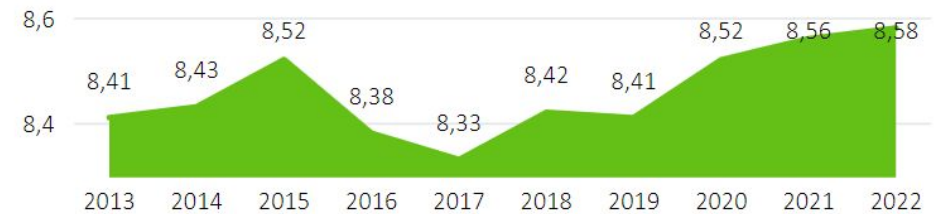
Gjennom FNs naturavtale er det satt høye mål for å redde og bevare natur- og biomangfoldet i verden. Norge har sluttet seg til denne avtalen som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne og gjenopprette det som allerede har gått tapt.

Namsos kommune har en høyere andel skog av totalt arealbruk, sammenlignet med fylkesgjennomsnittet. Kommunen sitt ubebygde areal hadde en økning fra 2019 til 2020 i sammenheng med en økning i totalt areal som følge av kommunesammenslåingen.

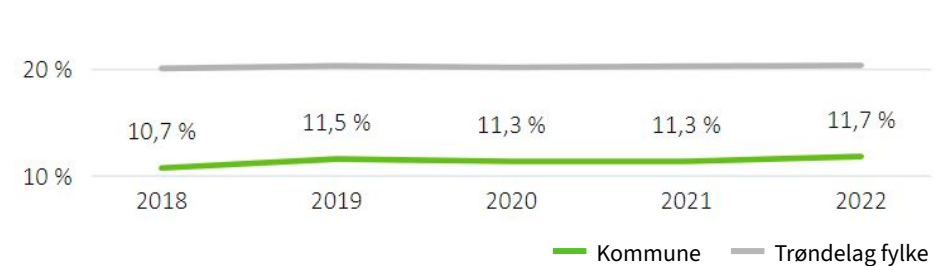
¹Ubebygde areal består av skog, ferskvann, åpen fastmark og myr, bart fjell, grus- og blokkmark, samt varig snø, is og bre.

Delmål 15.5: Iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater

Utvikling i fysisk nedbygd areal av bygninger og vegbane areal (km²)



Andel vernet areal på land av totalt landareal

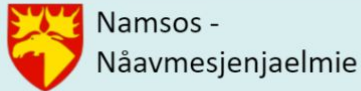


Siden 2017 har utbygging av veier og konstruksjon av nye bygg økt i Namsos kommune. Totalt har kommunen hatt en økning i fysisk nedbygd areal de siste ti årene.

Vernet areal på land i Namsos kommune har økt med 1 prosent siden 2018. I forhold til Trøndelag som helhet, har kommunen en lavere andel vernet areal på land av totalt landareal.



Mål 15 - Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer



Arealregnskap for Namsos - Nåavmesjenjaelmie 2022

Departementet anbefaler at kommunene utarbeider et arealregnskap som del av kommuneplanarbeidet. Planer skal være realistiske og gjennomførbare og arealregnskap er et verktøy som er nyttig for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i kommuneplan.

Det arbeides med et [arealregnskap for Trøndelag og kommunene i fylket](#). Arealregnskapet kan gi oversikt over planlagte endringer i arealbruk, samt vise til utbyggings- potensial som ligger inne i eksisterende planer. Arealregnskapet kan også brukes til å fremheve kvalitetene til arealer som vurderes eller foreslås omdisponert til utbyggingsformål, og bidra til økt bevissthet rundt konsekvensene av arealendringer.

Man kan kartlegge og føre arealregnskap over blant annet karbonrike myrområder, skog og jordbruksarealer, samt beregne klimapåvirkning av planforslag. Dette gir et bedre kunnskapsgrunnlag for å gjøre alternativvurderinger for omdisponering for å unngå tap og nedbygging av særlig verdifulle arealer.

Naturregnskap skal utvikles og vil kunne oppgi mer detaljer om arealenes naturkvaliteter.

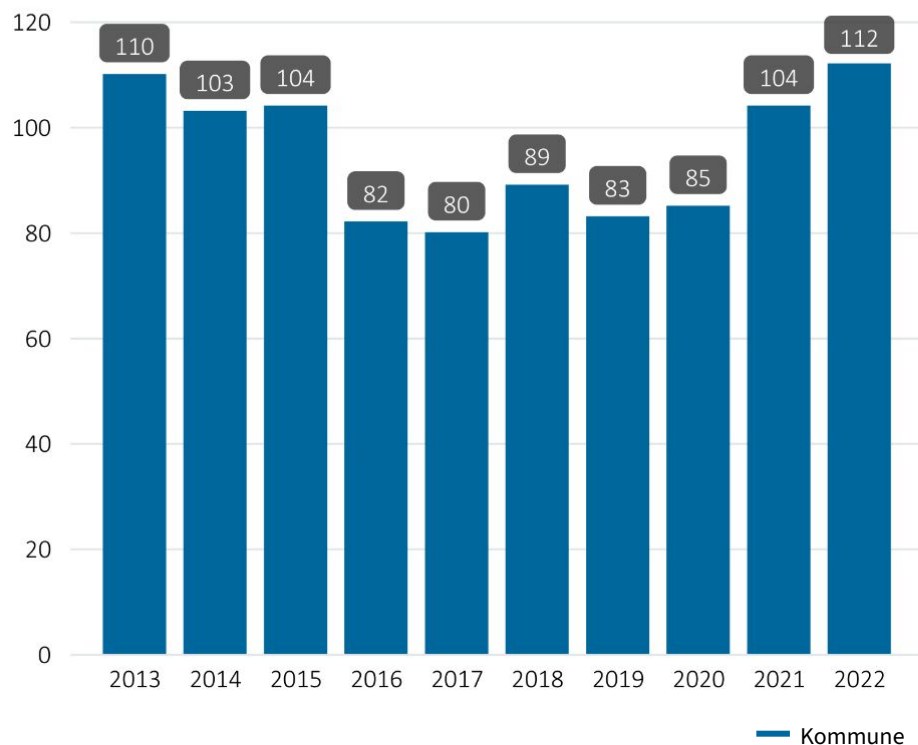
Arealtyper	Bebygd areal	Kommunale planer	
Total areal 2,593,588	Bebygd areal opparbeidet 25,698	Utbyggingsformål i plan 62,196	Antatt planreserve i byggeområder 5,697
Skog 1,088,056	Boligbebyggelse 4,326	Boligformål 2,442	Boligformål 1,515
Åpen fastmark 620,680	Fritidsbebyggelse 1,471	Fritidsformål 3,102	Fritidsformål 2,778
Ferskvann 134,356	Næring og tjeneste 638	Næringsformål 987	Næringsformål 417
Dyrka mark 65,009	Helse, skole og kultur 416	Tjenesteyting 438	Tjenesteyting 137
Andre arealtyper, inkludert bebygd areal 219,531	Annen bruk 17,312	Andre formål 55,226	Andre formål 850



Mål 16 - Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge gode institusjoner

Delmål 16.1: Betydelig redusere alle former for vold

Antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd



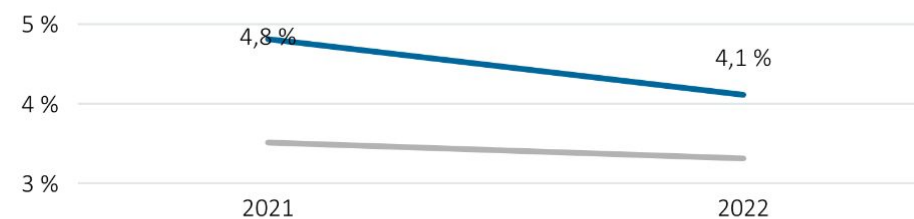
Verden er fortsatt langt unna å oppnå målet om fredfulle, rettferdige og inkluderende samfunn. Norge har lenge hatt et levedyktig demokrati og har et omdømme som en fredsnasjon. Fokus på å fremme fredelige og inkludere samfunn er sentralt for å fortsette i dette sporet.

Et lavt antall årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd er viktig for å sikre et trygt og fredelig lokalsamfunn. I Namsos kommune har årlige anmeldelser for vold, mishandling og seksuallovbrudd økt de siste tre årene.

*Estimert av "Avgitte stemmer" relativt til befolkning 18 år og eldre for å hensynta evt. kommunesammenslåinger. Avvik fra valgprosent kan derfor forekomme

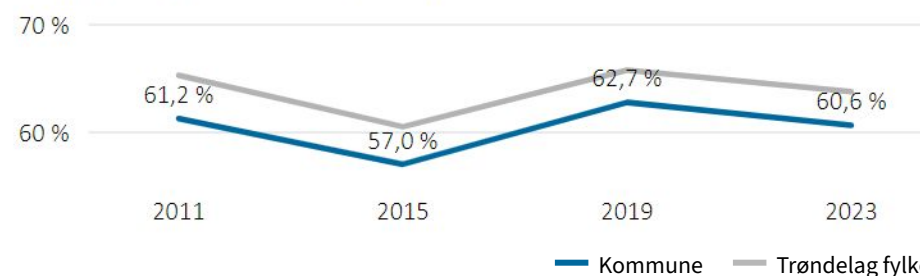
Delmål 16.2: Stanse overgrep, utnyttning, menneskehandel og alle former for vold og tortur mot barn

Andel barn og ungdom på tiltak gjennom barnevernet (0-24 år)



Delmål 16.7: Sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer

Valgdeltakelse ved kommunevalg*



Andel barn og ungdom med tiltak gjennom barnevernet sank med 0,7 prosent fra 2021 til 2022 i Namsos kommune. I samme periode hadde Trøndelag fylke en nedgang på 0,2 prosent for barn og ungdom med tiltak.

Valgdeltakelsen i Namsos kommune har vært lavere enn snittet i Trøndelag ved de siste kommunevalgene.

4

Kartlegging av materialer

Metode og avgrensinger

Formål

Kartlegging av materialstrømmer skal bidra til å øke forståelsen av hvordan råvarer og ulike komponenter transporteres gjennom en verdikjede. Målet er å kartlegge potensial for effektivisering som kan bidra til økt sirkularitet i bruk av materialer i kommunen. Analysen skal også gi en indikasjon på størrelsesforholdet mellom ulike materialstrømmer, samt aktivitetsnivå for de ulike delene av verdikjeden.

Kort beskrivelse av metoden

Kartleggingen av materialstrømmer tar utgangspunkt i deler av rammeverket for materialstrømanalyser (Material Flow Analysis; MFA), som er godt verktøy for å få avdekke eventuelle ineffektiviteter og potensial for sirkularitet.

Kartleggingen tar utgangspunkt i data fra Trøndelag fylkeskommune og offentlig tilgjengelige data, hovedsakelig fra Statistisk Sentralbyrå og Direktoratet for Mineralforvaltning. For å forenkle analysene har volumene blitt avrundet, og noen av analysene er estimert ved hjelp av forbruksvarer grunnet varierende datakvalitet.

På grunn av begrenset datatilgang har det ikke vært mulig å gjennomføre en fullstendig materialstrømanalyse, og analysen har derfor begrenset seg til kartlegging av individuelle materialstrømmer. Det etterlyses bedre tilgjengelighet til relevante data, spesielt på byggeråstoff, slik at en fullstendig materialstrømanalyse kan gjennomføres. Analysen har imidlertid definert systemgrensene, slik at det er mulig å fylle inn manglende kvantifiserte materialstrømmer dersom data tilgjengeliggjøres.

Systemgrensene, eller avgrensningene, for analysen er satt til kommunens geografiske område i tidsrommet 2022. Der data fra 2022 ikke er tilgjengelig, har man benyttet data fra 2021. For enkelte materialer er det kun begrenset til offentlig tilgjengelige data, noe som begrenser deler av analysene.

Analyserte materialer

Kartleggingen av materialstrømmer er avgrenset til tre ulike områder:

Vann og avløp



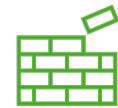
Vann

Avfall



Restavfall, glass,
papp, plast,
metaller, farlig
avfall, tre-, mat-
og hageavfall

Byggeråstoff



Pukk og
løsmasser

Economy Wide Material Flow Accounts



Rammeverket som analysen bygger på kalles *Economy Wide Material Flow Accounts* (EW-MFA) utviklet av Eurostat. Rammeverket tar for seg både import, eksport og utvinning av ressurser i et gitt område, og er godt egnet for materialstrømanalyser av byer og kommuner.

Kartleggingen av vann og avløp tar for seg verdikjeden rundt vannforsyning, men ikke vannutvinning eller avløpshåndtering

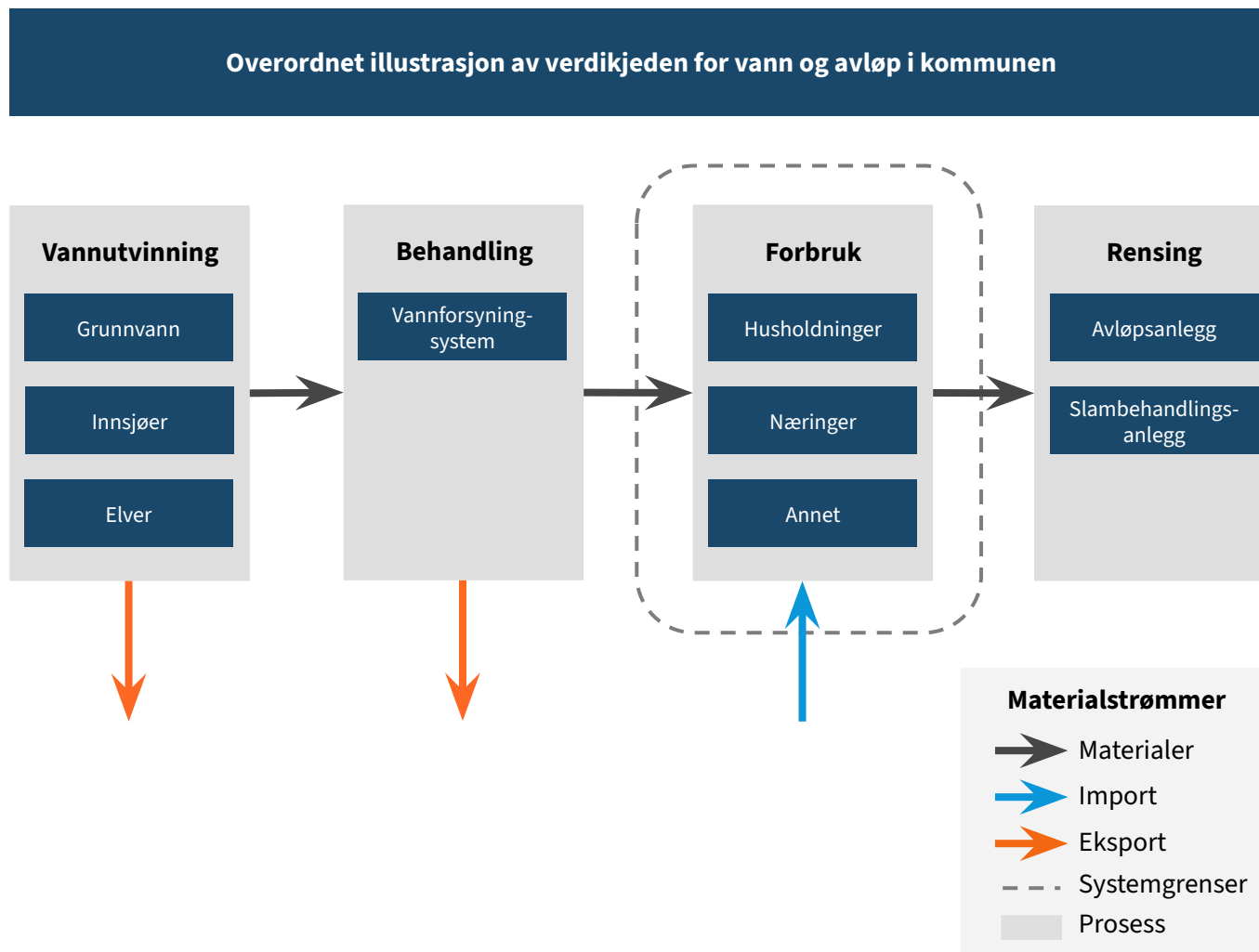
Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt forbruk, og ekskluderer dermed vannutvinning og avløpsanlegg, samt import og eksport fra alle prosesser. Denne vurderingen ble gjort på bakgrunn av innledende analyser av volum, samt tilgjengelighet av data på kommunenivå.

Analyserte materialer

Vann

Vann i denne analysen er drikkevann som blir levert via kommunens vannforsyningsystem. Dette systemet består av fire elementer: vanntilsigsområde, råvannskilde, vannbehandlingsanlegg og distribusjonssystem. I analysen kartlegges materialstrømmen til vann fra vannbehandlingsanlegg til forbruk.

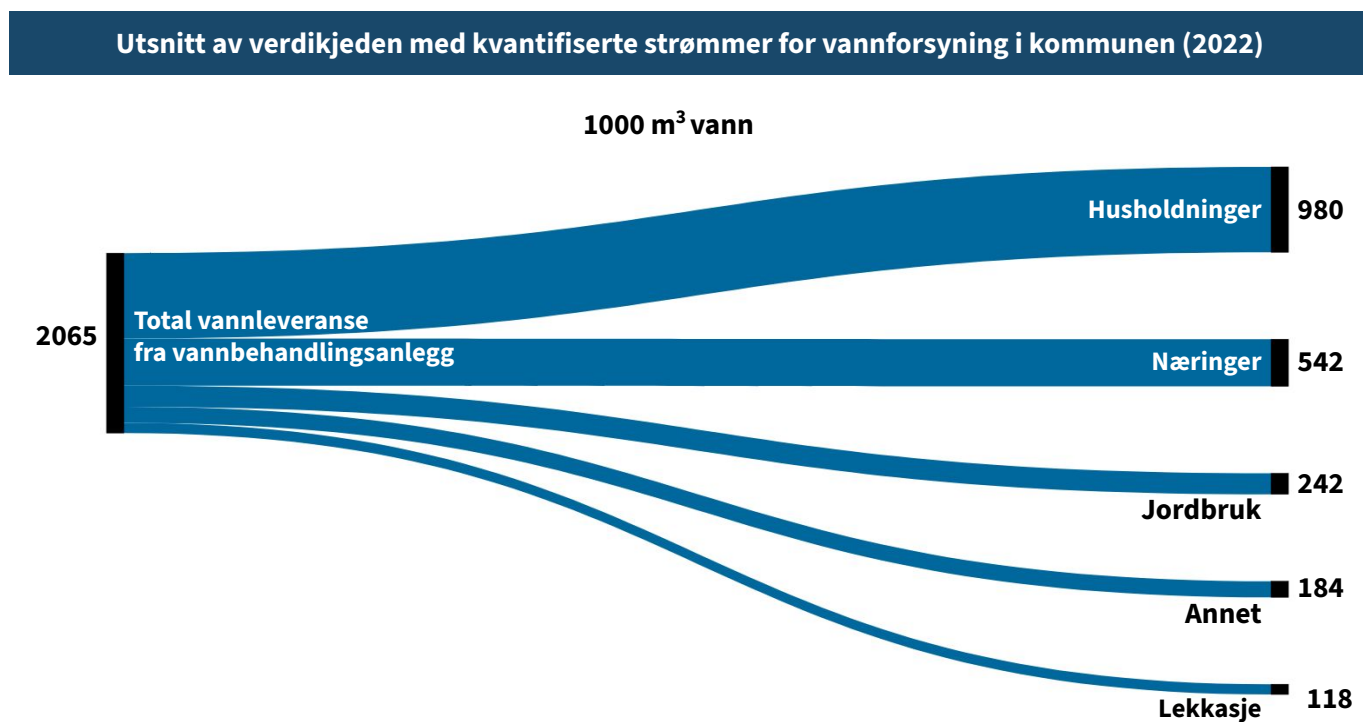


Majoriteten av vannforsyningen i kommunen går til husholdninger

Distribusjon av vannforsyning

Vannforsyningssystemet i Namsos kommune leverer årlig 2.065.000 m³ vann fra vannbehandlingsanlegg. Av denne vannforsyningen går 47 prosent til husholdninger, mens 6 prosent går tapt på grunn av lekkasjer. Næringssektoren, som inkluderer både industri og tjenesteytende næringer, står for omtrent 26 prosent av vannforbruket.

Sammenlignet med fylket bruker Namsos kommune cirka samme andel av vannforsyningen til husholdninger (47 prosent mot 46 prosent), en større andel til næringsformål (26 prosent mot 19 prosent), og en større andel til jordbruk (12 prosent mot 6 prosent).



Vannforbruket i kommunen ble redusert i 2019 og 2020, men har økt siden

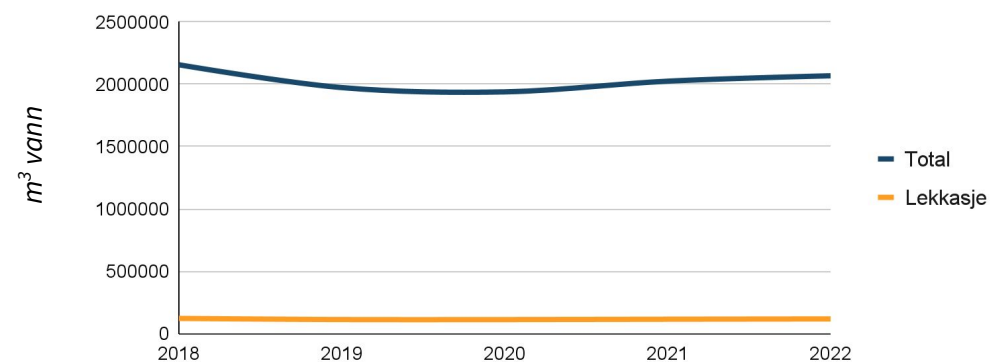
Utvikling av vannforbruk i kommunen

Vannforbruket i kommunen hadde en nedgang i 2019 og 2020, men forbruket har økt siden da. I dag ligger forbruket på omtrent 2.100.000 m³ vann per år, med en svakt økende trend. Mengden lekkasje gikk ned i 2019 med 8 prosent på grunn av den totale reduksjonen i vannforsyningen, men har ikke økt like mye siden da og ligger nå på omtrent 117.000 m³ per år.

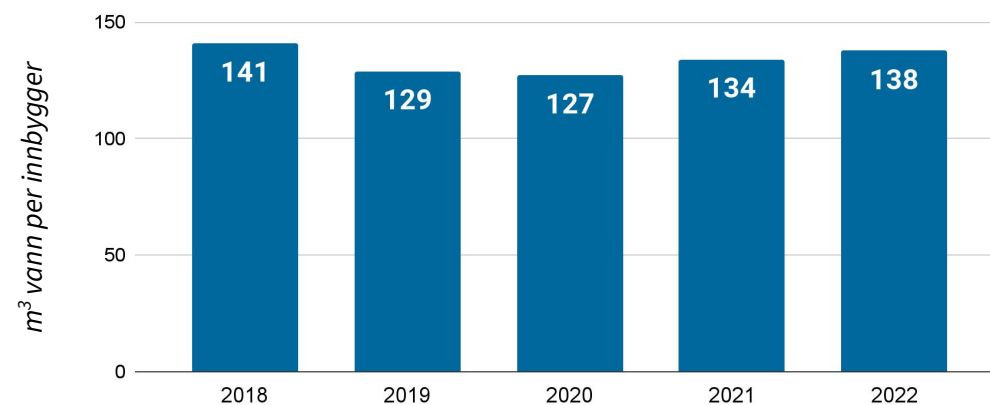
Kommunen er mindre vanneffektiv enn fylket

Fra 2018 til 2019 reduserte kommunen vannforbruket per innbygger fra 141 m³ til 129 m³, noe som tilsvarer en nedgang på 9 prosent. Dette representerer en betydelig forbedring i vannforbrukseffektivitet. De siste to årene har kommunen imidlertid økt vannforbruket per innbygger med henholdsvis 5 og 3 prosent, noe som gjør at forbruket nå ligger på 138 m³. Vannforbruket per innbygger i Namsos kommune er høyere enn resten av fylket, som ligger på 112 m³.

Totalt vannforbruk i kommunen (2018-2022)



Vannforbruk per innbygger i kommunen (2018-2022)



Kategoriene næringer og jordbruk har stor påvirkning på vannforbruket i kommunen

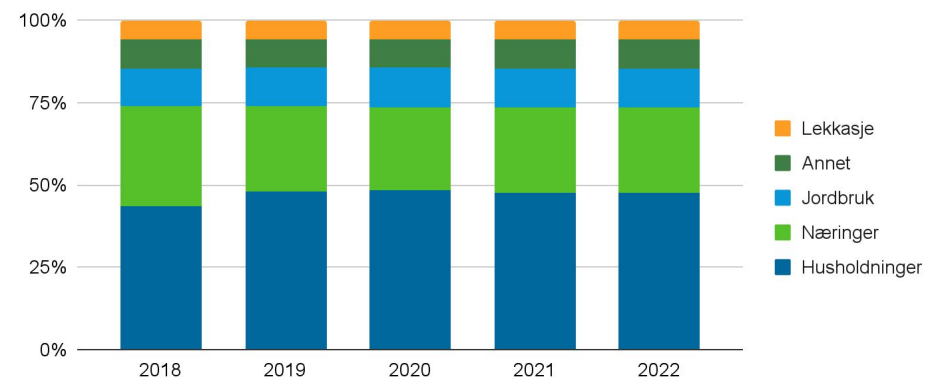
Vannfordeling i kommunen

Fra 2018 til 2019 ble andelen vann som går til næringer redusert fra 30 prosent til 26 prosent. Denne reduksjonen utgjorde nesten hele kommunens totale nedgang i vannforbruk i perioden. Deretter har andelen av vannforbruk til næringer vært relativt stabil.

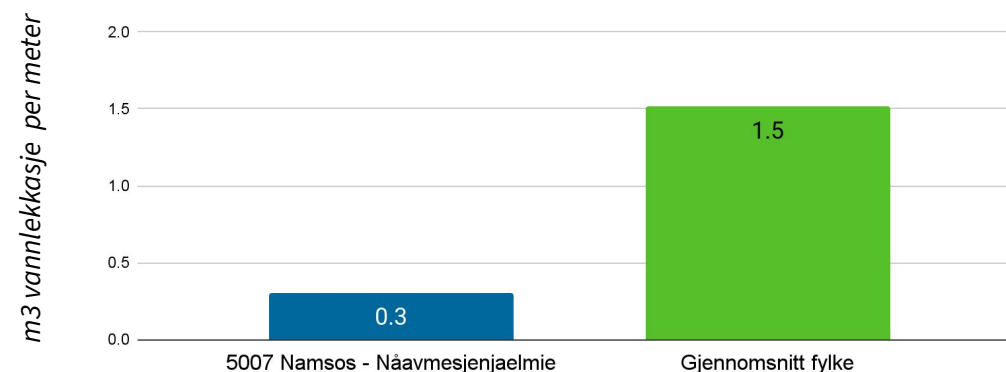
Lekkasjenivået for Namsos kommune har vært rundt 6 prosent. Kommunens er lavere enn gjennomsnittlig lekkasje både i Norge (26 prosent) og Trøndelag (24 prosent). Denne forskjellen blir enda mer tydelig når man ser på vannlekkasje per meter kommunal ledning, der kommunen har en lekkasje på 0,3 m³ per meter ledning sammenlignet med fylkets gjennomsnitt på 1,5 m³.

Selv om kommunen har gode vannforsyningsystemer med lave mengder lekkasje bruker kommunen mer vann per innbygger enn fylkesgjennomsnittet. Dette er som følge av høyt vannforbruk innen næringer og jordbruk.

Utvikling av vannfordeling i kommunen (2018-2022)



Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning (2022)



Kartleggingen av avfall tar for seg verdikjeden fra avfallshåndtering til behandling for 11 forskjellige materialgrupper

Systemgrenser

Systemgrensen for denne verdikjeden er definert rundt avfallshåndtering, sortering og behandling. Analysen tar kun for seg avfall fra husholdninger som følge av datatilgjengelighet på kommunenivå. Eksport og import av materialer er heller ikke inkludert i analysen.

Analyserte materialer

Restavfall

Avfall som blir igjen etter rene materialfraksjoner er utsortert, f.eks. brennbart.

Glass

Glasseballasjer og ikke-laminert vindusglass.

Papp

Blandet papp og papir, drikkekartonger, aviser og bøker.

Plast

Blandet plastemballasje og plast/hardplast. Ikke gummi.

Metaller

Kasserte forbruksvarer og emballasje av jern. Ikke bilvrak.

EE-avfall

Hvitevarer elektronikk, kabler, ledninger, lyskilder, og annet elektronisk.

Matavfall

Organisk avfall som lett kan brytes ned i biologiske prosesser. F.eks. Mat, blomster og bleier.

Treavfall

Ubehandlet trevirke, paller og tremøbler.

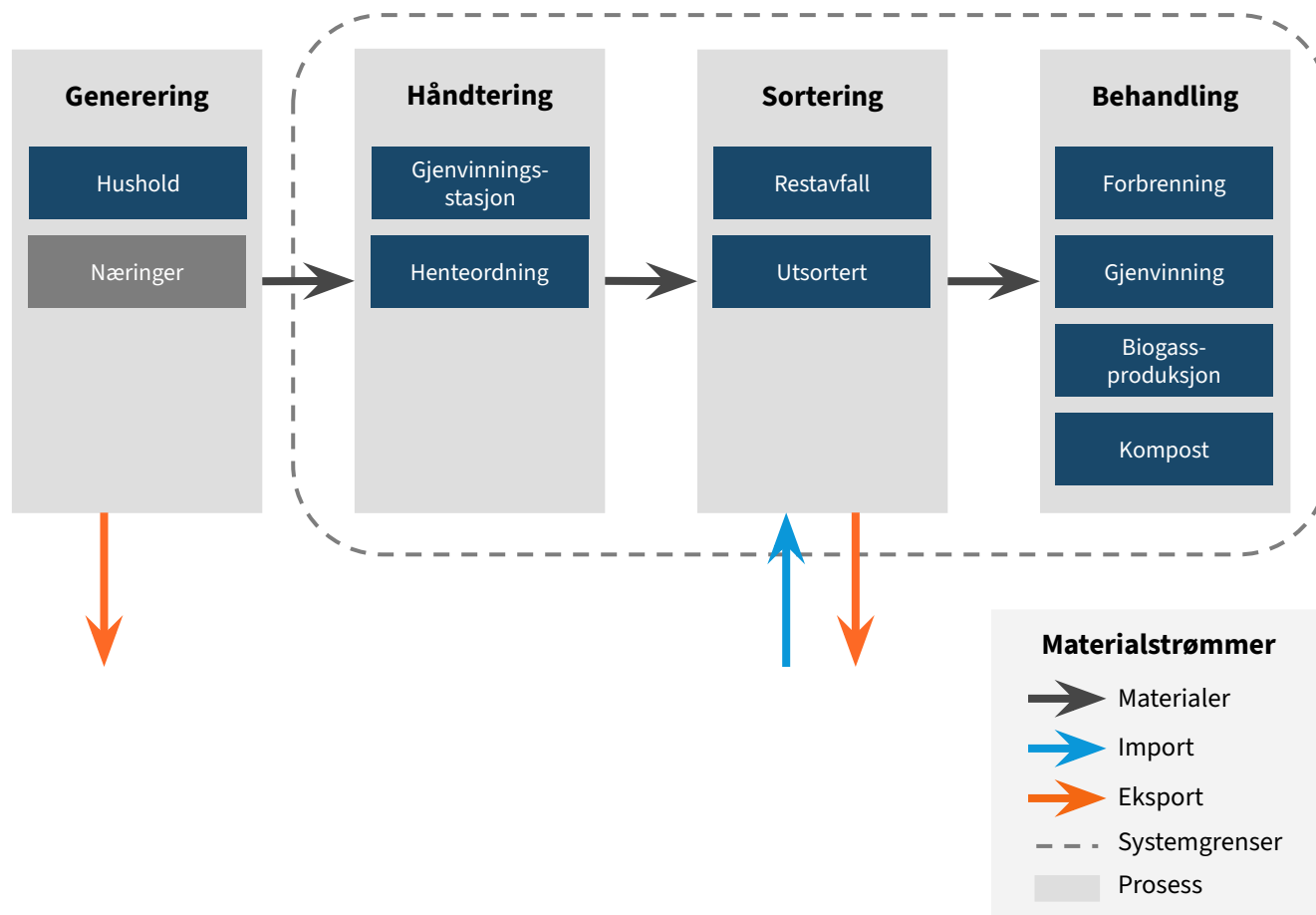
Hageavfall

Planterester, røtter, jord og bark.

Annet avfall

Avfall som ikke er definert av de andre kategoriene, f.eks. madrasser.

Overordnet illustrasjon av verdikjeden for avfall i kommunen



1] <https://www.ssb.no/natur-og-miljo/avfall/statistikk/avfall-fra-husholda>

Namsos kommune har større andel matavfall enn gjennomsnittet i fylket

Avfallskilder

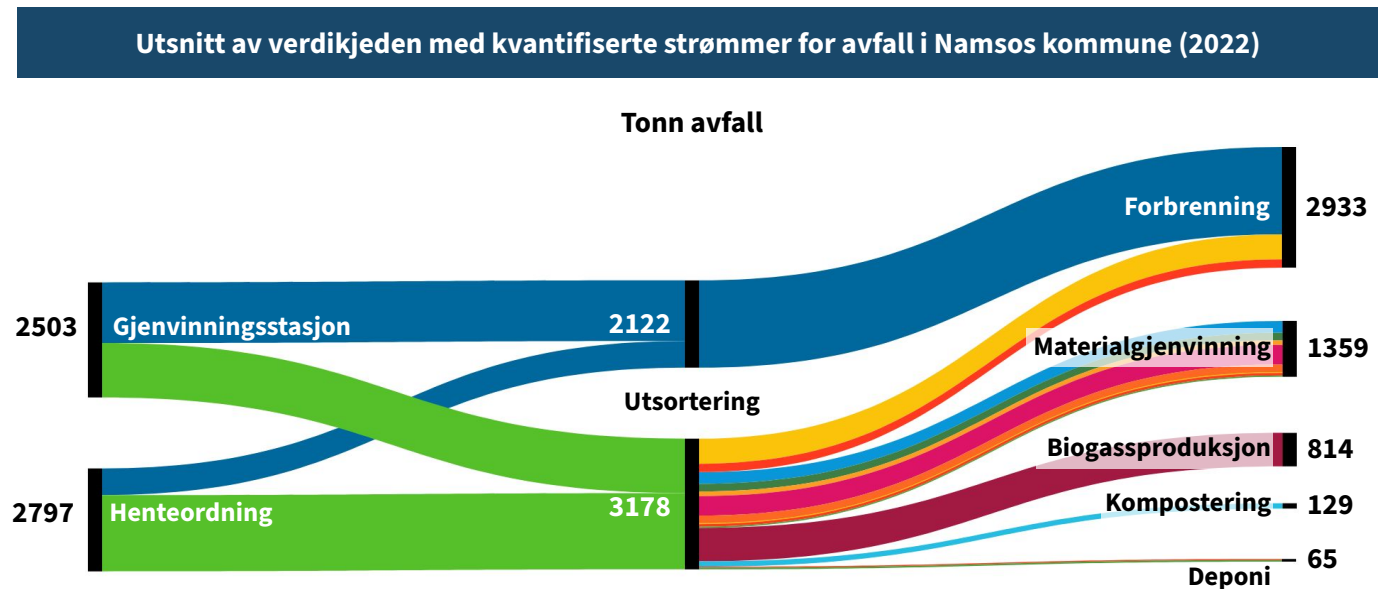
47 prosent av avfallet i Namsos kommune håndteres ved gjenvinningsstasjoner der innbyggerne selv transporterer og sorterer avfall i containere. Dette er i tråd med resten av fylket, der gjennomsnittet for andelen avfall fra gjenvinningsstasjoner også er 47 prosent.

Andel av avfall som blir sortert

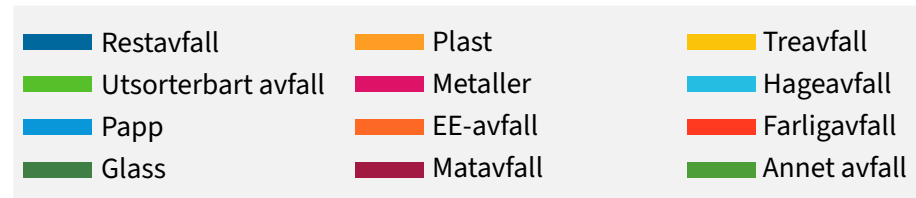
Mengden avfall som sorteres i kommunen er noe høyere enn snittet for fylket (60 prosent i Namsos mot 58 prosent i fylket). Dette resulterer også i at kommunen har en litt lavere andel restavfall enn snittet. Analysen indikerer at innbyggerne i kommunen er jevnt over flinke til å sortere avfallet sitt, og at kommunen lykkes med å oppmuntre til god avfallssortering.

Avfallsbehandling

Håndtering av avfall i Namsos kommune er tilnærmet lik resten av fylket, men med noen unntak. I kommunen går en stor andel matavfall til biogassproduksjon (16 prosent mot 8,5 prosent i resten av fylket). På den andre siden går det en mindre andel til kompostering. Dette tilsier at er husholdninger i kommunen er flinke til å sortere matavfall, men at det muligens er noe hageavfall som feilsorteres til matavfall.



*Figuren inkluderer ikke materialstrømmer fra import og eksport

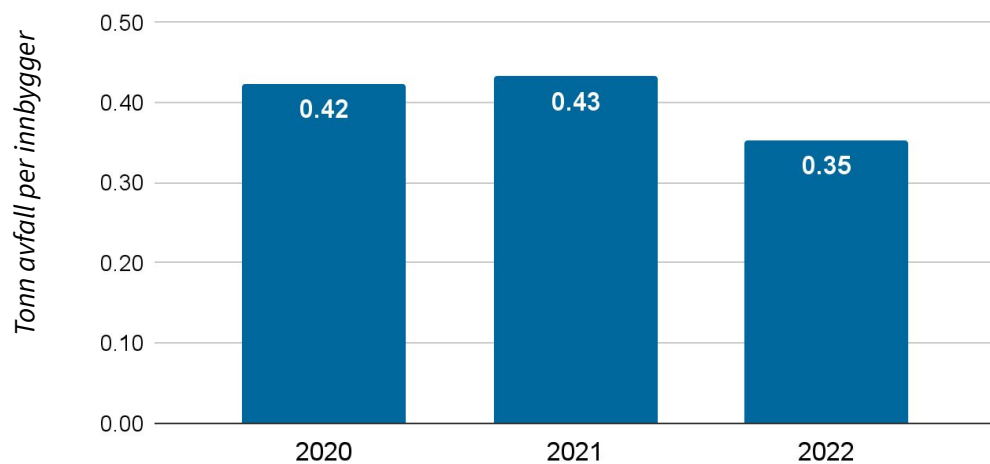


Namsos kommune har fra 2021 redusert avfallsmengde per innbygger

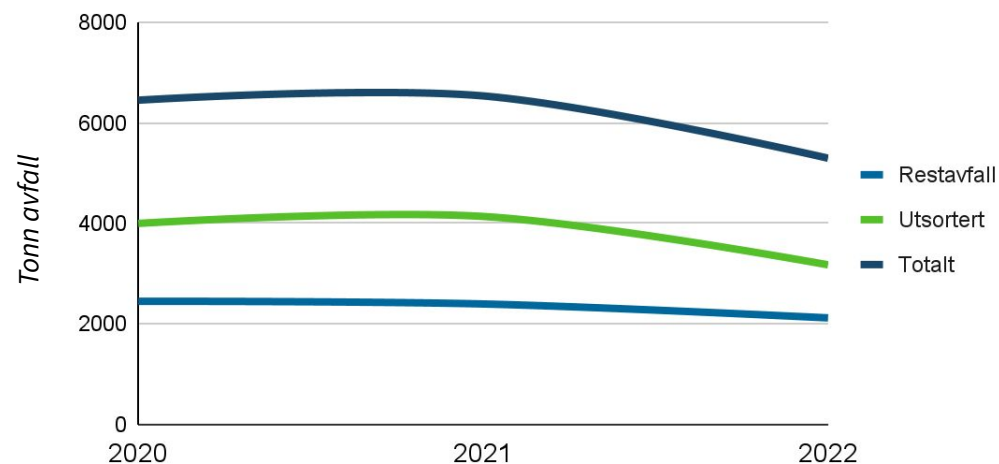
Utvikling av avfallsmengde i kommunen

I løpet av 2021 og 2022 har avfallsmengden i kommunen blitt redusert fra omtrent 6500 tonn til omtrent 5300 tonn. Dette representerer en nedgang på 19 prosent, og ser i stor grad ut til å skyldes en nedgang i mengden sortert avfall på 23 prosent.

Total mengde avfall per innbygger i kommunen (2020-2022)



Total mengde avfall i kommunen (2020-2022)



Treavfall, metaller, og restavfall står for mesteparten av avfallsreduksjonen

Avfallsreduksjon

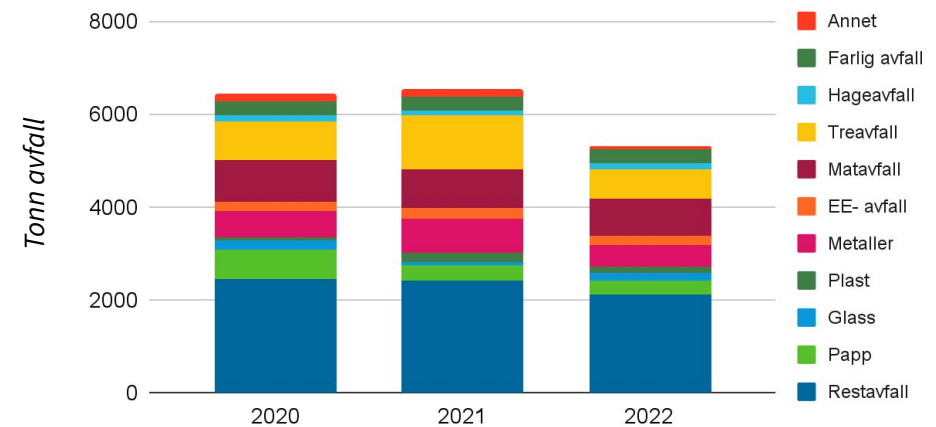
Reduksjonen i avfallsmengden i kommunen kan i hovedsak tilskrives tre hovedkategorier: treavfall (-46 prosent), restavfall (-12 prosent) og metaller (-35 prosent). Kommunen har også hatt en reduksjon i andre avfallsmaterialer, slik som plast (-42 prosent) og annet avfall (-58 prosent). Disse utgjør imidlertid en mindre andel av det totale avfallet, og har således ikke hatt stor innvirkning på den generelle avfallsreduksjonen.

De eneste materialene som har økt i avfallsmengde er glass (fra 94 til 183 tonn) og hageavfall (fra 85 til 129 tonn).

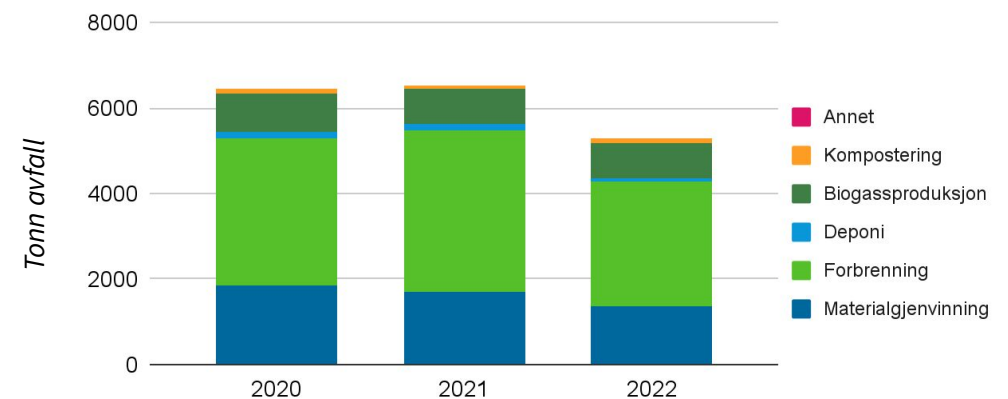
Hvordan påvirker dette avfallsbehandlingen?

Ettersom materialene med størst reduksjon behandles ved forbrenning (tre og rest), har dermed også denne avfallsbehandlingen redusert tilsvarende med 22 prosent. Som følge av reduksjonen i metaller har også mengden avfall som gjenvinnes gått ned med 21 prosent. Til sammen har andelen behandlingstyper også endret seg til å vektas mer mot biogassproduksjon.

Utvikling av fordeling av avfallsmaterialer kommunen (2020-2022)



Mengde avfallsbehandling i kommunen (2020-2022)



Kartleggingen av byggeråstoff tar for seg verdikjeden fra materialutvinning til avfall, men bygger på et ufullstendig datagrunnlag

Verdikjeden til byggeråstoff påvirker bærekraft i kommunen på flere måter, eksempelvis gjennom sirkulærpotensial (for å redusere avfall, redusere uttak og miljøpåvirkning), lokal produksjon og forbruk som minimerer transport.

Systemgrenser

Systemgrensen for analysen er definert til hele verdikjeden for byggeråstoff i kommunen, fra materialutvinning til avfall. På grunn av svært begrenset tilgang til førstehånds datakilder har det imidlertid vært nødvendig å estimere flere av materialstrømmene, hvor noen har blitt forkastet fra analysen. Eksempelvis estimeres avfall fra bygg ved hjelp av offentlig tilgjengelige data på nyopprettet bygningsmasse og avfallsfaktorer for ulike typer bygg. I figuren på neste side angis status for datakilden til hver materialstrøm i ulike farger.

Som følge av begrenset tilgjengelighet på datakilder ekskluderer analysen bla. hogst og andre byggematerialer som kartlegger denne materialgruppen.

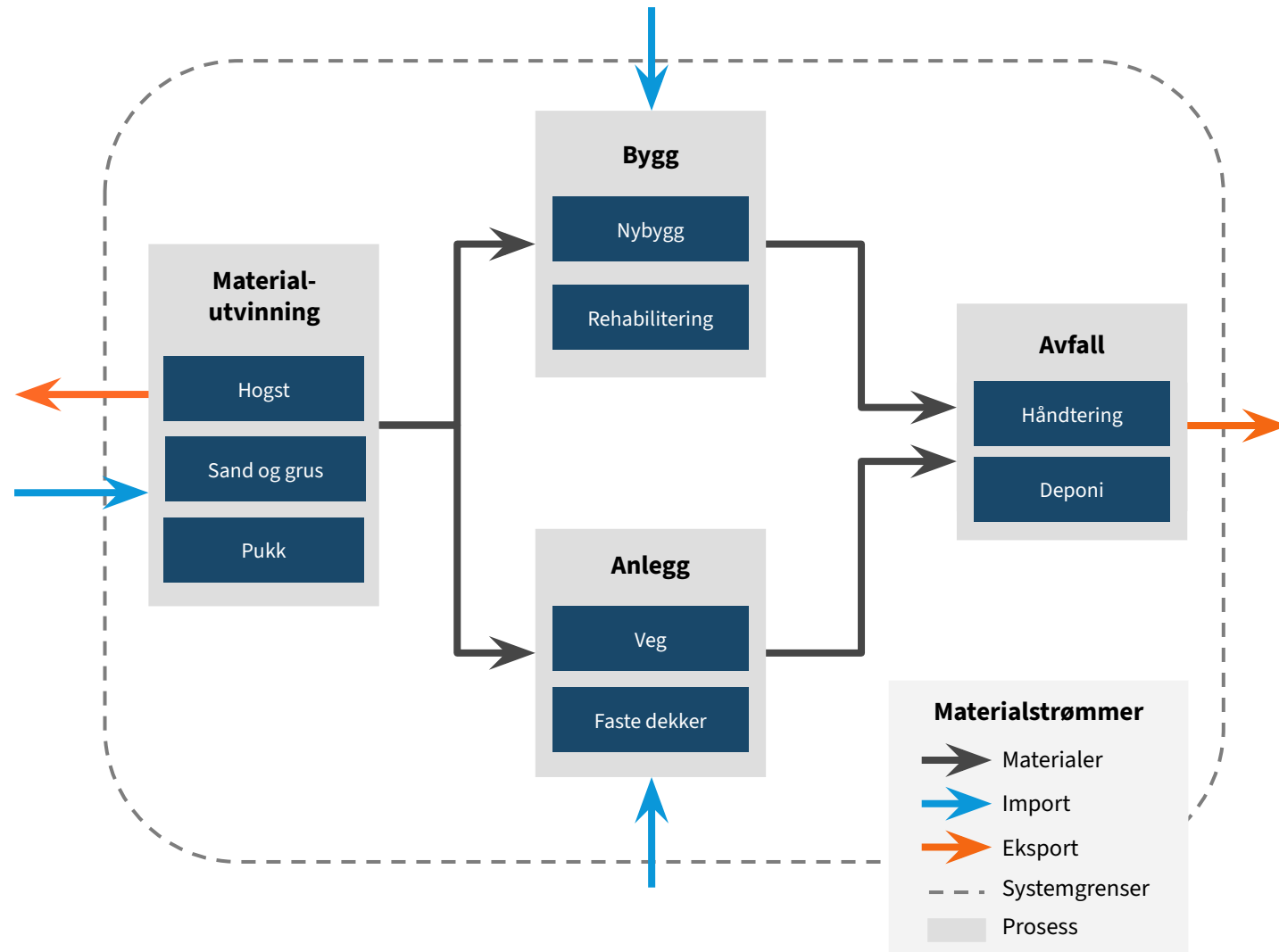
Analyserte materialer

Pukk: Byggeråstoff som produseres ved å knuse fjell. Dette er ofte seig naturstein, slik som granitt og gneis.

Løsmasser: Stein, sand og grus som ligger drappert over berggrunner.

Avfall: Avfall fra byggevirkosomhet. Inkluderer både produsert avfall og overskuddsmasser.

Overordnet illustrasjon av verdikjeden for byggeråstoff i kommunen



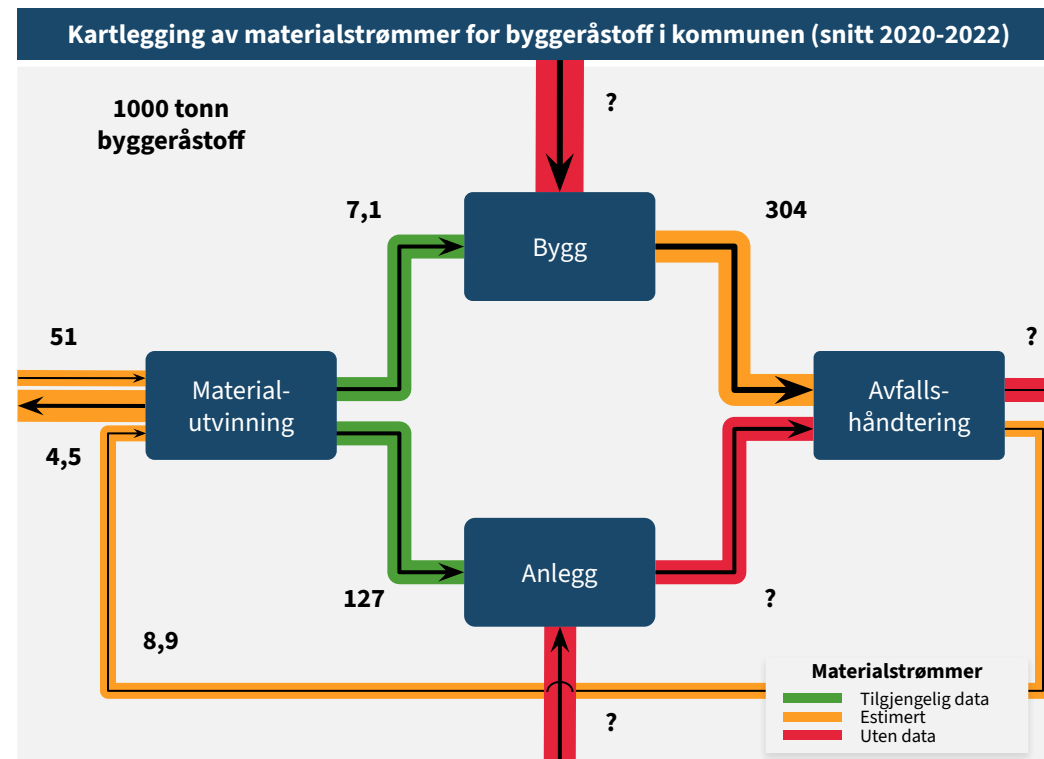
For å ta hensyn til årlige variasjoner er materialstrømmene for byggeråstoff i kommunen beregnet med gjennomsnitt for de tre siste årene

Bygg og anlegg er både en material- og utslippsintensiv næring, men samtidig en viktig næring for mange kommuner. Sammen med store avfallsmengder og lite gjenbruk av materialer indikerer dette et stort sirkulært potensial i næringen. Dette støttes av kunnskapsgrunnlaget til den nasjonale strategien for sirkulær økonomi, der bygg og anlegg er identifisert som næringen med størst potensial for sirkularitet.

Materialstrømmer for byggeråstoff

I perioden fra 2020 til 2022 var gjennomsnittlig uttak av kjemikalier og mineraler i Namsos kommune på 134.000 tonn per år. Dette tilsvarer 8,9 tonn per innbygger. Kommunen har et betydelig lavere uttak av disse materialene sammenlignet med snittet for fylket i samme tidsperiode, som var på 17,4 tonn per innbygger.

I Namsos kommune blir mesteparten av disse materialene brukt til oppføring, bruk og vedlikehold av anlegg, noe som betyr at kommunen må importere nesten alle materialene som brukes til bygg. I fylket som helhet går i gjennomsnitt 82 prosent av de utvunne byggematerialene til anlegg.



Begrensninger i materialstrømmer

Manglende tilgjengelighet til datakilder begrenser kartleggingen for flere av materialstrømmene innen byggeråstoff. For å forbedre innsikten i dette området, etterlyses det et behov for utvikling av systemer for innhenting av denne typen data.

Figuren bidrar til å identifisere de manglende kildene og illustrerer potensialet for innsikter som kan oppnås hvis det etableres bedre systemer for datainnsamling. Grønne materialstrømmer baserer seg på offentlige data fra Direktoratet for Miljøforvaltning sitt ressursregnskap for byggeråstoff.

Gule materialstrømmer er estimert basert på eksisterende data, eksempelvis basert på data om oppføring av bygg og relaterte avfallsfaktorer. Røde materialstrømmer har ikke offentlig tilgjengelige datakilder. Dette omfatter:

1. Oppdaterte og spesifikke tall på import og eksport av byggeråstoff (både råmaterialer og bruksmaterialer), samt hva det skal brukes til.
2. Tall på avfallshåndtering av byggeråstoff (fra næringer), med hensyn til kilde, material og behandling.

1] Data fra SSB. Tabeller: 05939, 05940
 2] Dirmin. DMFs ressursregnskap for byggeråstoff
 3] Kartlegging overskuddsmasser 2020 (MEF)
 4] Ressursregnskap for Byggeråstoffer, Trøndelag 2018

5

Innbyggerundersøkelsen

847 respondenter i Namsos kommune har svart på spørsmål om bærekraft og innbyggermedvirkning

Respons Analyse gjennomførte en spørreundersøkelse til innbyggerne i Trøndelag på oppdrag fra Trøndelag fylkeskommune. Vi presenterer et utvalg av svarene her.

Formålet med undersøkelsen var å sette søkelys på tema bærekraft og bidra til innbyggermedvirkning i kommunenes beslutningsprosesser før ny planstrategi.

Undersøkelsen foregikk fra 5. september til 17. september 2023 og ble sendt ut som SMS med link til et web-spørreskjema. Målgruppen var alle innbyggerne i Trøndelag fylke.

Respondentene ble spurt om hvor enige de var i ulike utsagn. Hvert utsagn er besvart på en skala fra 1 til 6, hvor 1 = Helt uenig og 6 = Helt enig. I denne rapporten presenteres en prosentandel som er enig i utsagnet (har svart 4, 5 eller 6).

Svarene fra innbyggerne i Namsos kommune tyder på at de er:

- Litt mindre fornøyd med lokale institusjoner enn resten av fylket
- Mindre fornøyd med Namsos kommune som sted å vokse opp, men litt mer engasjert i lokalsamfunnet
- Opptatt av klima og miljø
- Opplever litt mindre økonomisk trygghet og mer politisk og økonomisk ulikhet



847

respondenter i Namsos kommune
(Svarprosent 17 %)



53 %

menn

47 %

kvinner



45 %

Grunnskole/
Videregående/
Yrkesskole

26 %

1-3 år ved
Univ./Høgskole

29 %

4 år eller mer ved
Univ./Høgskole



64 %

Yrkesaktive

30 %

Trygdet/
pensjonist

4 %

Student/
skoleelev



Innbyggerne i Namsos kommune er mindre fornøyd med lokale institusjoner enn snittet i Trøndelag

Andelen som er enige i følgende utsagn

25 %

**Kommunen bruker ressursene (tid og penger) på en god måte
(32 prosent i Trøndelag)**

37 %

**Jeg har tillit til kommunepolitikerne
(41 prosent i Trøndelag)**

51 %

**Kommunen informerer innbyggerne på en enkel og forståelig måte
(51 prosent i Trøndelag)**

Svarene i undersøkelsen kan tyde på at innbyggerne er mindre fornøyd med kommunen enn snittet i fylket. Respondentene er i mindre grad fornøyd med hvordan kommunen bruker ressurser på og har mindre tillit til kommunepolitikere enn snittet i Trøndelag. Når det gjelder hvor fornøyd respondentene er på informasjon så er de på snittet til resten av fylket.



Innbyggerne i Namsos kommune er engasjert i frivillig arbeid, men vurderer sin kommune som mindre god å vokse opp i enn snittet i fylket

Andelen som er enige i følgende utsagn

52 %

Det er viktig for meg å engasjere meg i frivillig arbeid
(48 prosent i Trøndelag)

63 %

Jeg opplever at min kommune er god å vokse opp i
(73 prosent i Trøndelag)

32 %

Jeg opplever at jeg har mulighet til å være med å påvirke utviklingen i mitt lokalsamfunn
(32 prosent i Trøndelag)

Spørreundersøkelsen tyder på at innbyggerne i Namsos kommune er mer involvert i frivillig arbeid enn fylket som helhet. Når det gjelder mulighet til å påvirke er svarene fra respondentene lik snittet for fylket.

Samtidig tyder svarene på at færre opplever at kommunen er et godt sted å vokse opp. Respondentene er i snitt 10 prosent mindre fornøyd enn snittet i Trøndelag.



Innbyggerne er opptatt av klima og miljø

Andelen som er enige i følgende utsagn

47 %

Fremkommeligheten for syklistene og gående bør prioriteres fremfor bilister
(43 prosent i Trøndelag)

50 %

Jeg tar bærekraftige valg selv når det koster meg mer
(48 prosent i Trøndelag)

62 %

Det er viktig for meg at min kommune bidrar til å redusere klimagassutslippene i Norge
(60 prosent i Trøndelag)

Innbyggerne i Namsos kommune oppgir at de er opptatt av klima og miljø. De svarer at det er viktig for dem at kommunen bidrar til å redusere klimagassutslippene. De svarer også i større grad enn snittet i fylket at de også selv tar bærekraftige valg, selv når det koster dem mer. Flere i kommunen enn i fylket ønsker at fremkommeligheten for syklistene og gående bør prioriteres fremfor bilister.

Svarene tyder på at innbyggerne opplever litt mindre trygghet og litt mer økonomisk eller politisk ulikhet



Andelen som er enige i følgende utsagn

37 %

Jeg kjenner ikke til barn og unge i min kommune som er forhindret fra å delta på fritidsaktiviteter på grunn av økonomi (38 prosent i Trøndelag)

53 %

Jeg er trygg på at kommunen behandler alle grupper rettferdig uavhengig av kjønn, funksjonsevne, etnisitet, religion, seksuell orientering e.l. (56 prosent i Trøndelag)

73 %

Jeg er ikke bekymret for at min arbeidsplass blir overflødig i fremtiden (74 prosent i Trøndelag)

Ut fra svarene å dømme opplever innbyggerne i Namsos kommune mindre likhet og økonomisk trygghet enn resten av fylket.

De svarer i litt større grad enn snittet i fylket at de kjenner til at barn og unge blir ekskludert fra fritidsaktiviteter på grunn av økonomi, og de opplever i mindre grad enn resten av fylket at kommunen behandler ulike grupper rettferdig. De er også litt mer bekymret for at deres arbeidsplass skal bli overflødig.

6

Nasjonale og regionale rammer for bærekraftsarbeid

- Nasjonale forventninger og oversikt regionale planer
- Rød tråd i plan og styringssystem
- Oversikt tilskudd og virkemidler
- Oversikt kunnskapsgrunnlag

Nasjonale forventninger og oversikt over regionale planer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme bærekraftig utvikling i hele landet. Forventningene skal følges opp i arbeidet med planstrategier og planer i fylkeskommunene og kommunene, og legges til grunn av statlige myndigheter når de deltar i planprosessene.

Forventninger til regional og kommunal planlegging for 2023-2027 ble vedtatt 20. juni 2023.

De nasjonale forventningenes rolle i plansystemet

Hensikten med forventningsdokumentet er å etablere et felles grunnlag for fylkeskommunene, kommunene og statlige myndigheter slik at planprosessene blir effektive og målrettet og at unødige innsigelser unngås. Forventningsdokumentet er retningsgivende, og gjelder for hele landet og for ulike plansituasjoner. De må derfor tilpasses regionale og lokale forhold gjennom gode planprosesser.

Planleggingen skal fremme bærekraftig utvikling

Som samfunnsutviklere, tjenesteytere og planmyndigheter er fylkeskommunene og kommunene avgjørende for at Norge skal lykkes med å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling i hele landet. Nasjonale klima- og miljømål gir rammer for planleggingen og er sentrale for at bærekraftsmålene kan nås.

Viktige planutfordringer fremover

Norge har gode forutsetninger for å nå mange av bærekraftsmålene innen 2030. Likevel er det utfordringer med å nå målene om reduserte klimautslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet. Dette er utfordringer som må løses gjennom planlegging. I tillegg møter kommunene andre store samfunnsutfordringer som følge av en aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft.



Forventningsdokumentet er bygd opp rundt FNs bærekraftsmål og 2030 agendaen

Forventningsdokumentet er bygd opp rundt 2030 agendaens fem overordnede perspektiver:

Samordning og samarbeid i planleggingen (mål 11, 16 og 17)

Regional og kommunal planlegging er fylkeskommunenes og kommunenes viktigste styringsverktøy for en bærekraftig samfunnsutvikling basert på et lokalt folkestyret. Oppdaterte planer som bygges på et godt kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å ta tak i aktuelle utfordringer og for å sikre at nasjonale rammer og mål følges opp. Planprosesser som er åpne og involverende gir legitimitet til vedtatte planer. Det er samtidig viktig at planene er realistiske og legger til rette for effektiv ressursbruk i det offentlige og i det private.

Trygge og inkluderende lokalsamfunn (mål 1, 3, 5, 8, 10, 11, 12, 13 og 15)

Et sosialt bærekraftig samfunn forutsetter at vi lykkes med å utvikle store og små byer, større og mindre tettsteder og spredtbygde strøk, slik at det er godt å bo, leve og arbeide der. Samfunns- og arealplanleggeren skal sikre fysiske omgivelser og sosiale arenaer som er varierte, inkluderende og varige, med tilgang til nødvendige tjenester for alle deler av befolkningen. Gode lokalsamfunn og nabolag gir grunnlag for stabile bomiljøer og livskvalitet i ulike deler av livet. Attraktive og godt planlagte omgivelser, tilgang til natur og varierte tilbud og møteplasser er viktig for identitet, folkehelse og miljø.

Velferd og bærekraftig verdiskaping (mål 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 12 og 14)

Regional og kommunal planlegging er viktige verktøy for å legge til rette for grønne næringer og overgangen til en mer sirkulær økonomi, sikre god infrastruktur og bidra til omstilling i offentlig sektor. Helhetlig planlegging er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for utvikling av natur og kulturbaserte næringer som landbruk, reindrift, fiskeri og reiseliv. Planlegging og kunnskap om regionale og lokale forutsetninger kan gi et betydningsfullt bidrag til å stimulere bærekraftig næringsutvikling i hele bredden av næringslivet og bidra til vekstrkraftige regioner og lokalsamfunn.

Klima, natur og miljø for fremtiden (mål 3, 6, 7, 11, 13, 14 og 15)

Langsiktig velferd, verdiskaping og livskvalitet i tråd med bærekraftsmålene er avhengig av at mange hensyn ivaretas samtidig. Helhetlig samfunns- og arealplanlegging må bidra til at innsatsen for klima og miljø ses i sammenheng og på tvers av sektorene. Viktige tema i regionale og kommunale planer framover vil være hensyn til naturmangfold, omstilling til et klimarobust lavutslippssamfunn, langsiktige arealvurderinger for å minimere arealtapet av natur og helhetlig forvaltning av vannressursene.

Samfunnssikkerhet og beredskap (mål 2, 3, 6, 11, 13 og 16)

Sikre og oversiktlige lokalsamfunn er den viktigste rammen for at vi alle skal ha en trygg hverdag. Fylkeskommunene og kommunene kan som planmyndigheter bidra til dette ved å legge til rette for at ny utbygging er trygg mot naturfarer nå og i framtidens klima, og mot ulykker og annen samfunnsrisiko. Dette sikres best gjennom tverrfaglig og helhetlig arbeid med samfunns- og arealplaner, risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner. Samfunnet er avhengig av at planleggingen sikrer arealer for matproduksjon og bidrar til tilgang til rent og tilstrekkelig drikkevann, kraftforsyning og kommunikasjon. God beredskap er også avhengig av at Forsvarets arealbehov ivaretas.



Regjeringen forventer at fylkeskommunene og kommunene legger bærekraftsmålene, de nasjonale klima- og miljømålene og lokalt folkestyre til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og legger til rette for trygge, bærekraftige og levende lokalsamfunn i hele landet.

Oversikt over regionale planer og strategier

Regional planlegging skal etter plan- og bygningsloven stimulere den fysiske, miljømessige, helsemessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i regionen.

Planer og strategier er stadig i utvikling, og alle oppdaterte planer finnes på [Trøndelag fylkeskommunes hjemmeside for regional planlegging](#).



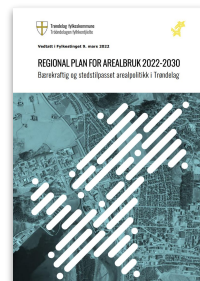
[Trøndelagsplanen 2019-2030](#) skal vise i hvilken retning vi vil at Trøndelag skal utvikle seg – hvor Trøndelag skal være i 2030. Planen skal mobilisere til samarbeid og felles satsing for å få den utviklinga vi ønsker i regionen.



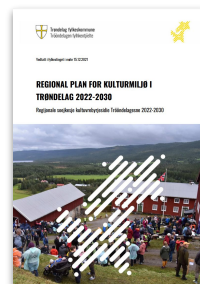
[Trøndelagsplanen](#), regional planstrategi i fylkestingsperioden 2020–2023 angir hvilke prioriterte satsingsområder det skal arbeides med i kommende fylkestingsperiode. Det betyr at de vedtatte satsingsområdene skal videreføres inn i Utfordringsdokumentet til Økonomiplanen.



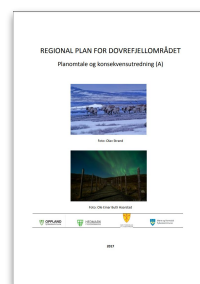
[Utfordringsdokumentet 2024-2027](#) skal gi innsikt i fylkeskommunens utfordringer, muligheter og utvikling. Dokumentet skal gi politikerne et kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre politiske prioriteringer, der de gir tydelige styringssignaler til fylkeskommunens arbeid. Videre viser [Økonomiplan 2023-2026](#) hvilke satsinger fylkestinget har vedtatt og prioritert.



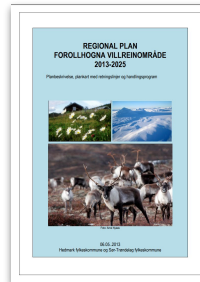
[Regional plan for arealbruk](#) (RPA) skal være et dokument som kommunene bruker som støtte i deres planarbeid. Planen skal være et redskap for god samfunnsutvikling på tvers av kommunegrensene og peke på en retning for utviklingen av Trøndelag mot 2030.



[Regional plan for kulturmiljø](#) skal gi føringer for en regional kulturmiljøpolitikk for Trøndelag. Planen er avgrenset til faste kulturminner, kulturmiljø, kulturlandskap og fartøy, uavhengig av om de har formelt vern eller ikke. Planen gjelder i perioden 2022–2030.



[Regional plan for Dovrefjellområdet](#) skal fastlegge en langsiktig og helhetlig strategi for arealforvaltningen i planområdet. Planen skal forene målene om lokal omstilling og utvikling med nasjonale mål om en helhetlig forvaltning av fjellområdene og sikring av villreinens leveområder.



[Regional plan for Forollhogna villreinområde](#) er en langsiktig og helhetlig strategi for forvaltningen av et prioritert fjellområde som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge. Planen skal i tillegg til å ivareta villreinens leveområde også avklare rammer og muligheter for bærekraftig verdiskaping og næringsutvikling i området og samordne hensynet til forsvarlig villreinforvaltning og lokalsamfunnets behov for utvikling.

Oversikt over regionale planer og strategier



Sånn gjør vi det - Trøndelags strategi for klimaomstilling skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelags strategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.



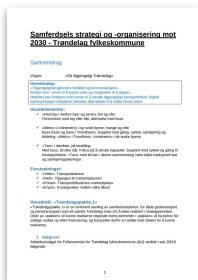
Kompetansestrategi for Trøndelag har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.



Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping har som mål at trønderisk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.



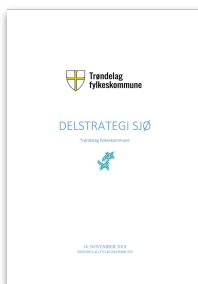
Balansekunst - kulturstrategi for Trøndelag har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.



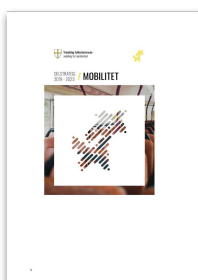
Samferdselsstrategien i Trøndelag har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.



Vegstrategien skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafiksikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.



Delstrategi Sjø har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.



Delstrategi Mobilitet operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.



Delstrategi trafiksikkerhet skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafiksikkerhet.



Delstrategi Gods har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransedyktig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.



Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladere i fylket.



Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.

Oversikt over regionale planer og strategier



Regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion beskriver hvordan vi ønsker å forvalte vannmiljøet og vannressursene i vannregionen i et langsiktig perspektiv.



Balanseskunst - kulturstrategi for Trøndelag har som ambisjon å gi innhold til og retning for samfunnsutvikling i Trøndelag. Her er kultur i bred forstand en sentral faktor.



Delstrategi trafiksikkerhet skal bidra til å operasjonalisere og konkretisere de føringer som er lagt i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien innenfor området trafiksikkerhet.



Sånn gjør vi det - Trøndelags strategi for klimaomstilling skal gi inspirasjon og være en ledesnor for hvordan klimaarbeid skal gjøres i Trøndelag. Trøndelags strategi for klimaomstilling skal være et nyttig verktøy for fylkeskommunen og kommunene.



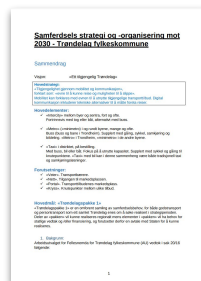
Strategi for ladeinfrastruktur i Trøndelag ble etablert for å bidra til å utvikle og opprettholde et godt nettverk for hurtigladere i fylket.



Delstrategi Gods har som mål Trøndelag skal ha et vegnett og en jernbane og havnestruktur som legger til rette for konkurransedyktig næringsliv nært råstoffene, og at fylkeskommunen skal bidra til at godstransport på sjø og bane blir gode og reelle alternativer til veg.



Kompetansestrategi for Trøndelag har som mål at enkeltmennesker og virksomheter har en kompetanse som gir Trøndelag et konkurransedyktig næringsliv, en effektiv og god offentlig sektor og at færrest mulig står utenfor arbeidslivet.



Samferdselsstrategien i Trøndelag har en visjon om "Ett tilgjengelig Trøndelag" for å samle Trøndelag til en region og da må ha et felles samferdselstilbud.



Delstrategi Sjø har som formål å operasjonalisere og utdype linjene som ble vedtatt i samferdselsstrategien.



Et verdiskapende Trøndelag - Strategi for innovasjon og verdiskaping har som mål at trøndersk næringsliv skal være konkurransedyktig både nasjonalt og internasjonalt. Det er et mål at verdiskaping og vekst skal skje i hele Trøndelag.

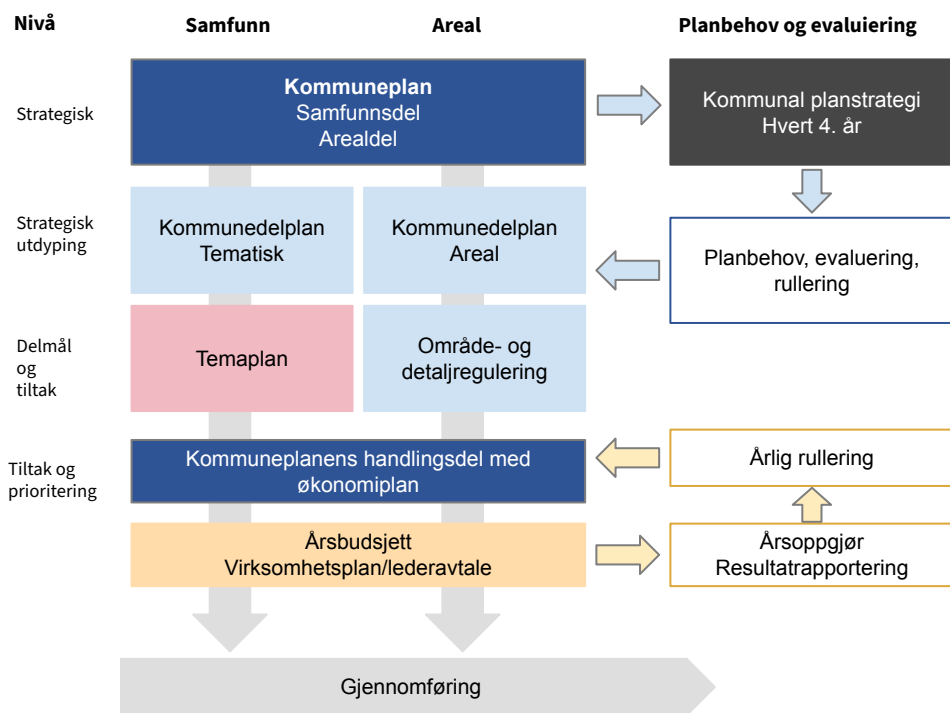


Vegstrategien skal kommunisere til samarbeidspartnere om hvilke overordnede mål og strategier fylkeskommunen har for å løse utfordringer og behov innenfor vegområdet. Det er gitt mål innenfor temaene trafiksikkerhet, fremkommelighet, klima og miljø og vegeierrollen.



Delstrategi Mobilitet operasjonaliserer og konkretiserer føringer og forventninger innenfor mobilitetsområdet som ligger i Trøndelagsplanen og samferdselsstrategien.

Rød tråd i plan og styringssystem



Figuren viser hvilke planer en kommune er forutsatt å skulle lage og hvordan de forholder seg til hverandre. Alle planer vedtas politisk med unntak av virksomhetsplaner.

Planstrategi: Planstrategi er første ledd i kommunens plansystem og langsiktige samfunnsplanlegging. Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode (fireårsperiode), og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Hensikten med planstrategien er å vurdere hvilke planer som skal utarbeides og revideres i valgperioden. Det skal i tillegg vurderes om det er behov for å revidere hele eller deler av kommuneplanen.

Kommuneplan: Kommuneplanen er kommunens overordnede strategiske styringsdokument og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen beskriver langsiktige utfordringer, mål og strategier for lokalsamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Samfunnsdelen bør også inneholde en langsiktig arealstrategi som kan legge føringer for arealdelen. Arealdelen beskriver hovedtrekkene i arealdisponeringen, og angir rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan iverksettes. Kommuneplanen har en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp i fireårsperioden, og denne revideres årlig.

Virksomhetsplaner: Alle virksomheter skal hvert år utarbeide en virksomhetsplan for sin virksomhet, og denne skal oppdateres løpende. Virksomhetsplanen er et administrativt verktøy som skal sikre sammenheng mellom organisasjonens mål, tiltak og resultater, samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter. Mål, strategier og oppdrag fra kommuneplanen, temaplaner og handlings-programmet følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Plan- og bygningslovens §3.1 slår fast at planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring. Det er viktig at det er en god sammenheng mellom de politisk vedtatte kommunale planene og den samlede virksomhetsstyringen i kommunen, men også mellom planene og de ulike tjenesteområdene. Konkrete og etterprøvbare målsettinger og tiltak vil gjøre det lettere å få til denne sammenhengen og kunne sikre en bedre oppfølging av planene. Samfunnsdelen bør være et reelt styringsverktøy som blir konkretisert gjennom en handlingsplan, og tjenesteområdene i kommunen bør ha et selvstendig ansvar for å følge opp samfunnsdelen og tilhørende handlingsplan. Jevnlige rapporteringer og evalueringer er viktig for at politikere og administrasjon skal kunne få et godt kunnskapsgrunnlag for videre arbeid. En langsiktig arealstrategi, utarbeidet som del av kommuneplanens samfunnsdel (evt. som en del av planstrategien), er viktig for å få til en god kobling mellom samfunnsdel og arealdel.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kommuner oppgir at det er få dedikerte ressurspersoner i kommunene som jobber med søknadsskriving og rapportering. I tillegg er rapporteringen på bruk av midler omfattende og ressurskrevende. En [nasjonal kartlegging](#) viser også at få kommuner er gode på å søke tilskudd.

I dag finnes det ikke en lett tilgjengelig og oppdatert helhetlig oversikt over øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Frem til en slik ordning er på plass har man valgt å lage en oversikt over tilskuddsordninger for Trønderske kommuner. Oversikten er ikke uttømmende (status per 01.11.2023).

Barne- og familiedepartementet

- [Tilskudd til foreldrestøttende tiltak](#): Tilskuddsmidlene tildeles som stimuleringsmidler for å styrke kommunenes foreldrestøttende arbeid, og for å stimulere til økt samarbeid med frivillig sektor i det foreldrestøttende arbeidet.
- [Tilskudd til fritidskasser i kommunene](#): Kommuner kan søke tilskudd til å dekke kostnader til utstyr, reise, cup, leir og/eller deltakeravgifter i faste, organiserte aktiviteter for målgruppen. Deltakeravgifter omfatter både kontingent og treningsavgift.
- [Tilskudd til inkludering av barn og unge](#): Nasjonal tilskuddsordning for inkludering av barn og unge, Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn og Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom.
- [Erasmus pluss ungdom](#): Støtteordninger til prosjekter for personer mellom 13 og 30 år eller som jobber med ungdom.

Digitaliseringsdirektoratet

- [Dette er Stimulab | Digdir](#): Stimulab er stimuleringsordningen for innovasjon og tjenstedesign, og skal støtte og stimulere til brukerorientert eksperimentering og nyskaping i forvaltningen.

Distriktssenteret - Kompetansesenter for Distriktsutvikling

- [Merkur-programmet](#): Merkur-programmet sikrer distrikta tilgang til nærbutikk og bokhandel av god kvalitet.

ENOVA

- [Støtte til energiltak i kommunale boliger](#): Regjeringen har gitt Enova et særlig oppdrag om å iverksette en ordning for energiltak i kommunale boliger i 2022. Formålet er å motivere kommunene til å fremskynde investeringer i tiltak som medfører varige reduserte energikostnader hos leietakerne.

Helsedirektoratet

- [Helhetlig støtte til pårørende med krevende omsorgsoppgaver](#): Hensikten med tilskuddsordningen er å bidra til å bedre pårørendes situasjon gjennom å styrke pårørendearbeid på individ-, - tjeneste- og systemnivå.
- [Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold](#): Formålet med tilskuddet er å lette livssituasjonen, eller styrke evnen til å håndtere den, for mennesker som opplever vansker knyttet til psykisk helse, rus og vold.
- [Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til forbedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende.
- [Tilbud til barn og unge med psykiske plager og problematisk rusmiddelbruk og behov for sammensatte tjenester](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging.
- [Vertskommunene](#): Tilskuddsordningen skal kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen.
- [Tiltak for å øke kompetansen i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming](#): Målet er å styrke fag- og tjenesteutvikling og kompetanseheving hos personell som yter tjenester til personer med utviklingshemming.
- [Etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud - Helsedirektoratet](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom

Oversikt tilskudd og virkemidler

Helsedirektoratet (forts.)

- [Særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester](#): Alle kommuner som yter særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere kan søke om delvis refusjon av direkte lønnsutgifter knyttet til disse tjenestene.
- [Aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet og passivitet](#): Formålet med tilskuddsordningen er å motvirke ensomhet og passivitet og å skape aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og møteplasser.
- [Psykisk helse i skolen](#): Formålet med ordningen er å styrke området psykisk helse i skolen med fokus på bedre læringsmiljø, økt kompetanse, trivsel og samarbeid mellom instanser og tjenester for barn og unge.
- [Styrking av legevakttjenesten i distriktskommuner](#): Målet med tilskuddsordningen er å bidra til bedre rekruttering og redusert vaktbelastning i kommunens legevaktordning, i kommuner med særlige rekrutteringsutfordringer. Alle kommuner i sentralitetsklasse 5 og 6 (SSB) med befolkningstall < 5000 kan søke tilskuddet.
- [Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetenesta](#): Tilskuddet går til å styrke kapasitet og videreutvikle tilbudet i helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Tilskuddet skal, jf. regelverket, ikke kompensere for eventuelle kutt i stillinger kommunen finansierer over kommuneramma.

Husbanken

- [Boligpolitiske virkemidler](#): Bostøtte, startlån, lån til: boligkvalitet, barnehager, studentboliger og utleieboliger. Investeringstilskudd, tilskudd utleieboliger, tilstandsvurdering og boligsosiale tiltak.

Justis- og beredskapsdepartement

- [Tilskuddsordning for forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme i kommunene](#): Tilskuddet skal gå til konkrete kommunale prosjekter innen forebygging eller bekjempelse av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

- [Integreringstilskot](#): Formålet med tilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt busettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet.
- [Tilskot for einslege mindreårige flyktningar med fleire](#): Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som bidrar til at enslige mindreårige flyktninger blir busette så raskt som mulig og får et godt bo- og omsorgstilbud.
- [Tilskudd for bosetting av personer med nedsatt funksjonsevne eller atferdsvaner](#): Kommunene kan søke tilskudd ved bosetting av personer med alvorlig funksjonsnedsettelse, alvorlige rus- eller adferdsproblemer.

Kommunal og distriktdepartement

- [Tilskudd til politiske partier](#): Statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå. Utbetaling av tilskudd forutsetter at partiledet har oppnådd stemmer ved sist foregående valg.
- [Tilskudd til økt digital deltakelse og kompetanse i 2023](#): Formålet med tilskuddet er å legge til rette for etablering av et lavterskel veiledningstilbud for personer med liten eller ingen digital kompetanse.
- [Tilskuddsordning for utprøving av bygdevekstvtaler](#): Bygdevekstvtaler er eit nytt distriktpolitisk verkemiddel som skal bidra til busetting, tilgang på arbeidskraft og framtidsretta næringsutvikling i nokre av dei mest spreiddbygde områda av Noreg.

Klima- og miljødepartement

- [Tilskudd for å ivareta naturmangfold i kommuneplanleggingen](#): Kommuner kan søke om midler til tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med naturmangfold. I Stortingsmeldingen Natur for Livet (Meld. St. 14 (2015 - 2016)) er utarbeiding av en kommunedelplan for naturmangfold pekt på som et viktig virkemiddel for å synliggjøre naturmangfoldverdiene i kommunenes eget planarbeid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Klima- og miljødepartement (forts.)

- [Tilskudd til vassmiljøtiltak – generell vassforvaltning](#): Tilskuddsordninga skal bidra til å nå miljømåla i vassforskrifta. Overflatevann skal beskyttes mot forringing, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vassforekomsten skal minst ha god økologisk og god kjemisk tilstand.
- [Tilskudd til trua arter](#): Tilskuddsordningen omfatter blant annet tiltak som bidrar til å ta vare på økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

Miljødirektoratet

- [Klimasats – støtte til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Statlig sikring av friluftslivsområder](#): Kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale.
- [Tilskudd til nasjonale turiststier](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å ta vare på opplevelses- og naturverdiene, bidra til godt og forebyggende beredskapsarbeid og bred lokal verdiskaping, samt god håndtering av store mengder besøkende gjennom en helhetlig og god besøksforvaltning.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.

Kultur- og likestillingsdepartementet

- [Tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet for personer med funksjonsnedsettelse](#): Tilskuddsordningen gjelder tilskudd til arrangementer for idrett og fysisk aktivitet som enten tilrettelegger for eller er forbeholdt personer med funksjonsnedsettelse.
- [Aktiv formidling i bibliotekene](#): Folkebibliotek og fylkesbibliotek kan søke om tilskudd for å drive aktiv formidling i 2023.

- [Tilskudd til idrettsanlegg, kulturbygg og friluftslivsanlegg](#).
- [Arkivutviklingsmidler](#): Arkivverket har siden 2015 disponert prosjekt- og utviklingsmidler for tiltak som styrker sikring og tilgjengeliggjøring av samfunnets arkiver
- [Tilskudd til flom- og skredforebygging og miljøtiltak i vassdrag](#): Tilskuddsordning for kartlegging av fare for flom og skred, sikrings- og miljøtiltak, og for kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.
- [Økonomiske støtteordninger til miljøtiltak, kartlegging og sikring mot naturfare](#): Økonomisk støtte til utredning av flom- og skredfare.

Kunnskapsdepartement

- [Tilskudd til studentboliger for 2023](#): Ordningen skal sikre etablering av boliger for studenter ved høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Dette skal bidra til en mer forutsigbar og rimelig bosituasjon for studenter, og være et supplement til det private boligmarkedet.
- [Tilskott til kompetanseutvikling i olje-, gass- og leverandørindustrien](#): Målet for tilskottsordninga er økt deltaking i kompetanseutvikling i de bransjene som inngår i bransjeprogramma. Tilskottsordninga skal føre til at bransjene får tilgang til relevant kompetanseutvikling.
- [Tilskudd til videreutdanning for lærere 2024 – norsk som andrespråk](#): Utlysningen gjelder tilskudd til gjennomføring av videreutdanningstilbud i norsk som andrespråk, rettet mot lærere som underviser voksne innvandrere i norsk etter læreplan i norsk for voksne innvandrere, jf. forskrift til integreringsloven.
- [Akkreditering for mobilitet](#): Ordningen retter seg mot aktører som regelmessig ønsker å sende elever, lærlinger, deltakere i voksne sin læring, fagskolestudenter eller ansette på et læringsopphold i utlandet. Ordningen gir tilgang til finansiering av mobilitetsaktiviteter over lengre tid.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Kunnskapsdepartement (forts.)

- [Prosjektetableringsstøtte](#): Alle norske institusjoner, organisasjoner og bedrifter som planlegger å etablere et prosjekt under Erasmus+ sentraliserte tiltak, kan søke om prosjektetableringsstøtte. Støtten skal bidra til at søkerne når opp i europeiske konkurranser om prosjektmidler fra Erasmus+.
- [Språkassistenter](#): En språkassistent fra Frankrike, Spania eller Tyskland kan være til stor hjelp og inspirasjon i klasserommet og gjøre det enklere å gjennomføre tilpasset og variert opplæring.
- [Trollstipend](#): Gjennom Troll-avtalen kan fransklærere i ungdomsskole eller videregående skole få individuell støtte til studieopphold i Frankrike. I tillegg kan elevgrupper få stipend til opphold i Frankrike for å få bedre kunnskap om fransk språk og kultur.
- [Virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom](#): Gjennom virtuell utveksling for høyere utdanning og ungdom kan høyere utdanningsinstitusjoner eller ungdomsorganisasjoner utvikle og gjennomføre digitale studieopplegg og gruppediskusjoner for ungdom og unge voksne.
- [Innovasjonsallianser](#): Innovasjonsallianser er større europeiske samarbeidsprosjekter innen høyere utdanning og fag- og yrkesopplæring. Målet med innovasjonsallianser er å utvikle nyskapende utdanningstilbud som fremmer innovasjon og entreprenørskap innen utdanning og arbeidsliv. Utvikling av ferdigheter og kompetanse står i fokus i 2023.
- [Tilskudd til tillitsreformen i barnehage og skole](#): Tilskuddet skal stimulere kommunene til å prøve ut mer tillitsbaserte arbeidsformer i barnehager og skoler. Målet er at de ansatte kan utnytte sin kompetanse bedre gjennom mer faglig frihet og mer tid til barna og elevene.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager kan søke om tilskudd for at barnehagebarn blir trygge i vann og får bedre svømmeferdigheter.
- [Tiltak for å styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage](#): Tilskuddet skal bidra til at kommunene kan styrke språkutviklingen blant minoritetsspråklige barn i barnehage.
- [Tilskudd til skolebibliotek og lesestimulering 2023](#): Midlene skal styrke skolebibliotekenes arbeid med lesestimulering i grunnskolen og bidra til at skolebibliotek sprer slesegleder, øker lærers kompetanse og er en inkluderende arena.
- [Tilskudd til gratis SFO for familier med lav inntekt](#): Tilskuddsordningen for kommuner om å tilby utvidet gratis SFO til elever fra familier med lav inntekt, blir avvirket fra høsten 2023. Det kommer ingen ny søknadsfrist.
- [Tilskudd til veiledning for nyutdannede lærere](#): Tilskuddet skal bidra til at nyutdannede lærere i grunnskolen får god veiledning og gjøre at overgangen fra utdanningen til læreyrket blir enklere. Målet er at nyutdannede lærere blir værende i skolen.
- [Tilskott til læremiddel og pedagogisk barnehagemateriell](#): Søk om tilskott til å utvikle læremiddel for skole og pedagogisk barnehagemateriell på område uten markedsgrunnlag.
- [Støtte til presse- og ytringsfrihet, bærekraftig utvikling, immateriell kulturarv, verdensarv, dokumentarv og demokratiutvikling](#): Tilskuddsordningen skal bidra til å styrke UNESCOs arbeid og ansvarsområder, gjøre UNESCO mer kjent i Norge, og gjennomføre UNESCO-kommisjonens vedtatte satsingsområder.

Landbruk- og matdepartement

- [Støtte til organisasjoner som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområde](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte organisasjoner på nasjonalt nivå som arbeider innenfor Landbruks- og matdepartementets målområder.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Nærings- og fiskeridepartement

- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Tilskuddsordningen for fiskerihavneanlegg er et virkemiddel for å realisere fiskerihavnetiltak som kommunene vurderer som viktige.
- [Tilskudd til kommunale fiskerihavnetiltak](#): Norske kystkommuner kan søke Kystverket om tilskudd til fiskerihavneanlegg i henhold til retningslinjer gitt av Kystverket.
- [Tilskudd til kommunale ungdomsfiskeprosjekt](#): Formålet med ordningen er å gi støtte til konkrete kommunale tiltak som tilrettelegger for at ungdom kan skaffe seg erfaring i fiskeriyrket.

Riksantikvaren

- [Kulturminne i kommunen \(KIK\)](#): Målet med KIK-prosjektet er å styrke kompetansen om kulturmiljø i kommunane og få bedre oversikt over verneverdige kulturmiljø.

Samferdselsdepartement

- [Tilskuddsordningen til trafiksikkerhetstiltak](#): Formålet med tilskuddet til trafiksikkerhetstiltak er å bidra til å støtte initiativ og engasjement i arbeidet med økt trafiksikkerhet, og i tråd med det overordnede målet om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd – nullvisjonen.
- [Tilskudd til tryggere skoleveier og nærmiljø](#): Alle kommuner kan søke om tilskudd til mer trafiksikre skoleveier og nærmiljø, slik at flere barn og unge trygt kan sykle og gå til skolen.
- [Byvekstavtaler og belønningsavtaler](#): Byvekstavtaler og belønningsavtaler er ordninger som har nullvekst for persontransport med bil som overordnet mål.

Statsforvalter

- [Prosjektskjønn fornying og innovasjon 2024](#): Formålet med prosjektmidlene er å gi kommunene støtte til å prøve ut nye løsninger i sin virksomhet. Midlene skal stimulere kommunene til å kunne jobbe med fornying og innovasjon.
- [Rapportering av utgifter til ressurskrevende tjenester til brukere født i 1953 og 1954](#): Statsforvalteren i Trøndelag ber om særskilt rapportering av påløpte utgifter i 2022 til ressurskrevende helse- og omsorgstjenester til enkeltmottakere født i 1953 eller 1954. Rapporteringen blir brukt som grunnlag for å tildele skjønnsmidler for 2024.
- [Tilskudd til svømmeopplæring i barnehager 2023](#): Kommuner, frivillige organisasjoner og barnehager som ønsker å drive svømmeopplæring i barnehagen.
- [Studiepermisjon for videreutdanning i samisk](#): Tilskudd til studiepermisjoner for videreutdanning i samisk gis for å styrke læreres kompetanse i samisk språk
- [Barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging](#): Målet for ordningen er å styrke tilbudet til barn og unge som har behov for langvarig, tilpasset og/eller sammensatt oppfølging, herunder FACT-ung team.
- [Voksne med behov for langvarig oppfølging og sammensatte tjenester](#): Målet med ordningen er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og tverrfaglige tjenester fra ulike nivåer og sektorer.
- [Tilskudd til Kommunalt rusarbeid](#): Tilskuddsordningen skal bidra til bedret livskvalitet, mestring og mulighet for en aktiv og meningsfull tilværelse for personer med rusmiddelrelaterte problemer og deres pårørende gjennom å styrke tilbud innen forebygging, tidlig intervensjon, behandling og oppfølging

Oversikt tilskudd og virkemidler

Statsforvalter (forts.)

- [Tilskudd til kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt](#): Tilskuddsordningen er etablert for å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg og deres pårørende, og for å bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.
- [Tilskudd til klimatiltak](#): Klimasats er en støtteordning for kommuner og fylkeskommuner som vil redusere utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet.
- [Kompetanse og Tjenesteutvikling innen helse og omsorg](#): Målet med denne tilskuddsordningen er å bidra til å redusere mangelen på personell med relevant fagutdanning i helse- og omsorgstjenesten, og legge til rette for en bærekraftig omsorgstjeneste.
- [Tilskudd til klimatilpasning](#): Kommuner og fylkeskommuner kan søke om midler til kunnskapsoppbygging og utredninger om konkrete klimatilpasningstiltak.
- [Kunngjøring av tilskudd til kommunalt rusarbeid](#): Overgangsordningen er laget for å sikre at kommuner som i 2021 mottok tilskudd etter tidligere regelverk, kan søke om videreføring av tilskudd til stillinger.
- [Tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV-kontoret](#): Arbeids- og velferdsdirektoratet har kunngjort tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene i NAV for 2023.
- [Tilskudd til svømmeopplæring for nyankomne minoritetsspråklige barn, unge og voksne, som omfattes av grunnskoleopplæring 2023](#): Tilskuddsordningen skal stimulere kommunene til å gjøre en ekstra innsats rettet mot nyankomne minoritetsspråklige elevers svømmeferdigheter.
- [Opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge](#): Tilskuddet skal bidra med finansiering og stimulere kommunene og fylkeskommunen til å gi grunnskole- og videregående opplæring til barn og unge som søker opphold i Norge.

- [Skjønnsmidler uforutsette og særskilte forhold](#): Statsforvalteren fordeler en del av skjønnsrammen til utgiftskrevende forhold av betydning som kommunene selv ikke kan påvirke, og som ikke er fanget opp i den faste delen av inntektssystemet.
- [Tilskudd til fjellandbruket i Trøndelag 2023](#): Tilskudd skal gis til utviklingsrettede fellestiltak som styrker bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Det skal legges vekt på synergi med andre tilskuddsordninger og god forankring i landbruksnæringa.

Trøndelag fylkeskommune

- [Tilskudd til folkehelsearbeid i Trøndelag](#): Tilskuddsordningen skal støtte tiltak som fremmer deltakelse i nærmiljøet, trivsel og livskvalitet samt er med og utjevner sosiale ulikheter.
- [Tilskudd til idrett og idrettsrelaterte prosjekter](#): Mulighet til å søke om tilskudd til idrettskretsen, tilskudd til idrettsarrangement på internasjonalt og nasjonalt nivå, og arrangement rettet mot mennesker med nedsatt funksjonsevne og arrangement rettet mot inkludering på regionalt nivå. I tillegg til utviklingstilskudd til idretts- og friluftslivsprosjekter av regional betydning.
- [Spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet](#): Mulighet til å søke om spillemidler til idrettsanlegg, friluftslivsanlegg og nærmiljøanlegg.
- [Spillemidler til friluftslivsanlegg](#): Nå kan man få finansiert flere anleggstyper til friluftsliv med spillemidler.
- [Statlige midler til friluftsliv](#): Frivillige lag og organisasjoner kan søke om støtte til friluftslivsaktiviteter. Målgruppen er barn og unge, samt de lite aktive.
- [Støtte til mindre tilretteleggingstiltak i friluftsliv](#): Gjennom god tilrettelegging skal friluftslivsområdene gjøres lett tilgjengelige og attraktive for allmenhetens friluftsliv.

Oversikt tilskudd og virkemidler

Trøndelag fylkeskommune (forts.)

- [Utviklingstilskudd innenfor idrett og friluftsliv](#): Tilskudd til etablering av nye friluftsråd og andre større friluftslivsprosjekter.
- [Prosjekt for friluftslivets ferdselsårer](#): Miljødirektoratet vil stimulere til at kommunene skaffer seg kunnskap om ferdselsårene som finnes i kommunen, hvilke behov de dekker og hvordan de kan utvikles til å skape mer aktivitet.
- [Idrettsstipend for ungdom](#): Fylkeskommunen deler hvert år ut stipend til unge idrettsutøvere, trenere og tillitsvalgte i alderen 16 - 23 år.
- [Tilskudd til regionale kultur- og frivillighetsorganisasjoner](#): Formålet med denne drifts- og aktivitetstilskuddsordningen er å stimulere til utvikling av regionale kultur og frivillighetsorganisasjoner i tråd med Trøndelagsplanen og Kulturstrategien «Balansekunst».
- [Støtte til utstyrssentraler 2023 - 2025](#): Bidra og motivere til at det etableres og oppgraderes flere utstyrssentraler rundt i Trøndelag slik at sports-, friluftsliv-, musikk- og annet kunst- og kulturutstyr blir tilgjengelig i flere nærmiljø enn i dag.
- [Tilskudd til friskliv, læring og mestring](#): Kommuner kan søke statlig tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud.
- [Regionale utviklingsmidler](#): Formålet med tilskuddsordningen er å støtte opp om prosjekter som bidrar til å realisere prioriterte mål og strategier i Verdiskapingsstrategien, regional strategi for verdiskaping i Trøndelag 2022-2025 – med tilhørende handlingsplan 2022-2023.
- [Regionale midler til rekruttering og kompetanse \(RK\) og Regionale tilretteleggingsmidler \(RT\)](#): Tilskuddsordningene skal legge til rette for regional næringsutvikling, rekruttering og kompetanseheving, med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket.
- [SkatteFUNN](#): Bedrifter som investerer i forsknings- og utviklingsaktivitet kan få inntil 20 prosent av prosjektkonstandene som skattefradrag på skatteoppgjøret.
- [Regionalt forskningsfond Trøndelag](#): Regionalt forskningsfond Trøndelag har som formål å styrke FoU-innsatsen hos bedrifter, kommuner og FoU-miljøene i regionen.
- [DistriktForsk](#): DistriktForsk er en egen mobiliseringsordning finansiert av Kunnskaps- og distriktsdepartementet (KDD), men som sees i sammenheng med arbeidet i Regionalt forskningsfond Trøndelag.
- [Ungdomsfondet Trønderkassa](#): Målet med ordningen er at ungdommer skal kunne realisere sine egne prosjektideer, og gjennom dette lære og trene på utvikling, planlegging, og gjennomføring og utvikle entreprenørielle ferdigheter.
- [BIO Trøndelag](#): Bedriftsintern opplæring (BIO) Trøndelag skal bidra til kompetansehevingstiltak i bedrifter.
- [Samarbeidsprosjekter mellom oppvekst-/utdanningssektor og arbeids-/næringsliv](#): Tilskudd til å gi barn og unge kunnskap om, identifikasjon med og stolthet over lokalt arbeids- og næringsliv.
- [Tilskudd til sommerjobb for ungdom](#): Trøndelag fylkeskommune fortsetter praksisen fra de siste tre årene og gir tilskudd til sommerjobb for ungdom også sommeren 2023.
- [Kystskogmidler](#): Fylkeskommunene skal i forvaltningen av ordningen legge vekt på å bygge videre på det arbeidet som er gjort i kystskogbruket.
- [Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, vedlikehold, tilstandsregistrering og annet for teknisk og industrielle kulturminner.
- [Tilskudd til verdensarv](#): Tilskudd til sikring, istandsetting, skjøtsel, overvåking og andre nødvendige tiltak for kulturminner, kulturmiljøer og landskap i verdensarvområdet.
- [Tilskudd til tilstandsanalyse av verneverdige bygninger og båter](#): Tilskudd til tilstandsvurdering av verneverdig bygning eller verneverdig båt.
- [Tilskudd til brannsikring av tette trehusområder](#): Tilskudd til brannsikring for tette trehusområder med kulturhistorisk verdi.

Oversikt kunnskapsgrunnlag

KOSTRA/SSB	ssb.no	HUNT	HUNT dashbord	Frivilligsentraler	Norges Frivilligsentraler
Elevundersøkelse	udir.no	Fiskeridir. - ygdrasil	Akvakultur	Kulturminnesøk	Hjem - Kulturminnesøk
Ungdataundersøkelse	Rapporter - Ungdata	KS status kommune	Status kommune 2023 - KS	Husbanken	husbanken.no
Folkehelseprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommunebilde Statsforvalteren	Kommunebilde	Fremtidsverktøy	Velkommen til fremtidsverktøyet Norge 2040 - KS
Oppvekstprofil	Oppvekstprofil for kommuner og bydeler - FHI	Kommuneareal	Arealbruk i kommunene	IMDi	Tall og statistikk over innvandring og integrering IMDi
Barnehageundersøkelse	udir.no	Arealprofil	Arealprofiler 2022	Effektivitetsanalyse	regjeringen.no
Klimagassutslipp	Miljødirektoratet	Naturkampen	sabima.no	Kulturindeks	Norsk kulturindeks
Trøndelag i tall	Trøndelag i tall	Faktaside - frivillighet	Frivillighet Norge	Idrettsindeks	Norsk idrettsindeks
NHO-norgesmesterskap	Kommune-NM	Frivillige organisasjoner	Frivillige organisasjoner Trøndelag i tall	Anleggsoversikt	Anleggsregisteret.no
Vann-nett	VannNett-Portal	Omdisponering dyrka og dyrkbar jord	Omdisponering Trøndelag i tall		

Denne rapporten er utarbeidet for Trøndelag fylkeskommune og Namsos kommune i samsvar med Kontrakt datert 16.08.2023. Våre vurderinger bygger på faktainformasjon som har fremkommet i intervjuer med kommunen og i dokumentasjon som Trøndelag fylkeskommune og Namsos kommune har gjort tilgjengelig for oss, samt offentlig tilgjengelige data. PricewaterhouseCoopers (PwC) har ikke foretatt noen selvstendig verifisering av informasjonen som har fremkommet, og vi innestår ikke for at den er fullstendig, korrekt og presis. PwC har ikke utført noen form for revisjon eller kontrollhandlinger av Trøndelag fylkeskommunes eller Namsos kommunes virksomhet. Trøndelag fylkeskommune og Namsos kommune har rett til å benytte informasjonen i denne rapporten i sin virksomhet, i samsvar med Kontrakten. Rapporten og/eller informasjon fra rapporten skal ikke benyttes for andre formål eller distribueres til andre uten skriftlig samtykke fra PwC. PwC påtar seg ikke noe ansvar for tap som er lidt av Trøndelag fylkeskommune, Namsos kommune eller andre som følge av at vår rapport eller utkast til rapport er distribuert, gjengitt eller på annen måte benyttet i strid med disse bestemmelsene eller Kontrakt.

PwC beholder opphavsrett og alle andre immaterielle rettigheter til rapporten samt ideer, konsepter, modeller, informasjon og know-how som er utviklet i forbindelse med vårt arbeid. Enhver handling som gjennomføres på bakgrunn av vår rapport foretas på eget ansvar.